

Revista ECONOMICA

BIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

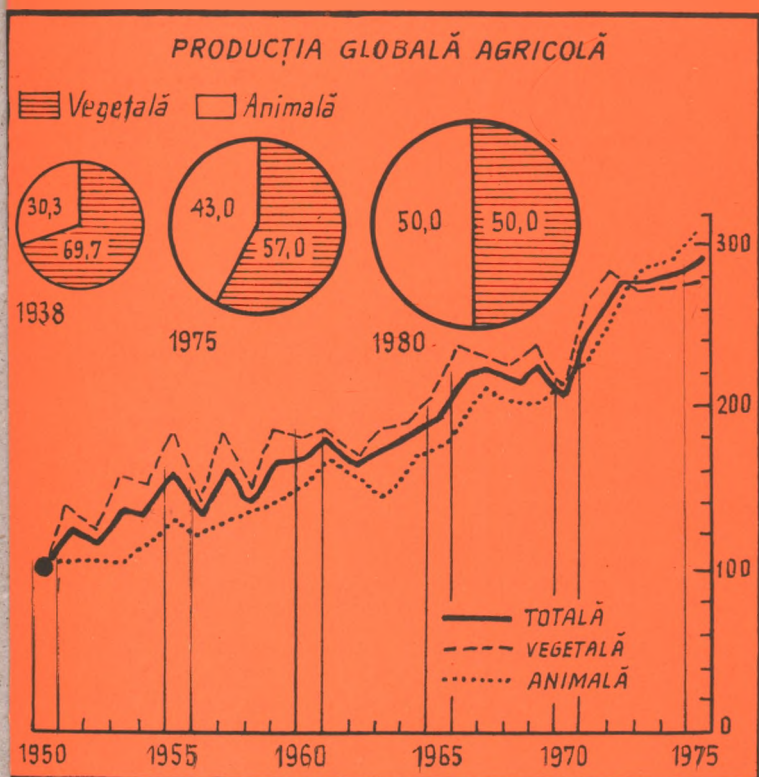
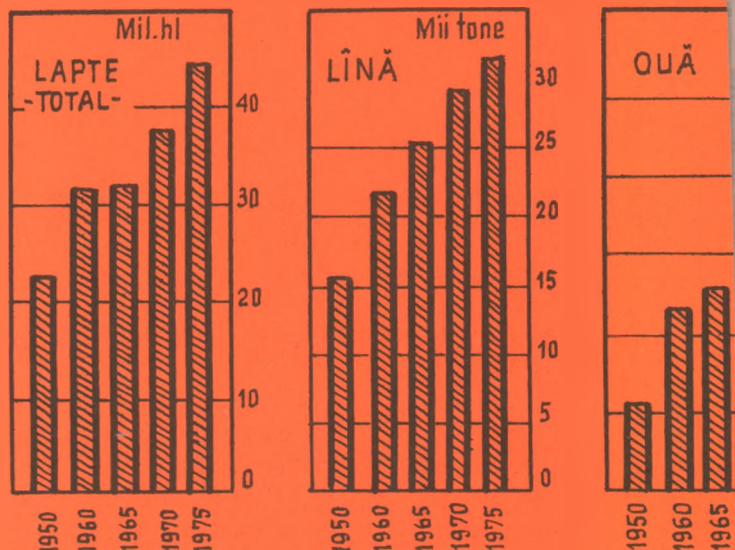

**MARELE FORUM
AL ȚĂRĂNIMII**

**Țărănimea și progresul
economico-social al României
Dezvoltarea agriculturii,
înflorirea satului românesc**

AGRICULTURA O RAMURĂ DE BAZĂ, DINAMICĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

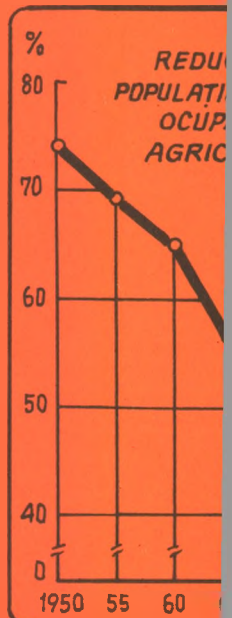
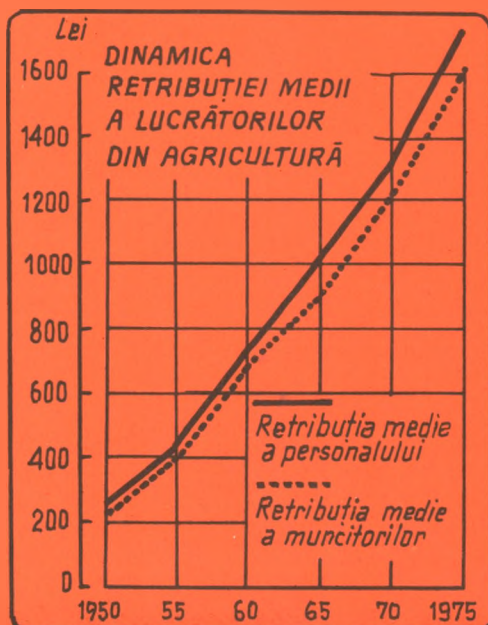
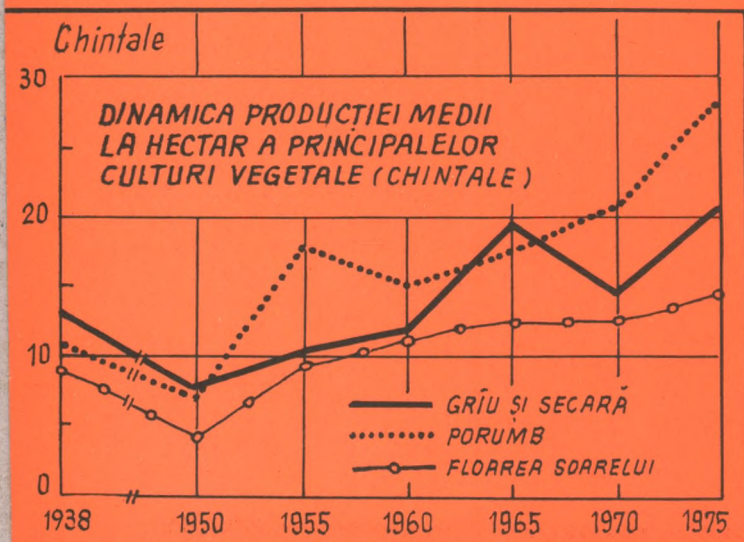
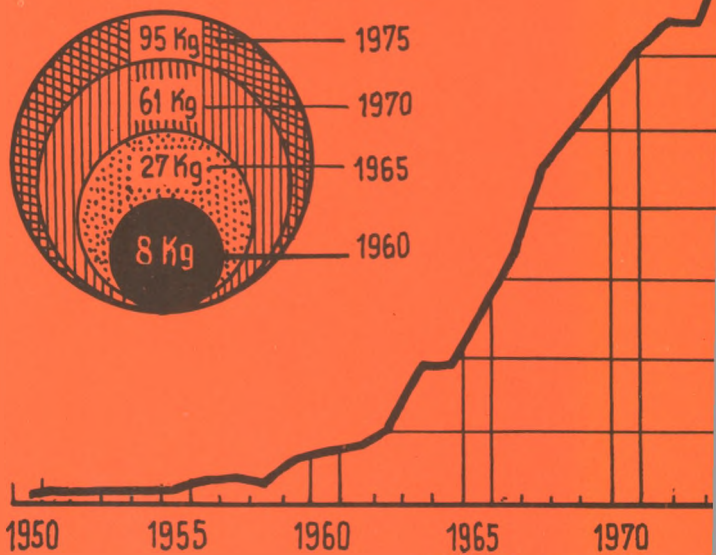
EVOLUȚIA PRODUCȚIEI UNOR PRODUSE DE ORIGINE ANIMALĂ

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE FOLOSITE
SUBSTANȚĂ ACTIVĂ

mii ton

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE CE REVIN
PE UN HECTAR TEREN ARABIL

POLITICA AGRARĂ A PARTIDULUI

componentă de bază a politicii de făurire

a economiei socialiste, de creștere

a bunăstării poporului

CONGRESUL consiliilor de conducere a unităților agricole, ce va avea loc la începutul săptămânii viitoare, reprezintă o manifestare viguroasă a democratismului societății noastre socialiste. Amploarea problemei aflate pe ordinea de zi a acestui reprezentativ forum al țărânimii a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la dintra comună a Comitetului Central al C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliu-

lui Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat: „Congresul consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii noastre țărârimi, care va avea loc la mijlocul lunii aprilie, va analiza pe larg activitatea din agricultură și va stabili obiectivele ce revin acestui sector economic, măsurile ce se impun pentru realizarea unui și mai puternic avânt în dezvoltarea agriculturii noastre, în creșterea producției vegetale și animale”.

În perspectiva lucrărilor Congresului, să marcăm câteva din principalele preocupări ale partidului și statului pentru crearea agriculturii socialiste, pentru transformarea acesteia într-o ramură de bază a economiei naționale căreia îi revine un rol tot mai mare în creșterea armonioasă a întregii economii, în sporirea venitului național și ridicarea nivelului de trai al poporului.

PARTIDUL CLASEI MUNCITOARE, având înscris ca țel pe stindardul său de luptă făurirea societății comuniste pe pământul României, Partidul Comunist Român s-a dovedit, încă de la înființarea sa, un dirz și consecvent apărător al intereselor țărânimii, **alianța dintre clasa muncitoare și țărâre reprezentând baza puterii politice în România socialistă.**

Atenția acordată de către P.C.R. problemei agrare se explică prin aceea că, de-a lungul vremii, aceasta a constituit cea mai acută problemă a societății românești, determinată de importanța și rolul agriculturii și țărânimii în viața economică, politică și socială a țării, precum și de situația grea în care au fost menținute agricultura și țărânimia în regimurile trecute.

Se știe că, în contextul relațiilor economice românești, agricultura a reprezentat — și continuă să reprezinte — o importantă ramură a economiei naționale. Până nu de mult, cea mai mare parte a populației active din România avea ca principală sursă de muncă și sursă de venituri agricultura. Ca urmare, agricultura era și principala sursă de formare a venitului național, de creștere a avuției naționale a României.

În același timp, de-a lungul veacurilor, țărânimia a reprezentat principala forță a progresului economic și social de pe aceste pământuri, scâldate de apele Mării Negre și ale Dunării umbrite de piscurile semețe ale Carpaților. Ca forță socială și patriotică, progresistă și revoluționară a societății românești, țărânimia a jucat rolul hotărâtor atît în dezvoltarea economică și socială, în creșterea forțelor de producție din țara noastră, cît și în lupta pentru dezvoltarea și păstrarea ființei naționale, pentru berarea națională și dreptate socială. Marile bătălii purtate de țărânimie pentru o viață mai bună, împotriva claselor exploatoare, pentru schimbarea rînduielilor anacronice din România — reliefat în permanență capacitatea revoluționară a acestei clase, a cărei putere putea dobîndi valențe noi în condițiile coor-donării și încadrării ei în activitatea politică, condusă de către Partidul clasei muncitoare. Marea răscoală țărănească din 1907, desfășurată în condițiile dezvoltării economiei românești pe cale capitalistă, a demonstrat și celor mai sceptici teoreticieni că țărânimia română își păstrează spiritul și forța revoluționară și poate deveni un aliat de nădejde al clasei muncitoare, în vederea înlăturării celei mai înaintate societăți pe meleagurile strămoșești — societatea comunistă.

Inegalitatea socială a acționat ca o forță lăuntrică, ținînd mereu aprinsă flacăra nemulțumirii sociale și a spiritului revoluționar al țărânimii. Se știe că nici reforma agrară din 1864, nici cea din 1918—1921, precum nici alte reforme proclamate de regimurile burghezo-moșieresti nu au dus la soluționarea problemei agrare în România, deoarece atît timp cît moșierimea a continuat să dețină un rol dominant în societate s-au menținut și relațiile feudale, exploatarea și înapoierea.

ATĂ DE CE partidul clasei muncitoare din România, încă de la începuturile sale, a înscris printre cele mai importante obiective strategice **înlăturarea revoluției agrare**, care să scoată agricultura și țărânimia din imobilismul secular și să le antreneze pe calea progresului, prin valorificarea potențialului revoluționar al țărânimii și a marilor resurse de sporire a producției și a productivității muncii agricole, pentru ridicarea nivelului de trai și de civilizație al acestei numeroase clase sociale.

În concordanță cu realitățile sociale din România burghezo-moșierească, în agricultura căreia se mențineau însemnate rămășițe feudale, politica agrară a P.C.R. a urmărit înlăturarea primei etape a revoluției agrare, respectiv etapa **reformei agrare democratice**, pentru care a militat cu consecvență timp de peste două decenii. Victoria insurecției armate naționale antifasciste și antiimperialiste din august 1944, deschizînd o pagină nouă în istoria acestor pământuri, a creat și premisele pentru rezolvarea definitivă a problemei agrare, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a agriculturii românești. Mobilizînd și conducînd toate forțele democratice care militau pentru o nouă stare socială și economică a țărânului român, asuprit și exploatat de-a lungul veacurilor, Partidul Comunist Român a acționat cu toată fermitatea pentru înlăturarea reformei agrare democratice, transpusă în viață în cea mai mare parte în iarna anului 1945 (completată de lichidarea rămășițelor moșieresti în martie 1949). Caracteristica principală a reformei agrare din 1945 a constituit-o fondul său revoluționar: comitetele țărănești (create în mod special în întreaga țară), la îndemnul și cu sprijinul clasei muncitoare, au trecut la săvîrșirea actului revoluționar de împărțire a pămînturilor moșieresti, prin care peste 1,1 milioane de hectare au fost expropriate și atribuite prin împrumut (în fapt, fără despăgubire) unui număr de 920 mii familii de țărani. Urmările sociale, economice și politice ale reformei agrare din 1945 au fost remarcabile pentru evoluția societății românești. Astfel, moșierimea (ale cărei proprietăți au fost limitate la maximum 50 de hectare) a primit o puternică lovitură, baza ei economică fiind în cea mai mare parte lichidată. Ca urmare, **moșierimea părăsește scena politică a țării, pe care o dominase secole de-a rîndul.** Structura socială la sate se schimbă: principala clasă exploatoare devine chiaburimea, se reduce ponderea țărânimii sărace, țărânimia mijlocie devine figura centrală a satului românesc. Lichidarea marii proprietăți feudale a stimulat dezvoltarea forțelor de producție din agricultură și sporirea producției agricole. Totodată, ca urmare a naționalizării unei părți din pămîntul și mijloacele de muncă expropriate, au fost create fermele

de stat și stațiunile de închiriat mașini agricole, germeii și viitoarele unități agricole socialiste — I.A.S. și S.M.A. — care aveau să joace un mare rol în înfăptuirea celei de-a doua etape a revoluției agrare, revoluția agrară socialistă.

Necesitatea trecerii „din mers” la această etapă a revoluției agrare, al cărei principal conținut l-a constituit **cooperativizarea micilor gospodării țărănești**, ca singura cale de rezolvare a problemei agrare, a fost determinată și de faptul că, mai ales în condițiile unor ani secetoși consecutivi (1946—1947 și 1948), s-a văzut că mica gospodărie țărănească (care devenise baza economiei rurale) nu dispune de posibilități pentru modernizarea socială și economică și pentru sporirea producției agricole. În același timp, trecerea la făurirea sectorului socialist în economie, pe baza naționalizării principalelor mijloace de producție din 1948, a impus **trecerea la marea producție agricolă, de tip socialist**, singura capabilă să asigure, concomitent, satisfacerea cerințelor agro-alimentare ale întregului popor și ridicarea nivelului de trai al țărănimii.

PLENARA C.C. AL P.C.R. din 3-5 martie 1949 se înscrie ca un moment de importanță istorică în făurirea economiei socialiste unitare în România, marcând începerea organizării pe baze noi a vieții și muncii țărănimii. Pentru politica agrară a partidului, plenara din 3-5 martie 1949 a dobândit o semnificație istorică de importanță excepțională, partidul jalonând principiile de căpetenie pe baza cărora a fost înfăptuită cea mai complexă și mai grea revoluție socială — revoluția agrară socialistă.

Caracterul de durată al procesului de transformare socialistă a satului (circa 14 ani) a fost impus de necesitatea făuririi unei **baze tehnice** adecvate mării producții de tip socialist, a desfășurării unei intense **munci politice, organizatorice**, de explicare și demonstrare prin fapte a marilor avantaje și a superiorității agriculturii cooperatiste; trecerea la noul mod de muncă și de viață s-a realizat pe baza liberului consimțământ. În această direcție a acționat și utilizarea unei mari diversități de forme ale cooperăției, începând cu cea de consum și apropiere și terminând cu cea de producție. Formele simple și intermediare de cooperare în muncă, îndeosebi întovășirile agricole, au exercitat o mare influență asupra țărănimii, convingând-o în mod practic de avantajele muncii în comun. Același rol l-au jucat rezultatele obținute de întreprinderile agricole de stat și de primele cooperative agricole de producție, create încă din 1949. În același timp, înfăptuirea procesului extrem de intens de ridicare a nivelului cultural la sate a dat țărănimii posibilitatea să înțeleagă superioritatea muncii în comun, importanța aplicării tehnologiilor noi de cultivare a pământului.

Pe această bază, după o perioadă istorică relativ scurtă — din care n-au lipsit nici dificultățile, nici unele greșeli — anul 1962, când s-a încheiat cooperativizarea, a marcat **victoria deplină a revoluției agrare socialiste** și a deschis calea trecerii într-o etapă nouă, superioară, de soluționare a problemei agrare: etapa asigurării unui progres rapid al producției agricole și a ridicării nivelului de trai al țărănimii.

Semnificația acestui act revoluționar este multiplă. Pe primul plan se impune a fi menționat faptul că această măreață victorie a marcat **crearea economiei socialiste unitare, triumful relațiilor noi, socialiste**, atât la orașe, cât și la sate, izbînda definitivă a socialismului în România — înfăptuită în condițiile creșterii permanente a producției agricole și ale sporirii efectivelor de animale, ca efect al politicii de cointerese materială și de sprijinire tehnică, economică și financiară a producătorilor agricoli.

Revoluția agrară socialistă a determinat transformarea radicală a satului românesc, a structurii sociale a populației rurale, precum și a mentalității țărănimii, care devine o clasă omogenă. Influența organizării socialiste a satului asupra întregii economii românești este atât de importantă, încît, pe bună dreptate, se poate afirma că fără înfăptuirea ei nu am fi putut dobîndi succesele obținute în dezvoltarea României, în transformarea ei într-un stat puternic, cu o industrie modernă, cu o agricultură în plin proces de dezvoltare.

IN STRATEGIA politicii agrare a P.C.R., modernizarea socială nu constituia decît fundamentul pentru **modernizarea tehnică a agriculturii**, pentru **transformarea ei într-o agricultură intensivă, de mare randament și rentabilitate**. De aceea, dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii a devenit o constantă a politicii agrare promovate de P.C.R. în noua etapă a revoluției agrare. Mecanizarea, chimizarea, îmbunătățirile funciare, extinderea soiurilor, hibridilor și raselor de mare randament, promovarea unor noi tehnologii etc. sînt principalele direcții de promovare a progresului tehnic în agricultura noastră, prin intermediul cărora, într-o pe-

rioadă relativ scurtă, România a micșorat decalajul care pară de țările cu agricultura dezvoltată. **Ca dinamism, dezvoltare, de sporire a producției agricole, România astăzi unul din primele locuri în lume:** în decurs de cîțeva ani, producția globală agricolă a sporit de cîteva ori, iar productivitatea muncii de circa cinci ori pe această bază, România își asigură necesarul de produse alimentare, la un nivel tot mai ridicat, corespunzător cerințelor unei alimentații raționale, concomitent cu creșterea disponibilităților pentru export.

Paralel cu dezvoltarea forțelor de producție, au contribuit și se perfecționează relațiile de producție din agricultura noastră: masarea cooperativelor agricole mici și dimensionarea lor în întreprinderile agricole de stat au contribuit la **raționalizarea mai rațională a potențialului de producție**. Un alt factor de progres economic și social în agricultura noastră a fost, în ultimii ani, **cooperarea în producție**, care a permis dezvoltarea intercooperatistă și, mai recent, cooperarea dintre întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste și a nucleelor de organizare pe baze industriale a agriculturii, constituie un important obiectiv al politicii partidului de perfecționare a relațiilor de producție socialiste la sate.

VITTORUL agriculturii noastre socialiste, așa cum îl cunoaște politica agrară prin Programul partidului, va fi realizat de strădaniile pe care înaintașii și contemporanii noștri au pus și le depun pentru crearea unei agriculturi moderne și productive. Intensificarea politicii de investiții va permite promovarea producției agricole a celor mai moderne mijloace de producție și va fi desăvîrșită mecanizarea complexă și completă a lucrărilor agricole; chimizarea va dobîndi dimensiunile atinse în țările cu agricultură avansată; irigarea va cuprinde aproape întreaga suprafață care se justifică din punct de vedere economic; amploarea lucrărilor de îndiguiri, asanări și combaterii eroziunii solului va atinge dimensiuni fără precedent în istoria României; biologia va pune la dispoziția producției noi și hibrizii de mare randament; va spori competența cadrelor de conducere și se va îmbunătăți procesul decizional în agricultură.

Pe acest fundal se desfășoară **îmbunătățirea structurii ramurii a agriculturii**, în cadrul căreia, paralel cu păstrarea rolului de pirghie hotărîtoare a producției de cereale, zona rurală devine ramură prioritară (prioritate care se extinde și asupra unor ramuri animaliere cu condiții mai favorabile de dezvoltare, cum este creșterea bovinelor și a ovinelor), iar ramuri vegetale de mare valoare alimentară sau industriale cum sînt legumicultura, pomicultura, viticultura, cultura cerealei de zahăr, florii-soarelui, inului, cînepei etc. li se impune un ritm mai înalt de dezvoltare.

Industrializarea proceselor de muncă va produce profundă transformare în caracterul muncii agricole care, treptat, va deveni o variantă a muncii industriale. Apropierea condițiilor de muncă din agricultură de cele din industrie va determina și apropierea condițiilor de viață, de trai, astfel că în următoarea perioadă istorică vom fi martorii, dar și autorii acțiunilor ștergerii treptate a deosebirilor esențiale dintre oraș și țară. Aceasta va fi nu numai o nouă etapă în reglementarea problemei agrare în România, ci și etapa unor noi culmi de dezvoltare, civilizație și bunăstare a satului românesc contemporan.

În sfîrșit, nu pe ultimul plan se înscriu preocupările noastre pentru perfecționarea și dezvoltarea agriculturii în perspectivă ale politicii agrare a P.C.R. privind **perfectiunea în continuare a relațiilor de producție la sate**, pentru asigurarea permanentă a concordanței necesare cu noile forțe de producție din agricultură, ca forță motrice a progresului economic și social al țării noastre; **transformarea muncii în agricultură într-o muncă industrială**. Extinderea, diversificarea și perfecționarea formelor de cooperare intercooperatiste (în care rolul consiliilor intercooperatiste sînt chemate să devină organe mai active), întărirea întreprinderilor agricole de stat pentru a deveni model de organizare socialistă a agriculturii, integrarea stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii în viața cooperativelor agricole de producție, consolidarea economică a întregului sector cooperatist vor duce la întărirea proprietății socialiste de stat și cooperatiste, care asigură bune condiții progresului continuu al agriculturii.

Astăzi, în preajma deschiderii Congresului țărănimii Republicii Socialiste România, scurta privire retrospectivă de perspectivă asupra politicii agrare a Partidului Comunist Român relevă cu deosebită vigoare **caracterul ei creator** rezultat din îmbinarea armonioasă a adevărurilor fundamentale ale marxism-leninismului cu realitățile economice, sociale și politice de pe plaiurile românești, îmbinare ce a dat naștere unei sinteze noi, care poartă în lume faima unui partid care a decis să facă totul pentru triumful ideilor socialiste în România.

prof. dr. O. PĂRĂȘIU

1907 — 1977: dimensiuni ale rezolvării problemei agrare în România

ȚĂRĂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI (III)

Populații în structura demoeconomică a satului

MENTAREA fermă a economiei spre modernizarea structurii pe baza tehnicii moderne, modifică vizibil problematica celor demoeconomice, raportul între populația ocupată în agricultură și industrie, mobilitatea teritorială, raportul dintre cea simplă și complexă, ridicând pe prim plan necesitatea existenței a reevaluării într-o viziune nouă a timpului de lucru al țărănimii ca și al societății în general. Toate acestea au dat naștere unui nou model de distribuire a resurselor de muncă pe ramuri, în mod special între industrie-agricultură, cu implicații considerabile asupra mersului întregii societăți. (vezi tabel nr. 1).

Evoluția populației ocupate în agricultură se întilnesc fenomene cu două tendințe opuse: unul de scădere absolută și relativă a populației ocupate pe ansamblu și de creștere în cadrul acesteia a personalului ocupat în activitatea satelor agricole de stat. Față de anul 1950 populația ocupată în agricultură a scăzut cu 2371.3 mii persoane, fiind compenșate o creștere aproape în aceeași măsură a personalului care lucrează în industrie. Prin aceasta putem să evaluăm de ce milion că societatea românească a economisit echivalentul a 500 milioane de brațe de muncă prin folosirea mai completă a timpului de timp din gestiunea societății. Suprafața agricolă pe care o lucrează agricultorii a crescut de la 2,3 ha în 1950 la aproape 4 ha în anul 1975, evident încă destul de redusă față de posibilități. În această perioadă, numărul muncitorilor și al celorlalte persoane care lucrează în unitățile de stat a crescut mai bine de două ori astfel că ponderea acestora în totalul populației ocupate era de 59% în 1950, urcând în anul 1975 la 12,6%.

Într-o măsură progresul tehnic în agricultură a dat naștere la un curent de intensificare a muncii complexe, de creștere a cererii pentru cadre calificate în diferite profesii. A crescut simțitor numărul cadrelor tehnice din agricultură. În anul 1975 numărul inginerilor și tehnicienilor era de circa 26 000 din care ingineri 19 000. Din totalul inginerilor și tehnicienilor 14 077 (54,2%) sînt specialiști și tehnicieni agronomi, 3 295 (12,7%), ingineri și tehnicieni zootehniști, 6 213 (23,9%), medici și tehnicieni veterinari (9%) ingineri mecanizatori. Urmînd tendințele de modernizare a agriculturii, producția agricolă necesită mai mult ca înainte pregătirea cadrelor agricole de toate gradele, stăpînînd științe de biologie, mecanică, chimie, organizare, conducere economică, ceea ce face cu atît mai stringentă perfecționarea tuturor aspectelor prin cursuri de calificare a lucrătorilor din agricultură, mai ales că în prezent stocul de forță de muncă calificată în această ramură este relativ mai scăzut.

Productivitatea muncii a crescut simțitor în agricultură ca urmare a înzestrării tehnice a muncii, a gradului de calificare și de utilizare a forței de muncă. În perioada examinată productivitatea muncii în agricultură calculată ca un raport între venitul național creat de această ramură și populația ocupată a crescut de circa 3,4 ori, ceea ce marchează evident linia ascendentă a agriculturii noastre. Firește că în ciuda progresului evident, agricultura mai păstrează un caracter semi-artizanal, mai pronunțat, dacă se are în vedere că timpul de lucru efectiv utilizat de către țărănimie este mult mai redus decît în industrie. Astfel, potrivit anchetelor efectuate în comunitățile rurale ale țării noastre, un țaran cooperativist lucrează cca. 200 de zile pe an (140—145 zile în cooperativă și 50—60 zile în gospodăria personal-ajutătoare) în timp ce un lucrător industrial prestează aproape 300 de zile anual.

În aceste condiții — păstrînd prudența corespunzătoare — prin ridicarea gradului de utilizare a timpului de muncă din agricultură la nivelul mediu al lucrătorului industrial — desigur ca o rezervă potențială — s-ar obține o economie de muncă socială de 350,7 milioane om-zile (calculat pentru anul 1975) sau circa 1 mil. de brațe de muncă. Utilizarea mai bună a timpului se face nu numai prin trecerea unei părți a populației agricole în alte ramuri ci și prin crearea treptată a condițiilor de intensificare a producției agricole, care vizează în principal dezvoltarea creșterii animalelor, a legumiculturii, a fermelor industriale în cadrul unităților agricole care solicită forță de muncă în tot timpul anului. În același timp o direcție nouă a dezvoltării noastre o constituie amplasarea unor activități industriale în mediul rural, important obiectiv al politicii economice a partidului ¹⁾.

În prezent ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației active a țării a coborît la 38%. Dar nu trebuie pierdut din vedere că aceasta s-a realizat într-un interval de timp fără precedent ceea ce ne dă măsura reducerii decalajelor, a apropierii treptate de țările avansate din punct de vedere economic ²⁾. Tendința amintită se va menține în continuare, astfel încît la sfîrșitul actualului cincinal populația ocupată în industrie va depăși pe cea ocupată în agricultură, ceea ce va marca fără îndoială un veritabil salt calitativ în procesul de înnoire a structurilor noastre economico-sociale.

Progresul economiei și al agriculturii atrage după sine schimbări înnoitoare în ceea ce privește așezarea populației pe medii de viață, în sensul creșterii populației urbane, al dezvoltării orașelor ca urmare a politicii de industrializare, repartizării noilor capacități și obiective economice pe tot cuprinsul țării. În intervalul 1948—1975 ponderea populației urbane a crescut de la 23,4% din totalul populației la cca. 44% în ultimul an. În această perioadă s-au produs adînci transformări în viața satului, procesul de urbanizare nefînd semnînd mutarea satului la oraș ci însăși ridicarea economică, socială, edilitară, a satului.

Modificările în structura societății au schimbat profund condițiile de viață ale țărănimii, ca și a întregului popor. Imaginea tradițională a satului românesc, sub influența modernizării a suferit schimbări importante, dar păstrîndu-și trăsăturile specifice ale arhitecturii sale și păstrînd frumusețea și prospețimea peisajului natural. În mod practic a fost încheiată acțiunea de electrificare a satelor, peste 300 de sate dispun de rețele de alimentare cu apă, 51 au canalizare și peste 300 sînt racordate la rețele de distribuție a gazelor. În prezent se desfășoară o acțiune de largă anvergură și de lungă durată privind sistematizarea satelor care are drept scop modernizarea satului, sporirea caracteristicilor specifice mediului citadin.

Profunde modificări s-au produs în structura socio-profesională a satului: ponderea muncitorilor și intelectualilor a crescut în mediul rural, s-a schimbat însăși structura profesională a țărănimii, iar în rîndurile intelectualității din localitățile rurale se găsesc peste 100 000 de învățători și profesori, peste 6 000 de medici, peste 130 mii specialiști agricoli și mecanizatori. În anii 1951—1975 s-au construit la sate din fondurile statului și ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile populației peste 1 500 000 de locuințe. O puternică dezvoltare a cunoscut-o rețeaua de școli, unități sanitare, case de cultură.

În actualul cincinal, va crește simțitor ponderea producției industriale realizată în mediul rural, urmînd ca să se construiască în localitățile rurale circa 400 obiective industriale importante sau obiective agricole față de cele 820 cît există în prezent în aceste localități. Acestea sînt în măsură să creeze condițiile de bază ca în acest cincinal să se transforme în orașele agroindustriale 120 de centre comunale, avînd rolul să deservesc populația din localitățile apropiate pe distanțe medii de 15—20 km, ceea ce va contribui la asigurarea unei mari stabilități a populației agricole, a menținerii unei structuri echilibrate pe grupe de vîrstă a acesteia și reducerea costului social al urbanizării. În această ordine de idei, reamintim că, recent, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat măsura inițiată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca un număr de 8 comu-

Tabelul nr. 1

Evoluția populației ocupate în agricultură

	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Populație ocupată — mii persoane	6208,7	6511,0	6233,1	5476,5	4848,6	3837,4
— în %	100	105	100	88	78	62
Personalul mediu personalului — mii pers.	219,2	283,8	310,6	425,6	440,1	484,2
— în %	100	129	142	194	201	221

ne unde au avut loc răscoale țărănești în anul 1907 să fie sprijinite pentru a deveni în timp scurt centre urbane cu o bogată viață economică și socială.

Agricultura în ansamblul dezvoltării economice

POATE MAI MULT ca în alte țări, locul și rolul agriculturii ca și al țărănimii, în țara noastră au o adâncă semnificație social-economică ce nu poate fi desprinsă de un șir de factori pentru care condițiile naturale se situează pe un plan major. Poziția geografică a României, întinderea terenurilor agricole care ocupă cca. 63% din suprafața țării, calitatea solurilor, climatul favorabil oferă condiții pentru cultivarea eficientă a unei mari varietăți de plante și creșterea multor specii de animale.

Industrializarea socialistă a țării a dus la creșterea ponderii industriei în venitul național, dar aceasta nu înseamnă nicidecum diminuarea rolului agriculturii în ansamblul dezvoltării economico-sociale. **În procesul construcției socialiste — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — se impune de asemenea, să se ia în considerare faptul, mai ales în țările cu condiții naturale adecvate, cum este țara noastră, că agricultura reprezintă una din ramurile de cea mai mare importanță ale economiei naționale, ea are rolul hotărâtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului**

În țara noastră, prin locul pe care îl ocupă, agricultura este o ramură de bază a economiei naționale. Prin importanța și funcțiile ei — alături de industrie, ea joacă un rol de seamă în dezvoltarea unei economii moderne, eficiente. Agricultura produce 16% din venitul național, absoarbe 13% din volumul de investiții și 13,4% din volumul de fonduri fixe. Cifrele de mai sus dau numai o orientare relativă asupra acestei ramuri deosebite, odată cu dezvoltarea industriei și creșterea rapidă a populației urbane, sporește considerabil rolul și importanța agriculturii și a țărănimii în aprovizionarea populației și a industriei cu materii prime și satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale. Sporirea producției vegetale și animale, în general a unor plante deosebit de valoroase prin multiplele lor utilizări, a creat condiții pentru acoperirea în întregime a necesităților interne, precum și crearea unor disponibilități pentru export, agricultura deținând un loc important în comerțul nostru exterior, fiind o sursă însemnată de deșeuri.

Așa cum reiese din datele prezentate aportul agriculturii la posibilitatea de aprovizionare a populației s-a dublat la cereale-boabe, a sporit simțitor la plantele tehnice (floarea-soarelui și sfecla de zahăr), precum și la alte produse. În anul 1976 producția de cereale boabe pe un locuitor s-a ridicat la cca. 950 kg, apropiată de țările cu agriculturile cele mai avansate. În perspectivă producția de cereale se apreciază că va crește la 1000-1200 kg pe un locuitor.

Examinată în ansamblu evoluția agriculturii românești poate fi apreciată prin capacitatea de aprovizionare corelată cu evoluția generală a populației. Față de anul de bază, 1950, capacitatea agriculturii de aprovizionare a consumului alimentară și în parte și a consumului nealimentar (textile, pielărie etc.) a crescut mai bine de 2,2 ori, obținându-se în acest interval un ritm mediu de creștere a producției agricole de 4,3% față de o creștere medie anuală a populației de numai 1,1%. În anul 1975 de exemplu, producția globală agricolă a fost de 93,8 miliarde de lei pe care dacă o raportăm la populația României rezultă o producție agricolă pe un locuitor de 4416 lei ce poate să însemne în ansamblu un indice satisfăcător în caracterizarea autonomiei alimentare, (vezi și tabelul nr. 3).

Desigur datele trebuie analizate doar din punctul de vedere global întrucât în intensificarea relațiilor noastre comerciale externe agricultura joacă un rol important în asigurarea unor disponibilități pentru export.

În cadrul dezvoltării economico-sociale țărănimea va continua să joace încă un rol deosebit de important în opera de construcție socialistă a țării. „Țărănimea — arăta secretarul general al P.C.R. la Congresul educației politice și al culturii socialiste — deși va scădea numericăște ca urmare a modernizării producției agricole, va continua să joace un rol de cea mai mare

Tabelul nr. 2

	U/M	Producția principalelor produse alimentare pe un locuitor					
		1950	1955	1960	1965	1970	1977
Cereale — boabe	kg	315,7	574,7	533,9	662,3	524,9	718,4
Floarea-soarelui	kg	13,1	16,0	28,3	29,6	38,0	34,5
Sfecla de zahăr	kg	35,7	106,2	169,9	158,4	144,2	230,9
Cartofi	kg	98,2	150,5	163,5	115,3	101,9	127
Carne	kg	39,5	51,1	52,7	58,7	68,8	97,1
Lapte	l.	140,6	148,5	176,2	170,9	187,3	209,1
Lină	kg	1,0	1,2	1,2	1,3	1,5	1,7
Ouă	buc	67	89	128	138	175	255

Tabelul nr. 1
Indicii autonomiei alimentare în R.S.R. în perioada 1950-1970

	1955	1960	1965	1970
Populația	106,2	112,8	116,7	124,2
Producția agricolă	162	171	193	212
Producția agricolă pe un locuitor	152	151	165	171

importantă în producția de bunuri materiale, în întregime de construcție socialistă

Având în vedere acest important rol al țărănimii și seama și de faptul că agricultura constituie o ramură de bază a economiei — cu funcții multiple — partidul pune în politica sa agrară realizarea unei agriculturi intensive moderne, de înaltă productivitate, capabilă să asimileze producția ceea ce ne oferă azi în lumea contemporană nivelul tehnic.

Firește că realizările obținute pînă în prezent în timp relativ scurt în care am reincept înnoirea profundă a structurilor noastre sociale sînt deosebit de importante, dar — rîndu-ne cu alte țări, chiar cu condiții naturale mai puțin favorabile — nivelul nostru de dezvoltare ca producție și structură a agriculturii este relativ în urmă. Sintem încă rămași în urmă în privința producțiilor medii pe ha și pe un animal, înzestrarea tehnică a muncii, și, în ultima analiză, a nivelului producției muncii agricole; un lucrător din agricultura noastră este în medie, îndemînarea și organizarea de astăzi asigură hrana pentru 3-4 persoane din mediul neagricol, față de 20-25 cit este raportul în țările cu o agricultură avansată.

Tochmai în acest scop potrivit programului de sporire a producției vegetale și animale urmează să asigurăm încă în acestu cîncinal, mecanizarea completă a tuturor lucrărilor agricole atît la lucrările la cîmp, cit și în zootehnie, prin înzestrarea sistemelor de mașini de înaltă productivitate. Industria chimică urmează să asigure întreaga cantitate de îngrășăminte și alte substanțe chimice necesare agriculturii. O problemă deosebit de importantă o constituie ameliorarea și conservarea fondului funciar prin acțiuni de îndiguiri, desecări, îmbunătățiri funciare — calea principală rămînd însă creșterea fertilității solului, refacerea solurilor degradate. Prin programul irigațiilor se urmărește ca pînă în jurul anului 1990 să se realizeze irigarea a peste 5 mil. ha ceea ce înseamnă de fapt aproape întreaga suprafață posibilă de irigat în țara noastră. Dezvoltarea complexă a economiei ca și industrializarea vor acționa în continuare asupra influențării structurii producției agricole dezvoltarea culturilor tehnice cu randament economic înalt.

Agricultura românească are condiții deosebite pentru dezvoltarea unor ramuri intensive a producției vegetale care în prezent au încă rezerve importante. Astfel, legumicultura, viticultura și pomicultura se vor dezvolta simțitor, în special pe terenuri intensive, a creșterii randamentelor la hectar pentru ca încă în acest cîncinal necesarul de legume pentru consumul populației să fie pe deplin satisfăcut.

Ținînd seama de îmbinarea ramurii producției vegetale cu cea animală în condițiile noi ale progresului tehnic un obiectiv de seamă îl constituie dezvoltarea zootehniei, creșterea producției animaliere, a cărei pondere se urmărește să ajungă la jumătate din produsul global al agriculturii. O problemă importantă o constituie mai departe dezvoltarea bazei furajere, a materiilor prime necesare pentru dezvoltarea zootehniei. Se au în vedere surse serioase de îmbunătățire a pășunilor și finetelor, a creșterii randamentului acestora pe toate cele 4 mil. hectare de care dispunem în prezent.

În cadrul acțiunii generale de dezvoltare a țării, prin creșterea producției agricole, se vor crea condiții de viață superioare pentru întreaga țărănime, ca și pentru toți cetățenii țării, deosebire de naționalitate, în spiritul principiului echității sociale, se va asigura ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare al orașului.

prof. dr. Mircea BULGARU

1) Experiința țărilor cu agricultura cea mai avansată arată că această ramură nu poate asigura utilizarea completă a resurselor muncii agricole. În aceste țări, între 20 și 36% din fondul de timp al unui lucrător agricol, iar în S.U.A. 50% îl constituie activitățile agricole. (Les structures agricoles dans la communauté européenne in „Problèmes Economiques”, din 7 martie 1973).

2) O statistică românească de la începutul acestui veac, a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, arată că la acea vreme, ponderea populației agricole, în totalul populației ocupate era în Statele Unite ale Americii și Germania de 35%, în Olanda și Elveția de 28-30%, în Belgia de 21,5%, ca să nu mai vorbim de Anglia în care nu se ridica decît la 8,5%. La acea dată ponderea populației agricole în România era de 81%.

O cucerire esențială a socialismului, un obiectiv prioritar al dezvoltării economico-sociale a satului românesc

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI RURALE

PROGRAMUL de dezvoltare economico-socială a României, aprobat de Consiliul al XI-lea al Partidului Comunist Român, stabilește că „în centrul politicii sale a partidului și statului de edificare a societății socialiste multilaterale și înaintare spre comunism se va afla permanent omul — factor esențial în întregii dezvoltări economico-sociale — satisfacerea plenară a cerințelor de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane”¹⁾.

Strategia făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, asigurând dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor activității economico-sociale, creează condiții și pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii populații din mediul rural.

Analiza pe care o prezentăm în continuare își propune să releve influențele schimbărilor profunde petrecute în viața economică și socială a satului, asupra nivelului de trai al populației rurale.

Modificări în structura socio-profesională

RECEREA agriculturii pe baze socialiste a generat profunde restructurări cu caracter demografic și social în mediul rural. Promovarea progresului științific în agricultură, mecanizarea muncilor în acest sector, au determinat modificări ample în structura socio-profesională a populației sătești, concretizate într-un proces accelerat de edificare, în creșterea numărului celor ocupați în activități neagricole.

Aceste modificări în structura socio-profesională a populației rurale constituie o trăsătură de bază a procesului de transformare social-economică a satului românesc, a cărui esență a fost evidențiată cu deosebită claritate de către varășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului: „Țărănimea s-a transformat și ea într-o clasă nouă, are în dubla calitate de producător și proprietar al mijloacelor de producție, ocupă un loc deosebit de important în economia socialistă a țării, în creșterea materială, în viața socială, în întreaga viață de edificare a noii orânduiri. S-a largit orizontul politic și de cunoaștere al țărănimii, pregătirea ei culturală, tehnico-științifică și profesională”²⁾.

Correspunzător mutațiilor intervenite în viața social-economică, are loc o continuă dezvoltare a rețelei rurale de școli, de instituții și dotări sociale de diferite tipuri — sanitare, culturale și sportive, comerciale, de alimentație publică și de transport (în graficele alăturare sint evidențiate unele din aceste aspecte). Toate acestea amplifică modi-

ficările de ordin demografic în viața satului, crescând pe de o parte ponderea populației angajate — care în ultimii 10 ani s-a dublat — iar pe de altă parte sporind simțitor, în cadrul populației sătești active ponderea celor ocupate în sfera deservirii.

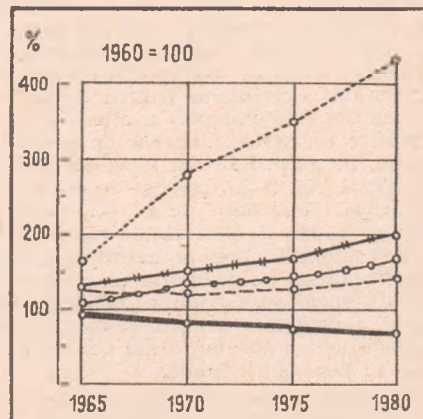
Creșterea veniturilor

POLITICA CONSECVENTĂ a partidului și statului nostru de ridicare continuă a bunăstării populației rurale își găsește o deplină ilustrare în grija pentru creșterea veniturilor și a puterii de cumpărare a acesteia.

Adâncirea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii, bazat pe creșterea gradului de mecanizare și chimizare, pe îmbunătățirea structurii culturilor și soiurilor, pe extinderea lucrărilor de irigații, a făcut ca producția agricolă din perioada 1971—1975 să fie mai mare cu peste 25% decât cea din cincinalul anterior și cu 55% față de perioada 1961—1965. Aceasta a permis luarea unor măsuri importante cu privire la creșterea veniturilor populației rurale în general și al țărănimii în special, prin stabilirea unui venit minim garantat, prin înlesniri fiscale, prin mărirea prețurilor de contractare la o serie de produse animaliere, prin majorarea pensiilor țăranilor cooperatori, asistență spitalicească gratuită, ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, pentru copii ș.a. În anul 1975, veniturile bănești obținute de țărănimea de la unitățile socialiste au fost cu 28,7% mai mari față de nivelul din anul 1971.

Marcind o nouă etapă în ridicarea gradului de civilizație materială și spi-

Dezvoltarea rețelei comerciale în mediul rural (dinamica numărului de unități)

—●— MAGAZINE MIXTE
 -■- MAGAZINE UNIVERSALE
 —▲— UNITĂȚI SPECIALIZATE
 -◆- UNITĂȚI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ
 -◇- CHIȘCURI

rituală a tuturor celor ce muncesc, actualul plan cincinal prevede o creștere de 20—29% a veniturilor reale ale țărănimii, pe o persoană activă.

Grija partidului și statului pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață țărănimii noastre se reflectă și în programul de măsuri aprobat recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea sistemului de pensii și indemnizații de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producție, în măsurile luate pentru organizarea — pentru prima dată în țara noastră — a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate. Aceasta va contribui la creșterea cointeresării țăranilor cooperatori în dezvoltarea economică a unităților în care lucrează, la obținerea de rezultate superioare, atât în cooperative cit și în zonele necooperativizate și, în acest fel, la dezvoltarea generală a agriculturii. În același timp, trebuie remarcat faptul că la constituirea fondurilor respective o contribuție importantă se va acorda de la bugetul de stat. De asemenea, trebuie evidențiat faptul că atât țărănimea, cit și categoriile de populație neagricolă, ce locuiesc în mediul rural, vor beneficia de cheltuielile social-culturale ale statului.

Astfel, pentru accelerarea procesului de urbanizare a unor comune în care au avut loc răscoale țărănești în 1907, s-a aprobat sporirea fondului de investiții în următorii ani cu aproape jumătate de miliard de lei.

Modificări în structura consumului

BAZAT pe creșterea și diversificarea continuă a producției bunurilor de con-

Dinamica vânzărilor de mărfuri și prestărilor

de servicii în mediul rural

Volumul desfacerilor	1960	1965	1970	1975	1980
Total vânzări de mărfuri	100	159,76	200,37	268,16	391,77
Mărfuri alimentare	100	184,52	230,84	276,52	390,08
Alimentație publică	100	208,79	306,89	479,00	744,25
Mărfuri nealimentare	100	139,71	168,22	227,03	335,54
Total prestări de servicii		100,0	322,38	651,94	1337,50

sum, pe îmbunătățirea permanentă a veniturilor și a formei de obținere a acestora și ca exponent al tuturor preferențelor ce afectează societatea rurală, consumul populației sătești are o evoluție deosebit de dinamică. Volumul vânzării de mărfuri în mediul rural a crescut în perioada 1960—1975 de 2,7 ori, iar pentru anul 1980 se prevede să se ajungă la o creștere de 3,9 ori. În cadrul acestei evoluții, oglindind — alături de noile orientări și preferințe ale populației rurale — accentuarea treptată a denaturalizării consumului, cererea pe grupe de mărfuri cunoaște creșteri cuprinse între 2,3 ori pentru mărfurile nealimentare și 4,8 ori la alimentația publică. Caracteristică pentru evoluția cererii la sate este și dinamica accelerată a cerințelor pentru bunurile de folosință îndelungată și alte mărfuri specifice cerințelor moderne de confort. Astfel, în ultimii 15 ani vânzările către populația rurală au crescut de peste 50 de ori la televizoare, de 4,5 ori la aparate de radio, de 18,3 ori la mașini de spălat rufe, de 5,3 ori la mașini de cusut etc. Tendința de orientare a consumatorului rural spre noutate, poate fi, de altfel, considerată drept una dintre caracteristicile importante ale cererii rurale în perioada actuală.

În unele sectoare de mărfuri, cum ar fi cel al produselor electrotehnice și materialelor de construcții, se poate afirma că apariția noilor articole a provocat adevărate revoluționări în însăși procesul de satisfacere a necesităților de consum. De exemplu frigiderele, care odată introduse pe piața rurală, au dus la modificări substanțiale atât ale sistemului de aprovizionare a populației, cât și ale modului de conservare a produselor. Intensitatea aderenței acestui produs la consumul populației rurale este oglindită în creșterea de peste 10 ori a volumului vânzării în perioada 1965—1975. Aceleași aspecte le prezintă și introducerea pe piața rurală a mașinilor și reșourilor de gătit cu gaze, la care vânzările au crescut, în ultimul deceniu, de 12,5 ori, generând modificări radicale în sistemul de preparare a hranei.

Pentru a face față multiplelor solicitări ale populației din mediul sătesc, comerțul cooperatist a manifestat o preocupare deosebită în ce privește atât orientarea și înnoirea continuă a fondului de marfă, cât și asigurarea bazei tehnico-materiale necesară desfășurării unui comerț civilizat. Edificator apare în această privință faptul că în contextul unei creșteri pe ansamblu a rețelei comerciale din mediul rural cu circa 20% în ultimii 15 ani, numărul magazinelor universale a crescut de 3,4 ori, în timp ce numărul magazinelor mixte — caracteristice altă dată mediului sătesc — a scăzut cu 29%. Adăugând acestei structuri și o creștere cu 43,1% a numărului de magazine specializate, avem coordonatele unui comerț civilizat, modern, în continuă transformare, care caracterizează astăzi satul românesc. În actualul cincinal, rețeaua de desfacere din mediul rural va cunoaște o nouă creștere numerică de circa 12%, mărindu-se numărul magazinelor universale cu circa 20% și al magazinelor specializate cu peste 13%.

Dezvoltarea construcției de locuințe

ÎN CADRUL ansamblului de măsuri privind creșterea nivelului de trai al populației rurale, o preocupare de prim ordin a partidului nostru o constituie accelerarea construcțiilor de locuințe. Mediul rural — care înainte de cel de-al doilea război mondial era caracterizat prin faptul că din cele 4,05 milioane de locuințe, circa 2,2 milioane erau cu pardoseală din pământ și lipite cu bălegar, aproape 664 mii cu o singură încăpere, iar circa 41 mii erau bordete — cunoaște prefaceri profunde în domeniul construcțiilor de locuințe. Numai în decursul ultimelor două cincinale, în satul românesc — supus amplului proces de sistematizare și modernizare, orientat spre punerea de acord în mod treptat a mediului construit, în

care se desfășoară întreaga viață a populației, cu structura economică și socială a acesteia — s-au construit peste 450 mii de locuințe noi. Pentru perioada 1976—1980 se estimează că populația își va construi din fonduri proprii, îndeosebi în mediul rural, circa 300 mii de locuințe. La acestea se adaugă un număr însemnat de locuințe ce vor fi construite în localitățile rurale din fondurile statului, ale unităților și organizațiilor cooperatiste, pentru anumite categorii de populație neagră.

Caracterul profund umanist al politicii partidului și statului nostru este evidențiat și de faptul că, pentru lichidarea urmărilor cutremurului de la începutul lunii trecute, s-a stabilit ca o serie de sate distruse să fie reconstruite ca sate model, suplimentându-se totodată planul privind construcțiile în mediul rural cu 10 mii de locuințe.

Apropierea de modul de viață urban

ATENȚIA DEOSEBITĂ pe care i s-a acordat dezvoltării serviciilor publice la sate este relevat de dinamicele acestui sector în mediul rural.

Volumul prestațiilor de servicii care a beneficiat populația din mediul rural a crescut în perioada 1965—1975 de 6,5 ori.

În actualul cincinal, în mediul rural volumul serviciilor va crește într-un ritm mediu anual de 15,4%. În deosebit vor lua amploare activitățile de construcții, cea de întreținere și reparare a locuințelor, a bunurilor gospodărești de folosință îndelungată, confecții și reparații de îmbrăcăminte și încălțăminte, serviciile de igienă și dezvoltarea rețelei de brutărie ș.a. accent deosebit se va pune pe dotarea corespunzătoare a unităților și pe gătirea cadrelor necesare.

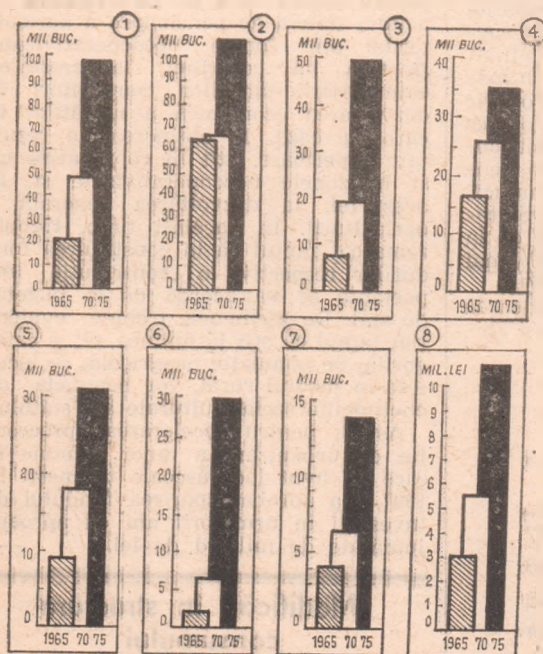
Amploarea schimbărilor petrecute în viața satului a dus în mod implicit la apariția unui complex proces de modernizare a localităților rurale, cu nădăjdea de a contribui la îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de trai ale populației.

În acest proces, care se desfășoară într-un ritm relativ rapid, un rol important revine programului de sistematizare, ca un program social cu amănunțite consecințe pentru ridicarea nivelului de trai și de civilizație a populației rurale. Problema sistematizării rurale are o importanță esențială pentru dezvoltarea viitoare a comunelor, pentru accelerarea procesului de îmbunătățire a condițiilor de viață pe multiple planuri de apropiere treptată de condițiile de viață din mediul urban. Comunele vor deveni unități administrativ-teritoriale complexe, capabile să asigure locuitorilor condiții optime de muncă, învățămînt, cultură și ocrotire sănătății, aprovizionare, de participare activă la conducerea treburilor politice.

Crearea în perspectivă a 300—400 de noi centre orășenești (încă în actualul cincinal va începe transformarea treptată în orașele agricole sau agro-industriale a 120 de centre comunale), va contribui la realizarea unuia din cele mai importante obiective ale edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism — depășirea treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș.

Toate aceste măsuri vor produce, fără îndoială, noi modificări radicale în standardul de viață al populației rurale. Se va ajunge, astfel, la o apropiere a condițiilor de muncă și de trai, a nivelului de cunoștințe, a gradului de activizare politică a diferitelor clase și categorii sociale, indiferent de mediul în care își desfășoară activitatea, ceea ce va însemna condiții concrete pentru o mai deplină egalitate și echitate, pentru omogenizarea crescândă a societății noastre.

conf. dr. Dumitru PATRICHI

1 TELEVIȚOARE 2 APARATE DE RADIO 3 FRIGIDERE 4 MAȘINI DE CUSUT 5 MAȘINI DE SPĂLAT RUFEE 6 MAȘINI ȘI REȘOURI DE GĂTIT CU GAZE 7 ASPIRATOARE DE PRAF 8 MOBILĂ

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A TUTUROR RESURSELOR, CONDIȚIE DE BAZĂ A CREȘTERII PRODUCȚIEI AGRICOLE

Zonarea — instrument de raționalizare a structurilor agricole

PROCESUL de dezvoltare și modernizare a agriculturii este condiționat în toate componentele sale de zonarea producției agricole; creșterea randamentului și a producției totale a depins și depinde în mare parte de amplasarea cit mai rațională pe teritoriul a culturilor și a sporilor de animale. De aceea, încheierea zonării de zonare a producției agricole*) la nivelul tuturor județelor și pe scară națională, în concordanță cu indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu — acțiune finalizată la sfârșitul anului 1976, creează premise pentru dezvoltarea agriculturii, o nouă posibilitate de valorificare a resurselor de care dispune aceasta în condițiile proprietății socialiste.

Analiza condițiilor naturale și economice a evidențiat resurse tehnice și sociale noi de care dispune agricultura noastră, a identificat noi structuri optime de producție pe zone, județe și niveluri țării, care vor permite coordonarea specializării și concentrării înregii producției în perspectiva următorilor 10—15 ani. În acest interval de timp, agricultura va deveni o ramură intensivă, dezvoltată, care va asigura o producție în volumul și cu structurile necesare (fără fluctuațiile tipice agriculturii tradiționale, supusă influenței naturii) evoluind într-o dinamică continuu ascendentă, care să satisfacă cerințele de produse agricole ale economiei naționale.

În cadrul fiecărui județ au fost delimitate 8—22 de zone (stabilindu-se în funcție de elul acesta, pe întreaga țară, un număr de peste 500 de unități zonale); aceasta conferă de la început lucrării de zonare a producției agricole un caracter concret, legat direct de nevoile practice ale intensificării producției agricole, atât pe ansamblu cit și în cadrul fiecărui județ. Lucrarea, prin conținutul și complexitatea sa, apare ca un studiu multidisciplinar și multiinstituțional, la care au colaborat colective largi din diferite domenii economice, sociale, ale științelor biologice, tehnice, din topografie, agrochimie, informatică etc.

Ampla sinteză, cuprinzând întreg ansamblul agriculturii, pe sectoare socio-economice, pe județe și zone județene, distincte din punct de vedere al condițiilor naturale, economice și sociale, prezintă rezultatul muncii comisiilor județene de zonare a producției agricole (din care au făcut parte factori de răspundere din agricultură pe linie de partid și de stat), îndrumate de Comisia centrală de zonare. Realizarea acestei lucrări constituie o afirmare pregnantă a cercetării științifice în domeniul economiei agrare românești.

Elaborarea celor 40 de lucrări de zonare a producției agricole la nivelul județelor are o dublă semnificație. În primul rând, pe baza acestei lucrări, care prezintă cadrul general și ansamblul ten-

dințelor de repartizare teritorială în cadrul fiecărei zone județene a nivelului de specializare și concentrare, urmează să se elaboreze profilul de producție al fiecărei unități productive, pentru a asigura o valorificare cit mai completă a condițiilor natural-economice specifice, precum și a celor ce se creează în contextul dezvoltării agriculturii în ansamblu. În al doilea rând, exprimând relația optimă între condițiile de producție din fiecare zonă și structura necesară producției agricole pe întreaga țară, s-au putut sintetiza 20 de tipuri de zone agricole la nivel național, care, orientativ, reprezintă, în mare, tendințele de repartizare pe teritoriul a principalelor produse agricole.

Cu alte cuvinte, definirea structurilor zonale ale producției agricole se afirmă ca o componentă esențială a procesului de conducere științifică a dezvoltării agriculturii (oferind parametrii tehnici, biologici, economici și sociali utili creș-

terii economice a ramurii) și redă schița-cadru a acestei dezvoltări, care va sta la baza planificării agriculturii pe cinci ani până la orizontul anului 1990, jalonind în cadrul acestora elementele de orientare pentru planurile anuale.

Fundamentată pe cercetarea complexă a condițiilor teritoriale specifice, pe orientarea de perspectivă a unităților economice din fiecare zonă, lucrarea are meritul de a asigura o îmbinare rațională a ramurilor, specializarea și concentrarea producției, folosirea rațională a investițiilor și a forței de muncă, obținerea unor producții maxime cu un cost de producție cit mai redus. Folosindu-se metodele de modelare economico-matematică și prelucrare electronică a informațiilor, a fost posibilă elaborarea unor structuri dinamice, în mai multe variante, ce oferă posibilitatea adoptării unor soluții în funcție de problemele ce pot apărea în procesul dezvoltării.

dr. Ion BOLD

*) Zonarea producției agricole pe județe — sinteză : 1980—1985—1990. Coordonatorii lucrării : dr. ing. Serghe Hartia, dr. doc. ing. Dumitru Teaci. Colecția : „Ex terra aurum”, I.C.E.A., Caiet de studiu nr. 105.

Performanțe de excepție în cercetare, generalizate rapid în producție

LA CONSĂTUIREA DE LUCRU organizată în luna mai 1976 cu cercetătorii din agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat o serie de măsuri concrete privind reconsiderarea programelor de cercetare, într-o concepție tehnică prin care să se asigure performanțe de excepție, punind pe primul plan sfera ameliorării animalelor și a tehnologiilor în acest domeniu. Rezultatele n-au întârziat să se arate : obținerea unei producții de peste 5 100 litri lapte de la fiecare vacă, a unui spor mediu zilnic de 1 150 grame la taurășii îngrășați și livrarea acestora la o greutate de 507 kg sint promițătoare ca realizări în cercetare.

Preocupându-ne mai mult de creșterea unor rase și linii noi de animale, mai productive, în institutul nostru există o populație de taurine cu un potențial demonstrat de 7 025 kg lapte, în medie, și taurășii cu un potențial de 1 370 grame spor mediu zilnic la un consum de 5,8—6,0 unități nutritive, mai redus cu 15% decit consumurile actuale — populație pe care lucrăm pentru a realiza, în câțiva ani, peste 8 000 kg lapte și un spor zilnic de 1 800—2 000 grame, cu un consum de 5,0—5,3 unități nutritive.

În cadrul acestei populații sînt vaci care au dat peste 10 300 kg de lapte în

305 zile, iar o junică la prima lătare, a produs în 305 zile 8 401 litri, revenind pe zi, în medie, 27 litri. În prezent, o vacă la a doua lătare, după 70 de zile de lactație, a produs 3 275 kg lapte, cu o producție medie zilnică de 46 litri.

Aceste nivele de producție sînt puse direct în slujba creșterii potențialului genetic al efectivelor de taurine din țara noastră ; din rețeaua Academiei de științe agricole și silvice, de la un efectiv care reprezintă numai 0,8% din efectivul țării, se asigură peste 45% din reproducătorii din centrele de însămînțări artificiale din întreaga țară. Totodată au fost elaborate și generalizate o serie de soluții tehnice, între care o nouă tehnologie, mai economică, de creștere a vițelilor pe perioada de alăptare, în baterii de boxe individuale, ceea ce a contribuit la obținerea unor sporuri de creștere superioare cu pină la 20%. În domeniul selecției am elaborat o serie de metode de testare mai rapidă și mai eficientă a animalelor de reproducție, iar în cel al nutriției am descoperit căi pentru o mai completă folosire a resurselor furajere, specifice producției vegetale din țara noastră. Pentru realizarea de in-

dici superiori de natalitate au fost concepute procedee și s-au produs substanțe noi de stimulare.

Cu prilejul consfătuirii menționate, secretarul general al partidului ne-a reamintit proverbul: „Cu o floare nu se face primăvară“. Pentru a nu rămâne la experiențe izolate, în ultima perioadă am acordat o mai mare atenție generalizării în unitățile de producție a rezultatelor cercetării științifice; institutul și stațiunile zootehnice de pe teritoriul țării își asumă răspunderi sporite pentru aplicarea în unitățile de producție a celor mai moderne tehnologii de creștere a animalelor. În același scop, au fost instruiți în laboratoarele și fermele experimentale și de producție ale institutului nostru peste 500 de specialiști din unitățile agricole de stat și cooperatiste din 11 județe ale țării. La rîndul lor, cercetătorii, în mod deosebit cei care lucrează în domeniul reproducției, tehnologiile de exploatare și de furajare și din alte sectoare, au fost prezenți în unități agricole de stat și cooperatiste din multe județe. Din cele 133 de experiențe în curs de desfășurare, 44 — adică o treime — se execută direct în complexe industriale, în întreprinderi agricole de stat și cooperatiste agricole de producție, ceea ce asigură cunoașterea mai exactă a nevoilor, elaborarea unor soluții mai apropiate de condițiile de producție.

Punerea în valoare în mai mare măsură a imensului izvor de lapte și carne, constituit din aproape 6,4 mil. de bovine (de 1,9 ori mai multe decît în 1938), de la care se obține de 2 ori mai mult lapte — ne incumbă o răspundere mai mare. Rezultatele obținute pînă acum se situează la nivelul ritmului general, accelerat, în care se dezvoltă întreaga noastră economie, superioare ritmurilor din alte țări, dar încă nu a atins nivelele de producție posibile în condițiile din țara noastră.

Ca o necesitate obiectivă pentru acoperirea integrală a nevoilor de lapte și carne, va trebui ca în cîțiva ani să ajungem la peste 8 milioane de bovine. Pentru realizarea acestui efectiv sînt necesare o serie de măsuri tehnice și organizatorice, cea mai importantă fiind continuarea în ritm accelerat a procesului de concentrare, specializare și industrializare a producției laptelui și cărnii de taurine, măsură susținută de un program concret de producere a întregului sortiment de furaje. Prin programele noastre de cercetare acționăm pentru folosirea mai completă a unor noi resurse de nutreți; consider însă că factorii de decizie trebuie să echilibreze, la specia taurină, nivelul sarcinii de efective și producții cu nivelul asigurării furajelor. De asemenea se impune o examinare mai amănunțită — pe zone largi din țară și într-un număr mare de unități, dintre cele mai bune — a modului în care sînt, la această specie, echilibrate nivelele costurilor de producție cu cele ale încasărilor. Împreună cu Institutul de cercetări pentru economia agrară, am inițiat astfel de analize și în curînd vom fi în măsură să punem la dispoziția organelor de sinteză elementele necesare sporirii eficienței economice.

Creșterea potențialului biologic la specia taurină este condiționată în oarecare măsură de racordarea țării noastre la fondul mondial de gene, prin efectuarea sistematică de importuri de material biologic superior, paralel cu obligația ce ne revine, în primul rînd nouă, celor din cercetare, de a stabili cele mai raționale și eficiente măsuri de multiplicare și utilizare a acestuia, în condițiile noastre specifice. Înființarea de asociații ale crescătorilor de bovine, de ovine și de îmbunătățire și exploatare a pajisților va asigura un cadru mai favorabil valorificării genelor de mare valoare biologică și va pune în valoare, în mai mare măsură, potențialul de producție pe care îl reprezintă efectivul de bovine din gospodăriile populației.

dr. Stelian DINESCU
directorul Institutului de cercetări pentru creșterea taurinelor — Corbeanca (Ilfor)

Horticultura în economia cooperativelor

CONSOLIDAREA economico-organizatorică a cooperativelor agricole a fost și este condiționată strîns de dezvoltarea sectorului horticul; multe unități agricole cooperatiste au obținut rezultate economice deosebite, dezvoltînd rapid averea obștească prin extinderea producției de legume și fructe — activitate caracterizată printr-un grad mai ridicat de intensificare. Locul acestor ramuri în producția agricolă a țării noastre este evidențiat de următoarele cifre: **legumicultura, cultura cartofului și pomicultura dețin în prezent o pondere de circa 20% din ansamblul producției globale agricole și de mai bine de 35% din cea a producției vegetale.** Prin programele unitare de dezvoltare a acestor mari ramuri ale sectorului agricol, se preconizează creșterea atît a valorii absolute a producțiilor de legume, cartofi și fructe, în total și pe locuitor, cît și a ponderii lor în cadrul producției agricole.

Adîncirea continuă a procesului de integrare a producției horticole cu activitatea de valorificare și industrializare a legumelor, cartofilor și fructelor, perfecționarea cadrului organizatoric de desfășurare a acestei activități, în pas cu cerințele procesului general de intensificare a agriculturii, ale folosirii superioare a produselor agricole, au creat noi posibilități de întărire economico-organizatorică a cooperativelor agricole. **Industrializarea sau preindustrializarea unor produse agricole, în primul rînd a legumelor și fructelor, reprezintă de pe acum o sursă importantă de venituri pentru multe cooperative agricole.**

Rod al acțiunilor convergente și concentrate de intensificare a producției legumicole și pomicole în unitățile agricole, în perioada 1971—1975 și în primul an al cincinalului în curs producția totală de legume, cartofi și chiar a unor sortimente de fructe a fost net superioară mediei cincinalului 1966—1970. Sporirea producției totale de legume a fost realizată în proporție de circa 42% pe seama mării suprafețelor cultivate și în proporție de 58% pe seama ridicării producțiilor medii, iar în cazul producției de cartofi în proporție de 37% și, respectiv, 63%, subliniind în cazul acestei culturi amploarea procesului de intensificare. Semnificativi sînt și indicatorii de creștere a livrărilor la fondul de stat pentru legume, cartofi și fructe, în urma cărora cooperativele agricole au realizat venituri superioare. Astfel, pentru perioadele menționate, creșterile au fost de: peste 400 mii de tone la legumele de cîmp, circa 75 mii de tone la legumele de seră, mai bine de 250 mii de tone la cartofi și aproape 100 mii de tone la fructe, ceea ce a permis ca valoarea livrărilor la fondul pieței să sporească cu peste 1,5 miliarde de lei. Totodată, valoarea producției globale a marcat o creștere de 44,8%, iar cea a activității de industrializare și semiindustrializare cu 35% (subliniem că în proporție de peste 60%, aceste creșteri s-au datorat unei mai bune utilizări a capacităților de producție din cadrul complexelor de legume-fructe și al fabricilor de conserve de legume-fructe).

Dezvoltarea horticulturii — însemnat sector al producției agricole — constituie

un imperativ al asigurării unei creșteri continue și în ritm susținut a producției de legume, cartofi și fructe, o cerință nemijlocită atît a ridicării nivelului traiului oamenilor muncii, cît și a accelerării rapide a unui număr important de cooperative agricole. Traducerea în a măsurilor și acțiunilor prevăzute în programele de dezvoltare a culturii legumelor, cartofului și a pomiculturii înseamnă accentuarea și continuarea procesului de intensificare în cooperativele agricole, ridicîndu-l pe o treaptă superioară, ansamblul căreia promovarea progresului tehnic, a concentrării și specializării producției reprezintă verigile hotărîtoare.

Pînă în prezent s-a reușit ca numărul unităților cultivatoare de legume de cîmp și cartofi din ansamblul sectorului cooperatist al agriculturii noastre să fie scăzut, de circa 800, crescînd, în schimb, de peste trei ori suprafața medie cultivată. Această tendință prezintă numeroase avantaje pentru întregul sector cooperatist. Pentru unitățile care cultivă legume în ferme specializate, pe suprafețe mari, cu un grad ridicat de concentrare a producției, legumicultura devine sector economic esențial pentru creșterea veniturilor și a retribuției cooperativelor. Ca urmare, acestui sector i se acordă atenție mai mare. În cazul cooperativelor care nu mai cultivă legume apar dispoibilități de suprafețe agricole, care pot fi utilizate pentru alte culturi, specifice zonei lor de activitate), de cît mai multe ori chiar mai rentabile. În prezent, peste 80% din grădini sînt amplasate în zonele favorabile și foarte favorabile de cultură. Într-o măsură mică, procesul de concentrare și specializare s-a desfășurat și în pomicultură, unde circa 45% din producție se realizează în fermele specializate.

Continuarea acestui proces pînă în anul 1980 va permite ca peste 75% din întreaga producție de legume și cartofi să fie realizată numai în ferme specializate; menționăm că noile plantații înființate în cooperativele agricole sau în zona necooperativizată, ca și modernizările plantațiilor existente se fac cu precădere pe principiile concentrării și ale specializării producției, acțiunea fiind sprijinită și prin constituirea de secții specializate în cadrul S.M.A.-urilor.

Ridicînd numeroase și complexe probleme de ordin tehnico-organizatoric și economic, concentrarea și specializarea producției horticole în ansamblul cooperativelor agricole de producție impune conjugarea tuturor eforturilor factorilor de răspundere, de la organele de conducere la nivelul județului și al unităților producătoare, pînă la specialiștii care acționează la nivelul fermelor hortivicoale. Din acest punct de vedere, măsurile ce vor fi adoptate la Congresul consiliilor de conducere din unitățile agricole va contribui la încadrarea sectorului horticul în dinamismul dezvoltării întregii economii naționale.

Ion RĂDULESCU
director general al Centralei pentru legume-fructe

A ÎNDEMNUL ÎNFLĂCĂRAT AL PARTIDULUI — AMPLĂ MOBILIZARE A EFORTURILOR PENTRU PROGRESUL ECONOMIC-SOCIAL AL PATRIEI

- RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE: prin producții suplimentare, premise ale realizării exemplare a planului pe 1977
- EFICIENȚĂ ECONOMICĂ: resursele fiecărei întreprinderi — integral puse în valoare
- CALITATEA VIEȚII: măsuri, acțiuni, rezultate pe linia creșterii continue a nivelului de trai

Producții suplimentare, calitate ridicată

ÎN CONTEXTUL activității susținute consacrate realizării integrale a prevederilor planului, eforturile colectivelor de muncă din întreprinderi sînt îndreptate, deopotrivă, atît spre refacerea hanelor industriale avariate, repunerea cît mai grabnică în funcțiune a utilajelor și mașinilor deteriorate, cît și spre obținerea de producții suplimentare care să satisfacă cerințele interne și să acopere contractele la export.

Participînd activ la buna aprovizionare a populației cu țesături de bumbac, colectivele de muncă din Centrala de prelucrare a bumbacului, depășind greutățile provocate de seism într-un număr important de unități, au reușit ca, în primul trimestru al anului, să realizeze planul producției globale în proporție de 102,5%, iar la producția marfă — de 102%. Au fost astfel obținute peste plan mai bine de 100 mii mp. de țesături și 100 tone fire de bumbac, estimate valoric la peste 120 milioane lei. O serie de întreprinderi, între care „Dacia”-București, UTA-Arad, filaturile din Baia Mare și „Ardeleana”-Satu Mare au realizat fiecare, peste plan, importante cantități de țesături și fire tip bumbac. La nivelul centralei, mai mult de două treimi din sporul de producție peste plan a fost obținut ca urmare a creșterii productivității muncii.

UN APORT însemnat la depășirea planului de producție l-a avut mai buna folosire a mașinilor și utilajelor din dotare. Astfel, mașinile de filat și războaiele de țesut, care dețin ponderea cea mai mare în toate unitățile in-

mers, s-a ajuns ca, la unele întreprinderi, coeficientii de folosire a acestor mașini să atingă valori ridicate, unele apropiindu-se de sută la sută (tabelul 1).

Rezultate deosebite pe această linie au obținut întreprinderile „11 Iunie”-Cisnădie, „Oltul”- Sf. Gheorghe, „Dacia”-București și „Țesătura”-Iași. Rămîn totuși anumite rezerve, de ordinul a 6% pentru mașinile de filat și 12% pentru războaiele de țesut, ca urmare a faptului că unele întreprinderi s-au situat sub media pe centrală în privința

Tabelul nr. 1

Gradul de utilizare a principalelor mașini din industria bumbacului
— în % —

Mașini de filat		Mașini de țesut (războaie)	
Total centrală	93,4	Total centrală	87,7
— „11 Iunie” — Cisnădie	99,6	— „Dacia” — București	93,8
— „Oltul” — Sf. Gheorghe	99,5	— „Țesătura” — Iași	97,2
— U.T. Arad	98,3	— „Ardeleana” — Satu Mare	94,3
— I. T. Calafat	91,8	— I. T. Galați	84,5
— I. T. Pitești	91,1	— I. T. Slatina	84,9

dustriei bumbacului, au înregistrat în trimestrul întii indici de utilizare mai ridicați cu 3—7% față de cei corespunzători primului trimestru din anul trecut. Aprovizionîndu-se ritmic locurile de muncă cu materie primă, reducîndu-se la minimum durata reglajelor, asigurîndu-se o întreținere superioară a mașinilor și preluîndu-se schimburile din

coeficientului de folosire a timpului disponibil al mașinilor respective. Cea mai mare pondere a acestor rezerve își au sursa în cauze ce depind direct de modul de organizare a producției și a muncii. Astfel, la I.T. Pitești, mai mult de 55% din nerealizarea coeficientului respectiv se datorează unei încărcări

Tabelul nr. 2

Indicii calității producției pe primul trimestru 1977*)

— în % —

Fire tip bumbac	Plan		Realizat		Tesături tip bumbac	Plan		Realizat	
Total centrală	90,0	96,0	Total centrală	76,2	85,0	— „Ardeleana“ —	38,0	100,0	
— Filatura Oltenița	95,0	100,0	— „Suveica“	85,5	99,0	— București	82,5	94,0	
— Filatura Cimpulung-Moldovenesc	95,0	100,0	— „Bumbacul“	82,0	93,1	— Timișoara			
— Filatura Drăgănești-Olt			— „Oltul“			— Sf. Gheorghe			
— F.R.B. București	95,0	99,0							

*) Ponderele producției de calitate superioară (extra + calitatea I) în totalul producției obținute.

incomplete a schimbului III cu comenzi de producție; la I.T. Calafat, aproape 50% din nerealizare se datorează întreprinderilor pentru reparații accidentale, 25% neajunsurilor manifestate în organizarea muncii și 20% neaprovizionării ritmice cu materie primă; la I.T. Galați, lipsa comenzilor de producție afectează peste 66% din rezerva de utilizare a războaielor de țesut, în timp ce la I.T. Slatina, 75% din aceeași rezervă revine unei mai slabe organizări a producției și unor lipsuri în calificarea personalului etc. În scopul valorificării rezervelor, au fost stabilite, atât la nivelul centralei cât și al întreprinderilor în cauză, măsuri tehnico-organizatorice speciale. Acestea vizează între altele, extinderea unor procedee avansate, întreținerea mai bună și reparația de calitate a utilajelor, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, ridicarea calificării cadrelor etc.

REALIZAREA și depășirea sarcinilor de plan, ridicarea calității produselor sînt nemijlocit legate de **introducerea progresului tehnic, de creșterea de produse noi cu caracteristici funcționale de rezistență și estetice mult îmbunătățite.** Prin introducerea sau extinderea unor tehnologii noi, de concepție proprie, la o serie de întreprinderi („Oltul“ Sf. Gheorghe, „Ardeleana“ Satu Mare, I.T. Pitești, I.T. Gura Humorului etc.) **în primul trimestru s-au obținut economii de peste 7,5 milioane lei valută,** ca urmare a diminuării sau eliminării unor importuri de bumbac, inserții pentru cămăși bărbătești etc.

În trimestrul întâi din acest an, în întreprinderile centralei **s-au introdus în producție peste 100 articole noi, cu peste 380 desene noi,** atât la țesături imprimabile cât și la țesături vopsite în fir. Ponderele produselor noi și reproiectate în totalul producției a ajuns la 20% pe

total centrală, în unele întreprinderi atingându-se valori mult mai mari. („Ardeleana“ 40%, I.T. Pitești 34%, UTA-A 29%). De altfel, trebuie menționat faptul că rezultatele obținute probează claritate traducerea în practică a măsurilor de a realiza o producție de calitate superioară (tabelul nr. 2).

O acțiune de mare însemnătate linia îmbunătățirii calității, inițiată încă în 1976 — și care se extinde și în acest an — o reprezintă așa numita „antifacție“, constind din inventarierea completă a elementelor de defectose, codificarea acestora, încadrarea în limite cantitative normale și trecerea pe calculatorul electronic a rezolvării acestor probleme complexe. Premiera acestei metode moderne urmărire a calității producției a avut loc la „Țesătura“-Iași, unde, ulterior s-a organizat o constătuire de lucru cu cadre de specialitate din celelalte întreprinderi ale centralei pentru împărțirea experienței și evaluarea posibilităților de extindere a ei și în altele unități.

În prezent, preocupările privind calitatea producției se concentrează pe câteva probleme cheie, cum ar fi: cunoașterea și aprofundarea unei metodologii noi de sortare a produselor pe clase de calitate, justa dimensionare a aparatelor C.T.C. și încadrarea sa cu personal corespunzător, introducerea metodelor statistico-matematice de control al calității.

ANTRENAȚI în ampla întrecere socialistă pentru îndeplinirea integrală a obiectivelor planului, colectivele de muncă din industria bumbacului, depun eforturi susținute pentru valorificarea rezervelor existente, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a rezultatelor dobîndite pînă acum.

I. SOARE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

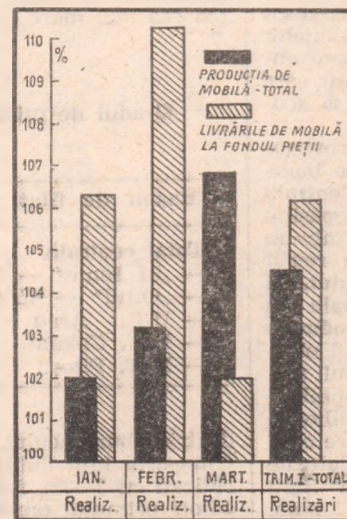
Îndeplinirea fizică a planului = o mai bună aprovizionare a pieței

ÎN PROGRAMUL privind aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum s-a prevăzut ca volumul de mobilă destinată fondului pieței pe semestrul I 1977 să reprezinte o creștere de 13% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Pe principalele grupe de mobilier erau prevăzute următoarele creșteri: 13% la dormitoare, 10% la sufragerii, 25% la biblioteci, 20% la paturi pentru copii și 13% la bucătării. La încheierea primului trimestru din acest an se constată că atât producția de mobilă cât și livrările la acest produs către fondul pieței au decurs satisfăcător. Din analizele făcute, privind realizările pe trimestrul I, reiese că livrările furnizorilor de mobilă au depășit nivelele planifi-

cate cu 2,5%, asigurându-se un plus fondului pieței.

În cadrul planului de livrări către fondul pieței, întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au o pondere însemnată. Evoluția producției și a livrărilor pe lunile trimestrului I este arătată în grafic. Reiese că, lună de lună, livrările au fost depășite, ceea ce a însemnat pe trimestru o producție totală suplimentară de circa 31 mil. lei. Faptul că planul de livrări a fost nu numai îndeplinit, dar și depășit, a permis unităților de comerț să asigure desfacerea mobilei la nivelul cererilor și chiar a solicitărilor suplimentare legate de dotarea unor apartamente cu tot mobilierul necesar, destinate sinistraților de la cutremur.

O deosebită atenție a fost acordată aspectelor calitative ale

Realizarea producției și a livrărilor de mobilă către fondul pieței pe trimestrul I-1977, la unitățile de producție din cadrul M.E.F.M.C.

producției de mobilă. Prin efortul de creație al proiectanților s-a urmărit ca noile tipuri de mobilier să asigure atât concordanța dimensională cu tipurile de apartamente ce se construiesc, cât și o funcționalitate ridicată care să contribuie la confortul deplin al fiecărei camere, al fiecărui apartament. De un rol folositor pentru proiectanți, pentru concluziile testului cu publicul la care au fost supuse tipurile noi de mobilă înainte de a fi contractate și date în producție de serie.

În prezent se extinde sistemul de vânzare pe bază de comandă cu asigurarea transportului și montării mobilei la domiciliul cumpărătorilor, care înseamnă satisfacerea în condiții superioare a cererii populației. Prin trecerea unor fabrici de mobilă din subordonarea industriei locale în cea a M.E.F.M.C. se va îmbunătăți diversificarea și calitatea întregii producții de mobilă a țării, în condițiile unei economizări din ce în ce mai ridicate

DIMENSIUNI ȘI PRIORITĂȚI ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE

MINUNATUL SPIRIT care a animat acțiunile de salvare din primele zile după cutremur — dăruire, organizare, încredere, solidaritate, intrajutorare, înalte virtuți morale însemnând la un loc umanism socialist — domână acum vasta operă de reconstrucție. Șantierele refacerii și dezvoltării fondului locativ urban din zonele afectate de seism constituie un elocvent exemplu al amănunțitei mobilizări de forțe, al disciplinei și răspunderii cu care se înfăptuiesc hotărârile conducerii de partid și de stat privind asigurarea în cel mai scurt timp a mijloacelor pentru familiile sinistrate, redarea în folosință a clădirilor avariate, creșterea volumului construcției de locuințe în ritmuri superioare celor prevăzute în planul cincinal. Constructori, proiectanți, militari, zeci de mii de cetățeni participă la uriașul efort care, semn al vitalității orinduirii socialiste, șterge urmele cutremurului, înălțând în loc trănice edificii ale bunăstării.

În ajutorul familiilor sinistrate

INDICAȚIILE secretarului general al partidului, cu privire la consolidarea și repararea cât mai grabnică a clădirilor de locuit cărora cutremurul le-a produs stricăciuni grave, sînt transpuse operativ în practică. În municipiul București, la o lună după catastrofa din 4 martie, din 5 022 de imobile la care s-au atacat lucrările, 2 877 — adică 57,3% — erau deja redată în folosință celor peste zece mii de familii de locatari.

Probleme mai dificile sub raport tehnic se pun la 535 de imobile mari, cu multe nivele. Nedispunîndu-se decît în rare cazuri de planurile acestor construcții vechi, a trebuit să se facă releve minuțioase ale structurilor de rezistență; soluțiile de consolidare sînt foarte variate, în funcție de configura-

geometriei și reducerea greutății clădirilor prin eliminarea unor elemente superflue etc.

Lista primelor urgențe în Capitală cuprinde 102 obiective. Elaborarea soluțiilor de consolidare a fost încredințată celor mai bune cadre de specialiști de la „Proiect-București”, I.S.L.G.C. și alte institute. Pe baza detaliilor primite de la proiectanți, grupurile de șantier ale Centralei de construcții-montaj București au executat sprijinile provizorii la 275 de clădiri; au fost reparizați pentru consolidări circa 5 000 de constructori; au și început lucrările definitive la 11 blocuri (situația din urmă cu o săptămînă); au fost suplimentate livrările de materiale.

Acțiuni la fel de intense se desfășoară și în județele lovite de cutremur. Consiliile populare au desemnat, din aparatul propriu și din cel al organizațiilor subordonate, specialiști care acordă asistență tehnică, inclusiv la imobilele mici, care se repară prin grija proprietarilor sau a asociațiilor de locatari. Un sprijin calificat îl acordă, în stabilirea soluțiilor de consolidare, și colectivele trimise de Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare. La Craiova, Iași și în alte localități participă și specialiști din instituturile centrale de proiectare, din învățămîntul superior de construcții, din cercetare.

După cum se știe, în urma hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. au fost stabilite suplimentări substanțiale ale planului construcției de locuințe pe 1977, în Capitală și în județele afectate de seism. Planul de construcții-montaj pe

acest an al consiliilor populare a fost majorat, la locuințele din fondurile statului, cu 11 200 apartamente, repartizate astfel: județele Argeș, Ialomița și Vrancea — câte 200, Prahova — 300, Buzău, Dimbovița, Ilfov și Vaslui — câte 400, Dolj și Iași — câte 500, Te-

leorman — 2 700, municipiul București — 5 000. Această creștere înseamnă, față de planul inițial, de pildă: 9,2% pentru Dimbovița, peste 13% la Dolj și Buzău, 14,2% în Capitală, 122,9% în județul Teleorman.

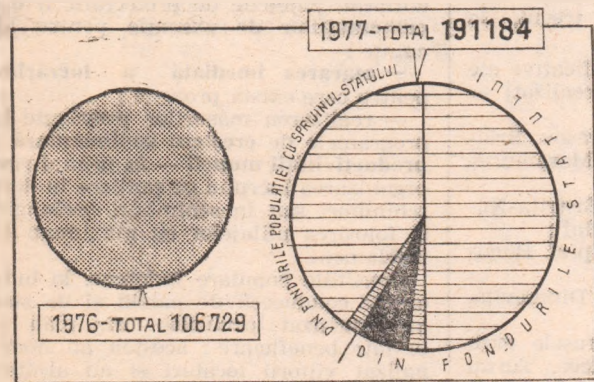
Organizațiile de construcții-montaj din 19 județe au preluat spre execuție 4 703 din cele 5 000 de apartamente suplimentare din București (restul se realizează de către Ministerul Construcțiilor Industriale și trustul „Carpați”). Față de numărul de apartamente pe care le va executa, pînă la finele anului, fiecare dintre ele (între paranteze — efortul suplimentar pe care îl reprezintă acest angajament, în procente față de propriul plan de construcție al județului respectiv, în apartamente): Alba — 132 (3,9%), Arad — 319 (9,9%), Bacău — 168 (3,9%), Bihor — 352 (8,1%), Bistrița-Năsăud — 79 (2,8%), Brașov — 528 (8,8%), Cluj — 528 (8,8%), Constanța — 261 (3,4%), Covasna — 132 (5,0%), Galați — 126 (3,0%), Harghita — 80 (3,1%), Hunedoara — 396 (9,6%), Maramureș — 264 (7,6%), Mehedinți — 88 (4,0%), Mureș — 308 (8,3%), Satu Mare — 176 (5,9%), Sălaj — 106 (4,3%), Suceava — 162 (5,2%), Timiș — 493 (8,0%). Toate aceste unități au trimis muncitori, tehnicieni, ingineri selecționați dintre cei mai buni, precum și utilaje (în special macarale-turn) și alte mijloace, pe care Centrala de construcții-montaj București le-a completat pînă la nivelul necesarului. C.C.M.B. a depus și depune în continuare eforturi mari pentru eliberarea amplasamentelor, pentru devierea rețelelor subterane (inclusiv conducte magistrale), ceea ce a permis să se înceapă masiv execuția, în cea mai mare parte pe baza documentațiilor pe care „Proiect-București” le avea pregătite pentru frontul de lucru 1977—1978 și care au fost reconsiderate potrivit noii zonări seismice. Șantierele constructorilor din Galați, Mureș, Cluj, Satu Mare, Maramureș, Hunedoara ș.a. lucrează în schimburi prelungite sau în două schimburi, într-un ritm deosebit de intens și cu o grijă pentru calitate care vădește deplină însușire a prevederilor proiectului de lege aflat în dezbatere publică.

Desfășurarea cu rezultate optime a acestei acțiuni de ajutorare cere în continuare o contribuție deosebită din partea proiectanților, care să creeze decalajul minim necesar între predarea documentației și execuție; din partea organelor de planificare și aprovizionare și a ministerelor producătoare, care să asigure resurse și livrări în devans de prefabricate, materiale, utilaje (excavatoare, buldozere, macarale).

Zimnicea, orașul-șantier

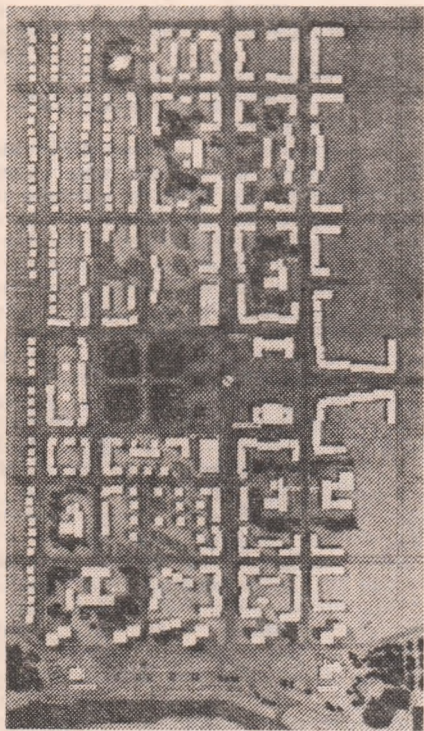
CU 41 DE ZILE în urmă Zimnicea era o mare de dărîmături, din care răsăreau ca insule solide construcțiile noi, ale anilor socialismului, trecute cu bine prin cutremur. Cu 41 de zile în urmă, secretarul general al partidului se adresa zimnicenilor: „Vrem să refacem în întregime orașul. Ne gîndim să-l reconstruim numai din blocuri, care s-au dovedit foarte rezistente”.

Zimnicea este acum un caz singular de oraș-șantier în sensul real al cuvîntului. Primele grupuri de construcții

Volumul construcției de locuințe din planul consiliilor populare județene și al municipiului București (1976 — realizări; 1977 — plan), în număr de apartamente

ția acestor structuri, de calitatea inițială a execuției lor, de avariile suferite. În unele cazuri sînt suficiente reparații locale, altele trebuie să se recurgă la cămășuirea stîlpilor, la redistribuirea sarcinilor prin crearea de diafragme de beton armat, la simplificarea

Macheta detaliului de sistematizare pentru zona restructurată a oraşului Zimnicea

provizorii adăpostesc, în condiții pe deplin igienice, miile de sinistrați. Se află într-un stadiu foarte avansat amenajarea coloniei centralizate destinată cazării constructorilor din județele Caraș-Severin, Dimbovița, Gorj, Ialomița, Neamț, Sibiu, Vilcea, veniți să înalțe două mii de apartamente în acest an și încă pe atâtea în 1978. Se lucrează în paralel la organizarea de șantier și la săpăturile pentru fundațiile clădirilor. Până la începutul verii urmează să intre în exploatare baza de producție — un complex de ateliere și depozite și un poligon de prefabricate cu capacitatea anuală de 20 mii metri cubi de elemente de beton armat, care va rămâne în dotarea întreprinderii județene de construcții-montaj Teleorman (tot pentru nevoile Zimnicei, această unitate își dezvoltă cu 15 000 mc/an capacitatea poligonului din Alexandria, intrarea parțială în funcțiune fiind prevăzută pentru luna august). Cîteva blocuri totalizînd circa 200 de apartamente, la care lucrările erau demarate înainte de cutremur, în cadrul planului inițial, se apropie de faza finală, cu un substanțial devans față de termen, așa că în cîteva luni vor putea primi o parte din familiile rămase fără cămin. Formații de constructori din județul Ilfov au preluat spre execuție lucrările tehnico-edilitare care vor conferi orașului atribute moderne și sub raportul gospodăriei comunale.

Cum va arăta Zimnicea reconstruită? Bazat pe indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, detaliul de sistematizare elaborat de către un colectiv de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu” vădește o concepție urbanistică avansată, pătrunsă de grija pentru asigurarea unui nivel de confort și civilizație considerabil superior celui atins în alte localități din aceeași categorie, încheiate în decursul timpului. Un centru civic mobilat cu edificiile publice corespunzătoare va constitui polul de interes cetățenesc, în jurul căruia vor

gravita un inel compact de blocuri cu parter și 4 etaje, iar dincolo de acesta, o zonă de clădiri cu 3 nivele, dispunînd și de loturi de grădinarit. În total, detaliul este dimensionat pentru circa 6 000 de apartamente cu dotările social-culturale necesare.

Polul de interes economic va materializa cuvintele prezidențiale: „Se vor construi aici noi unități industriale, vor fi condiții mai bune de muncă și venituri mai mari”. Este vorba de platforma industrială care — împreună cu o altă zonă, separată — va oferi în a doua jumătate a cincinalului circa 3 000 locuri de muncă în fabrici ale industriei metalurgice, ușoare, alimentare. Populația activă a orașului este estimată, la nivelul anului 1980, la zece mii de persoane — în industrie, servicii, ca și în sectoarele cu profil tradițional, ceea ce înseamnă și o creștere a rolului Zimnicei în economia zonei, a județului și a țării.

La Institutul de studii, cercetări și proiectări pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală București se lucrează din plin la documentațiile de execuție ale blocurilor (cu structuri industrializate — panouri mari, pereți-diafragmă din beton armat, calculate potrivit gradului 8 de seismicitate), ale spațiilor comerciale și pentru prestări de servicii, ale clădirilor pentru învățămînt (o școală generală și un liceu vor fi puse încă în acest an la dispoziția elevilor) și ale altor dotări.

Planul pe 1977 : 220 000 de apartamente

CU SUPLIMENTĂRILE aduse, planul construcției de locuințe din acest an capătă dimensiuni impresionante, echivalînd cu numărul total al apartamentelor din fondurile statului și ale organizațiilor cooperatiste, date în folosință în întregul cincinal 1961—1965. Principalul executant — consiliile populare județene și al municipiului București — trebuie să asigure o creștere, față de realizările din anul trecut, de 79,13%.

Iată cîteva exemple semnificative ale dinamicii 1977 (plan)/1976 (realizat) — creșteri, pe județe :

- cu 40—80% : Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Constanța, Maramureș, Neamț, Prahova, Suceava ;
- cu 81—120% : Arad, Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Sălaj ;
- cu 121—160% : municipiul București, Iași ;
- cu 161—200% : Alba, Dimbovița, Gorj, Satu Mare.

Pentru Teleorman (cu orașele greu lovite de cutremur : Zimnicea, Turnu Măgurele, Alexandria, Roșiori de Vede), creșterea este de 221%.

Făcînd o corelație între planul de locuințe și potențialul economic, se remarcă în mod evident situația celor mai mari creșteri în zona județelor care primesc în acest cincinal investiții importante pentru a atinge, în anul 1980 o producție globală industrială de 10—15 miliarde lei și care, de regulă, sînt mai puțin dezvoltate și sub aspectul capacității propriilor organizații de proiectare și de construcții-montaj (ceea ce implică o rapidă consolidare a acestora și, în unele cazuri, sprijinirea lor de către alte județe).

Curba înscrierii în noul ritm nu oretundeni la fel de pronunțată. Pe total de construcții-montaj pe primii 3 luni a fost realizat și depășit în detele Argeș, Bihor, Cluj, etc.

Trebuie remarcat, în întreaga semnificație, bilanțul deosebit de pozitiv din luna martie, cînd, încadruindu-se în efortul întregii națiuni pentru înlăturarea urmărilor cutremurului, accelerarea dezvoltării, consiliile populare au realizat, la total investiții (care locuințele reprezintă cea mai mare parte), 107,6% față de plan și 48% din volumul obținut pe întregul an. Printr-o mobilizare deosebită, Centrala de construcții-montaj București a reușit să pună la dispoziția catarilor cîteva mii de apartamente peste programul trimestrului I.

În continuare este necesar să se asigure o dinamică tot mai accelerată pentru ca planul de locuințe pe 1977 să fie îndeplinit în întregime, cu respectarea tuturor parametrilor săi esențiali și cu darea efectivă în folosință a numărului de apartamente prevăzut. Măsuri imediate, eficiente, se cer în județele Botoșani, Buzău, Ilfov, Tulcea, Vilcea ș.a., unde se înregistrează rămîneri în urmă.

Întrucît circa 28% din totalul locuințelor planificate sînt din panouri mari, iar circa 60% cu structuri mixte industrializate (pereți monoliți turnați în cofraje plane universale, planșee față de din panouri), o condiție prim ordin o constituie asigurarea prefabricatelor. Există premisele rezolvării ei, prin măsurile luate, pe baza cărora unitățile județene vor putea livra suplimentar în acest an 185 000 mc, în unitățile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcție, 120 000 mc de prefabricate — cantități care, însumate, echivalează cu necesarul pentru 6 850 de apartamente din panouri mari sau 15 400 apartamente în blocuri cu structură mixtă.

Pe lista priorităților perioadei imediat următoare se află probleme ca :

— eliberarea amplasamentelor pentru toate locuințele din planul pe 1977

— asigurarea cu prioritate, de către unitățile județene de proiectare, a documentațiilor de execuție pentru locuințe ;

— atacarea imediată a lucrărilor pentru care există proiecte ;

— realizarea măsurilor prevăzute în programele de creștere suplimentară a productivității muncii — în primul rînd organizarea lucrului pe șantiere în două schimburi sau în schimburi prelungite și folosirea utilajelor cu maximum de randament.

Consiliile populare județene, la îndemnul conducerii de partid și de stat, au repartizat locuințele din plan pe unități beneficiare ; acestea au nominalizat viitorii locatari și au alcătuit birouri care să ajute la construcții (săpături de fundații, sistematizare pe verticală, manipulări de materiale și alte operații care nu necesită o specializare). Șantierele au datorat să creeze toate condițiile ca acest aport în muncă al populației să fie folosit cit mai bine, în condițiile unei organizări exemplare.

Programul de locuințe pe 1977 înseamnă un cămin confortabil pentru încă 600—700 de mii de cetățeni. Constructorii sînt hotărîți să facă totul pentru a-l îndeplini în mod exemplar.

Dorin CONSTANTINESCU

OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII INTERUZINALE (I)

ÎN ETAPA ACTUALĂ de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, perfecționarea activității economice la nivel macro și microeconomic reprezintă o condiție esențială, un imperativ al progresului nostru general. În acest context, optimizarea specializării și cooperării vine o principală cale de accelerare a dezvoltării forțelor de producție.

Profilarea : o premisă esențială

O PREMISĂ esențială a adâncirii specializării o constituie îmbunătățirea continuă a profilării întreprinderilor. Aceasta presupune, înainte de toate, ca fiecărei întreprinderi să i se delimiteze precis o nomenclatură rațională de produse omogene din punct de vedere constructiv și tehnologic, astfel încât seria de fabricație, loturile optime să permită folosirea eficientă a mașinilor și utilajelor specializate și a procedeelor tehnologice avansate.

Fabricația de autovehicule în țara noastră a început cu un grad foarte mare de integrare a producției în întreprinderile care montau și livrau produsul finit, în raport cu industria de automobile a altor țări, în care dezintegrarea a avansat în mod rapid. În ultimii ani însă, paralel cu construcția de noi capacități și cu creșterea volumului producției, a avut loc un proces de restrângere a numărului de produse în aceeași întreprindere. S-a concentrat producția de accesorii pentru motoare, s-au înființat ateliere, secții și unități specializate de radiatoare, carburatoare, echipamente electrice și de bord, pompe, cutii de viteză, cutii de distribuție, arcuri lamelare etc. — ceea ce a făcut ca gradul de integrare al fabricației de autovehicule să se reducă de la peste 80% cât era ini-

țial, la aproape 46% în 1975, iar în 1980 va ajunge, conform prevederilor, la circa 36%.

Referindu-ne la nivelul specializării întreprinderilor Centralei de autovehicule și turisme din Brașov, se poate arăta că un număr de 6 întreprinderi (de autotacamioane Brașov, de autoturisme Pitești, „Autobuzul“-București, de mecanică Mirșa și Muscel și „Automecanica“-Medias) au producția profilată și specializată atît pe produse finite, pe repere, piese, ansamble și subansamble, cît și tehnologic, dar îndeosebi pe produse finite, formă care predomină. Restul întreprinderilor sînt specializate mai mult organologic (pe repere, ansamble și subansamble, pe operații tehnologice — turnare, forjare, tratare, vopsire etc.). Din această cauză, unii specialiști ai centralei și chiar ai ministerului consideră că aceste unități au un profil bine definit și că nu se mai pot aduce nici un fel de perfecționări.

Este adevărat că cea mai mare parte a acestor unități au un profil bine definit și un grad înalt de specializare, așa cum reiese și din tabelul nr. 1. Cu toate acestea, analizînd nivelul specializării pe orizontală putem observa că gradul cel mai înalt în 1975 îl dețin: „Autobuzul“ București (92,3%), Întreprinderea de autotacamioane (I. A.) Brașov (90,2%), Întreprinderea mecanică (I. M.) Mirșa (88,6%) etc., iar celelalte au un nivel mai scăzut, ajungînd chiar

ca Întreprinderea de radiatoare și cabluri (I.R.C.) Brașov să atingă numai 52,8%, „Triumf“ Cluj-Napoca 64,2%, Întreprinderea de piese auto (I.P.A.) Sibiu 64,2%. Situația respectivă demonstrează că aceste unități nu au încă un profil suficient de „curat“ și că și în prezent mai au în procesul lor de fabricație un număr mare și diferit de sortimente. Ponderea producției neprofilate din totalul producției marfă pe C.I.A.T. reprezenta în 1975, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, aproape 16% față de 27,2% în 1970 și este posibil, pe baza măsurilor de dezvoltare și perfecționare a specializării, ca ea să înregistreze în continuare o scădere. Producția neprofilată este reprezentată, îndeosebi în întreprinderile specializate pe produse finite, S.D.V.-uri și chiar scule normalizate (deși sînt în țară unități specializate); organe de asamblare speciale și standardizate (în unele întreprinderi profilate există disponibil de capacități de producție); de mașini, utilaje și agregate în cadrul activității de autototare etc.

Ponderea produselor în afara profilului se ridică în 1975, de pildă, la 12,2% la Întreprinderea mecanică (I.M.) Muscel, la 18,6% la Întreprinderea de autoturisme (I.A.) Pitești, la 12,9% la „Automecanica“-Medias etc. Deși astfel de activități sînt executate în cea mai mare parte pentru necesitățile proprii, considerăm că existența unei astfel de producții nu poate decît să frîneze creșterea nivelului de specializare al unităților respective și că atît acestea, cît și centrala industrială vor trebui în viitor să urmărească asigurarea produselor respective prin contracte cu unitățile specializate.

Tendința de creștere continuă a gradului de specializare la fiecare întreprindere și pe centrală se poate observa din analiza programului de specializare a producției întocmit pînă în 1980, care prevede reducerea numărului de sortimente la unele întreprinderi și profilarea altora. Așa, de pildă, fabricația de autobasculante pînă la 16 t.f. de la I.M. Mirșa se va prelua încă din 1977 de către I.A. Brașov, iar I.M. Mirșa va produce autobasculante de mare capacitate și complexitate. De asemenea, o serie de produse vor fi transferate la „Automecanica“-Medias la I.P.A. Satu Mare, sau de la „Automecanica“-Medias vor fi preluate în fabricație unele produse de către „Automecanica“-București etc.

Considerăm că este necesar să se facă în continuare de către întreprinderi, C.I.A.T. și minister o fundamentare mai temeinică și pe termen lung a posibilităților de specializare pe orizontală, întrucît mai sînt destule posibilități nevalorificate. Ținînd cont de

Tabelul nr. 1

Nivelul specializării în producția de bază a întreprinderilor C.I.A.T., determinat din producția marfă în prețuri curente (în%)

Denumirea întreprinderilor	Specializare orizontală			Specializare verticală		
	1970	1975	1980	1970	1975	1980
Întreprinderea de autotacamioane Brașov	86,8	90,2	94,4	16,6	4,7	3,1
Întreprinderea „Autobuzul“ București	99,9	92,3	95,6	8,6	5,7	2,3
Întreprinderea autoturisme Pitești	64,6	81,4	88,7	22,6	16,6	11,5
Întreprinderea mecanică Muscel	66,9	76,8	84,2	29,2	19,0	11,7
Întreprinderea automecanică Medias	80,7	87,1	90,8	15,3	7,1	4,5
Întreprinderea mecanică Mirșa	82,2	88,6	93,9	12,2	9,5	4,1
Întreprinderea radiatoare și cabluri Brașov	50,9	52,8	58,8	50,9	52,8	58,8
Întreprinderea de piese auto Sibiu	60,1	66,5	72,6	60,1	66,5	72,6
Întreprinderea „Triumf“ Cluj-Napoca	* —	64,2	67,2	* —	64,2	67,2
Întreprinderea accesorii pentru mijloace de transport Oradea	* —	83,3	92,4	* —	83,3	92,4
Întreprinderea de piese auto Iași	* —	72,4	77,3	* —	72,4	77,3
Întreprinderea metalurgică „Republica“-Reghin	* —	71,4	78,5	* —	71,2	79,5
Întreprinderea piese auto Satu Mare	* —	68,9	72,9	* —	68,9	72,8
Întreprinderea „Automecanica“ București	* —	74,8	79,2	* —	74,8	79,2
Total C.I.A.T.	72,3	84,3	89,0	20,9	19,1	17,3

* Aceste unități nu făceau parte din C.I.A.T. în 1970.

sporirea continuă a producției de autocamioane Diesel (după licența M.A.N.), a diversificării sale, a solicitărilor tot mai mari la export, precum și de scăderea substanțială a numărului autocamioanelor pe benzină, n-ar fi lipsit de interes să se elaboreze un studiu în vederea transferării într-un viitor nu prea îndepărtat a producției de autocamioane pe benzină de la Brașov la o altă întreprindere. De asemenea, în prezent autoutilitarele TV se execută la Întreprinderea „Autobuzul” București, iar cele „Estafete” la I.A. Pitești: concentrarea fabricației lor în viitor într-o singură unitate credem că ar prezenta o mai bună eficiență. Un studiu mai aprofundat ar trebui să se elaboreze și în legătură cu specializarea producției de remorci și semiremorci, întrucât în prezent pe întreaga economie națională se execută peste 110 tipuri în 18 întreprinderi aparținând de M.I.C.M., M.A.I.A., M.E.F.M.C. și M.T.Tc., diversificându-se necorelat pentru același scop și cu parametrii identici, o serie de repere, ansamble și subsansamble care ar putea să fie unificate și tipizate.

Integrarea : dimensiuni în scădere

SPECIALIZAREA pe orizontală se realizează concomitent cu cea pe verticală, care urmărește, în esență, reducerea gradului de integrare al întreprinderilor producătoare de produse finale, prin dezvoltarea și adâncirea fabricației de componente ale produselor finale (repere, ansamble, subsansamble), și a specializării tehnologice.

Din analiza datelor din tabelul nr. 1 se poate observa, că la primele 6 întreprinderi, această formă de specializare este în scădere (la „Automecanica” - Mediaș de la 15,3% în 1970 la 4,5% în 1980; la I.M. Mîrșa de la 12,2% în 1970, la 4,1% în 1980), ceea ce înseamnă că s-au profilat sau urmează a se construi alte unități specializate „satelit” care au preluat sau vor prelua o parte din aceste repere, subsansamble și ansamble. La unele întreprinderi, însă, unde ponderea producției specializate este în scădere, valoarea producției specializate organologic este în creștere (este cazul I.A. Pitești). Pe de altă parte, la I.A. Brașov, I.M. Mîrșa, I.M. Muscel, I.A. Mediaș etc., chiar dacă n-a mai crescut numărul sortimentelor, a sporit cantitatea produselor specializate în funcție de necesitățile planurilor de producție.

Din cercetarea proceselor de fabricație, a structurii produselor și a formelor de specializare, rezultă că este foarte normal să fie așa, întrucât în primele 6 întreprinderi forma predominantă de specializare este cea pe orizontală, pe produse finite (unde tendința va trebui să fie foarte accentuată de deintegrare și, deci, de scădere a specializării pe verticală), iar la celelalte întreprinderi cea pe verticală, care trebuie să se dezvolte încontinuu, preluând fabricația unor repere și subsansamble de la întreprinderile specializate pe orizontală. De altfel aceste tendințe se reflectă și pe întreaga centrală unde, deși specializarea pe verticală scade, totuși valoarea absolută a acestei forme este în creștere. Specializarea pe verticală se reali-

zează înainte de toate prin procesul de tipizare și unificare. La o serie de produse, cum ar fi motoare, servodirecții, direcții, ambreiaje, transmisii hidrodinamice, tipizarea și unificarea au atins limite superioare; la alte subsansamble, însă, acțiunea de tipizare și unificare trebuie dezvoltată, perfecționată și chiar optimizată în anii următori. Din analiza gradului de specializare organologică pe componente ale produselor finite în anul 1976 și 1980 se pot desprinde următoarele efecte de ansamblu:

1. În 1976 apare o foarte mare dispersie a fabricației în producția de: axe, punți motoare, echipamente de frinare, tamburi-butuci și scaune, creșterea de numărul mare al întreprinderilor care realizează asemenea subsansamble și ansamble. Așa, de pildă, echipamentele de frinare și tamburi-butuci se fabrică în prezent de către 6 întreprinderi, axele, punțile și scaunele de 5 întreprinderi, direcțiile și transmisile de către 4 întreprinderi. Media unită-

Tabelul nr. 2

Ponderea producției neprofilate la întreprinderi ale C.I.A.T.	1970	1975
Întreprinderea		
Întreprinderea de autocamioane Brașov	13,2	9,8
Întreprinderea „Autobuzul” București	11,1	7,7
Întreprinderea de autoturisme Pitești	35,4	18,6
Întreprinderea mecanică Muscel	33,1	23,2
Întreprinderea mecanică Mîrșa	17,8	11,4
Întreprinderea automecanica Mediaș	19,3	12,9

ților care fabrică același subsansamblu și ansamblu este de 3,6. Cu cât această medie se micșorează și se apropie de unu, cu atât înseamnă că producția respectivă este mai concentrată, se execută într-un număr mai redus de întreprinderi specializate, iar seria de fabricație se mărește și, odată cu aceasta, sporește și eficiența economică a specializării producției.

2. Datorită strategiei de dezvoltare a specializării pe componente preconizată pînă și după 1980, numărul întreprinderilor care vor executa același subsansamblu și ansamblu este în scădere, astfel încît în 1980 media lor va ajunge la 2,39, ceea ce denotă că se cer luate măsuri în continuare.

3. Cu toate măsurile ce sînt prevăzute a se concretiza la nivelul centralei și întreprinderilor, se poate trage concluzia că, la unele subsansamble și ansamble, nu s-a făcut încă totul pe linia concentrării și specializării. Așa, de pildă, dacă tamburii s-au concentrat din 6 în 2 întreprinderi, axele din 5 în 2, echipamentele de frinare din 6 în 3, la motoare în schimb, numărul crește de la 3 la 4 întreprinderi (în loc să fie invers), punțile, scaunele, direcțiile și transmisile cardanice se vor executa în cîte 3 întreprinderi fiecare, ceea ce denotă că mai este necesară încă o revizuire a fiecărui ansamblu și subsansamblu în parte, în vederea corectării pe parcurs a actualelor previziuni.

Concentrarea activităților auxiliare

ORGANIZAREA superioară a producției și a muncii impune și cerceta-

rea căilor optime de concentrare și specializare a proceselor auxiliare, întreprinderi.

Analizîndu-se situația producției scule așchietoare, S.D.V.-uri, unelte scule de mină, realizate în cele două compartimente principale — sculă uzinale și întreprinderile specializate din cadrul centralei — se constată în afara uneltelor și sculelor de mină care se execută, în marea lor majoritate centralizat, sculele așchietoare S.D.V.-urile se realizează în ambii compartimente într-o pondere care variază, de la an la an, în sensul creșterii producției centralizate. Astăzi, dacă producția de scule așchietoare avea o pondere mai mare în sculă uzinale pînă în 1972, în anii următori s-a mărit ponderea producției de scule așchietoare, realizate în întreprinderile specializate, ajungînd în 1975 la 65% din totalul producției, ce privește producția de S.D.V.-uri considerăm că organizarea actuală este suficient de corespunzătoare, deoarece ponderea producției centralizate este mult prea mică în raport cu producția sculărilor uzinale. Astfel, în 1971, producția centralizată de S.D.V.-uri reprezenta numai 7,4% din totalul producției, iar în 1975 circa 26%. Tînd seama de cerințele crescînde de scule așchietoare, ștanțe, dispozitive și unelte de mină, în actualul cincinal producția acestora urmează să crească într-un ritm mediu anual de 18%, reprezentînd în 1980 o sporire de 2,2 ori față de 1975.

Modul de organizare a activităților auxiliare și eficiența lor economică depind de specificul industriei, de condițiile de producție (mărimea întreprinderii, tehnicitatea, întinderea spațială, geografică a sectoarelor de producție etc.). Sînt domenii ale industriei constructoare de mașini specializate unde, datorită numărului mare de mașini și existenței unor secții bine dotate pentru repararea acestora (I.A. Brașov, I.A. București, I.A. Pitești, I.A. Mediaș, I.M. Muscel etc.), se poate considera eficient sistemul de reparații descentralizate. Acest sistem de organizare se practică cu succes și în cazul industriilor complexe, cu mai multe sectoare de producție. În această situație, sectoarele de producție își prevăd o secție de reparații cu personal și dotăție tehnică proprie. Reparațiile sînt coordonate și îndrumate de un organ central, care ține evidența planurilor de reparații ale tuturor sectoarelor.

Sistemul centralizat de organizare a reparațiilor este adecvat, în special industriilor de mărime mică și mijlocie, unde sectoarele producției de bază nu au o dezvoltare suficientă pentru a dispune de cîte o secție individuală, specializată, pe acest gen de activitate. Organizarea reparării centralizate în unități specializate este avantajoasă din punct de vedere economic atunci cînd se au în vedere mașinile de precizie, cum ar fi cele de rectificat roți dințate, de găurit în coordonate, utilaj deficitar pentru țara noastră. În acest mod se evită transportarea lor peste graniță, la firme specializate etc.

Practica confirmă că devine tot mai necesară contribuția organizatorilor producției în programarea reparațiilor. Este adevărat că în întreprinderile

Marin STOIANOVICI

(Continuare în pag. 32)

PROMOVAREA COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

ANALIZĂ ȘTIINȚIFIC, cu o deosebită profunzime realitățile interne și internaționale, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta în Expunerea făcută la recenta ședință comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat că: **„Ritmul înalt de dezvoltare a economiei noastre naționale impune o preocupare sporită pentru buna desfășurare a colaborării și cooperării noastre economice internaționale, pentru dezvoltarea schimburilor cu alte state, pentru perfecționarea întregii activități a comerțului exterior al României”**.

Atenția pe care partidul și statul nostru o acordă promovării cooperării economice internaționale a României își are rațiunea în tendințele majore ale evoluției economiei mondiale, care converg spre accentuarea interdependențelor dintre state, spre o tot mai strânsă colaborare internațională, lipsită de îngrădiri și obstacole artificiale. Sub acest aspect, cooperarea internațională constituie și una din principalele căi de creștere a eficienței participării noastre la diviziunea internațională a muncii.

Țara noastră acționează consecvent pentru extinderea relațiilor economice, reciproc avantajoase, cu toate statele socialiste, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, astfel ca acestea să contribuie efectiv la progresul mai rapid și înflorirea economiei naționale a fiecărei țări membre, la egalizarea nivelului de dezvoltare a acestora, la întărirea generală a forțelor socialiste. Pe aceste coordonate se înscrie activitatea țării noastre în cadrul C.A.E.R., preocupările pentru intensificarea colaborării bi și multilaterale, pentru realizarea „Programului complex”. Ca țară în curs de dezvoltare, România urmărește totodată extinderea colaborării și cooperării economice cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării independente, în spiritul solidarității active cu aceste state. Amintim în acest sens participarea României la „Grupul celor 77” și prezența sa, în calitate de invitată, la reuniunile țărilor nealiniate. În același timp, România este preocupată de amplificarea colaborării economice cu toate celelalte state ale lumii, pornind de la convingerea că aceasta corespunde intereselor progresului economic al țării noastre, al fiecărui popor, contribuie la cauza înțelegerii și colaborării între toate națiunile.

UN ROL DEOSEBIT la actualele realizări și deschideri de perspectivă în cooperarea externă a României l-a avut cadrul politic favorabil colaborării fructuoase, promovat prin puterica afirmare a concepției românești asupra noului ordin economic interna-

• **Acțiunile de cooperare ale României — exemple de conlucrare eficientă, reciproc avantajoasă între națiuni suverane.**

• **În Africa, Asia și America Latină, zeci de obiective industriale complexe sînt realizate pe bază de concepție românească și cu echipamente și utilaje românești.**

• **Multiple forme și posibilități de cooperare internațională în realizarea noilor investiții.**

• **România pregătește în instituțiile sale de învățămînt peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare; totodată, mii de specialiști români lucrează în aceste țări.**

• **Acțiuni pentru o colaborare internațională lipsită de îngrădiri și obstacole artificiale.**

ționale, concepție strins legată de personalitatea președintelui **Nicolae Ceaușescu**. Astăzi, grație activității sale ample atât pe plan teoretic, cât și pe planul practicii relațiilor internaționale, este cunoscută pretutindeni voința României de a colabora cu toate statele lumii, în spiritul unei noi ordini economice internaționale.

Poziția militantă a României pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale s-a făcut cunoscută cu prilejul întîlnirilor la cel mai înalt nivel, pe care președintele **Nicolae Ceaușescu** le-a avut cu aproape o sută de conducători de state, precum și prin activitatea țării noastre în cadrul organismelor și organizațiilor internaționale. Increderea, stîmă și larga apreciere de care se bucură România peste hotarele, conducătorul partidului și statului nostru, se reflectă în numărul mare de acorduri economice, tehnico-științifice și culturale încheiate de România cu țări de pe toate continentele. Recentele vizite ale președintelui republicii în cele cinci țări africane au deschis noi perspective de colaborare multilaterală cu statele și popoarele respective, au identificat numeroase căi de conlucrare în diferite domenii de activitate. Numai cu prilejul acestor vizite au fost convenite 49 de acțiuni de cooperare, sub diverse forme, în domeniul minier, petrolier, energetic, al construcției de mașini, chimiei, economiei forestiere și agriculturii.

AMPLA DEZVOLTARE și diversificare a cooperării economice cu alte state, care joacă un rol tot mai important în extinderea exportului de mașini și utilaje, în aprovizionarea cu materii prime pe termen lung și atra-

gere a tehnologiilor înaintate, a făcut necesară, pe plan intern, constituirea unui cadru organizatoric și normativ pentru coordonarea centralizată a acestei activități, crearea unor instrumente pentru orientarea și urmărirea adecvată în întreaga economie a acțiunilor de cooperare. În prezent, coordonarea activității de cooperare se realizează prin Departamentul Cooperării Economice Internaționale, prin întreprinderile specializate existente în unele ramuri (Geomin Rompetrol, Romagrimex, Forexim, s.a.), prin compartimentele specializate din ministere, centrale industriale, mari uzine.

Cooperarea constituie un capitol distinct în cadrul planului național unic de dezvoltare a economiei.

Cei 6 ani care au trecut de la adoptarea, în martie 1971, a Legii cu privire la activitatea de comerț exterior, de cooperare economică și tehnico-științifică, marchează evoluția dinamică a activității de cooperare în cadrul favorabil ce a fost creat, diversificarea sa ca forme, extinderea sa în tot mai multe domenii ale economiei. Astfel, la sfîrșitul anului 1976 se aflau în derulare peste 260 de acțiuni de cooperare, dintre care: 127 livrări de instalații complexe și obiective realizate în străinătate, 34 societăți mixte de producție cu sediul în țară sau în străinătate (10 în domeniul minelor și petrolului, 7 în domeniul agriculturii și industriei alimentare, 5 în domeniul economiei forestiere și materialelor de construcții, 5 în domeniul industriei chimice 4 în domeniul construcției de mașini s.a.), 34 societăți comerciale în străinătate, 4 bănci mixte, peste 44 acțiuni de cooperare și specializare în producție etc. Ca o realizare recentă putem menționa Întreprinderea comună pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse, formă complexă de colaborare și cooperare în producție. Contribuția activității de cooperare la volumul total al exportului țării a ajuns astfel la 20%.

DESIGUR că realizărilor obținute pînă în prezent, perspectivelor deschise cooperării economice internaționale a României trebuie să li se adauge noi eforturi din partea lucrătorilor din acest domeniu, pentru ca acțiunile noastre de cooperare economică internațională să devină modele de conlucrare eficientă, reciproc avantajoasă între națiuni suverane. Pornind de la astfel de cerințe ne propunem să exprimăm cîteva opinii privind rezervele existente în valorificarea cadrului realizat, ca și unele reglementări de politică comercială pe care le ridică extinderea cooperării economice internaționale.

Astfel, în ceea ce privește **planul de cooperare, apare necesară o mai bună corelare a acestuia cu planul de pro-**

ducție al întreprinderilor, cu cel de asimilare de produse și tehnologii noi și, bineînțeles, cu cel de investiții. Considerăm că la unele dintre obiectivele de investiții pentru care sînt prevăzute importuri de completare, asimilarea de produse și tehnologii noi sau desfacerea produselor cu prioritate pe piața externă, beneficiarii de investiții ar trebui orientați să studieze mai înfîți posibilitățile de construire a obiectivului în cooperare cu firme din alte țări. Realizarea unor obiective de investiții prin cooperare ar permite să se reducă efortul valutar pentru procurarea utilajelor din import și cumpărarea de licențe, să se scurteze durata de realizare, să se asigure condiții mai bune de asimilare a unor noi produse sau tehnologii, și să se beneficieze la desfacerea produselor de posibilitățile partenerului extern. În acest context, în care apar evidente avantajele economice ale realizării unor investiții prin cooperare (societăți mixte, cooperări și specializări în producție etc.), sugerăm corelarea planului de cooperare cu cel de investiții, în sensul de a se preveni expres în acesta din urmă ca o serie de obiective să fie realizate prin cooperare. Stabilirea unor asemenea obiective ar determina ministerele economice, centralele și întreprinderile să aibă mai multă inițiativă și o preocupare constantă în promovarea cooperării cu firme din alte țări. La fel, o parte din necesarul de materii prime și semifabricate s-ar putea planifica să fie procurate prin acțiuni de cooperare.

Intrucît multe dintre acțiunile de cooperare își au locul de realizare în alte țări decît România și conduc la deplasarea din țară nu numai de resurse materiale, ci și umane, considerăm necesar ca **prin plan să se precizeze și necesarul de forță de muncă pentru activitatea de cooperare**. Totodată, se cere să fie elaborate programe de pregătire a personalului ce ar urma să lucreze în străinătate, în funcție de natura cooperării, de țara în care ar urma să lucreze, de specificul muncii pe care o va presta etc.

Evoluția actuală foarte rapidă a vieții economice, fluctuațiile conjuncturale frecvente au făcut din **operativitate** cheia succesului și în activitatea de cooperare. În acest sens operativitatea poate fi apreciată ca o cale de promovare și realizare a unei colaborări mai strînse între factorii interesați, în vederea scurtării duratei tratativelor și simplificării formelor de perfectare a acțiunilor de cooperare. Un aport important în acest sens ar putea aduce **elaborarea unor metodologii diversificate**, cu criterii și indicații concrete (inclusiv modul de calcul al unor indicatori de eficiență), pentru fiecare formă de cooperare mai importantă.

Un instrument important de promovare a activității de cooperare îl constituie **comisiile mixte**, înființate în baza acordurilor de cooperare economică, industrială și tehnică încheiate cu majoritatea țărilor lumii. Pentru creșterea aportului acestora în rezolvarea problemelor cooperării bilaterale apare necesară sporirea preocupărilor și a răspunderii ministerelor în pregătirea lucrărilor comisiilor mixte și în perfectarea, cu prilejul sesiunilor, a unor acțiuni de cooperare concrete.

PINTRE NUMEROASELE căi și mijloace de promovare a activității de cooperare, aminteam și poli-

tica comercială, în mod deosebit, necesitatea eliminării barierei tarifare și netarifare care frînează încă acțiunile de cooperare.

Subliniem incidența favorabilă pe care o au în liberalizarea schimburilor comerciale internaționale, negocierile multilaterale care au avut și au loc în cadrul GATT, acordarea de preferințe vamale țărilor în curs de dezvoltare (deci și țării noastre), extinderea clauzei națiunii celei mai favorizate în relațiile noastre economice cu majoritatea țărilor lumii, preocuparea sporită și a altor organizații economice internaționale pentru promovarea cooperării. Cu toate aceste rezultate pozitive, continuă să fie menținute o serie de restricții comerciale de natură tarifară și paratarifară, care stînjenesc dezvoltarea cooperării economice cu statele respective. În această ordine de idei menționăm exceptarea României, la unele produse, de la tratamentul preferințelor vamale, măsură de natură să creeze greutăți acțiunilor de cooperare în derulare și să facă dificilă inițierea unor acțiuni noi. De exemplu, societatea mixtă pentru comercializarea anvelopelor pe piața vest-germană „Victoria Gummi” întîmpină greutăți în desfășurarea unei activități eficiente, întrucît produsul respectiv este exceptat de la sistemul general de preferințe. Deoarece regimul vamal poate stimula sau, dimpotrivă, poate frîna în mod substanțial activitatea de cooperare, trebuie militat în continuare pentru eliminarea restricțiilor comerciale vamale, mai ales a celor discriminatorii și protecționiste.

Dar și în aceste condiții, legislația vamală actuală a țărilor occidentale oferă unele posibilități de stimulare a activității de cooperare economică, dacă este studiată și cunoscută bine. Astfel, legea vamală a multor țări, inclusiv a celor din Piața Comună, dă dreptul autorităților să acorde o serie de scutiri sau reduceri de taxe vamale la import, de exemplu, pentru echipamente aeronautice și navale, pentru unele produse chimice ș.a., ceea ce deschide teren pentru realizarea unor acțiuni de cooperare eficiente în domeniile respective. De asemenea, posibilități de cooperare economică oferă și folosirea zonelor și porturilor libere, în care mărfurile pot fi nu numai expuse, depozitate și condiționate, ci și prelucrate, fără a se plăti taxe vamale. Pentru lărgirea cooperării economice, pot fi folosite regimul vamal al importurilor temporare sau cel al exporturilor anticipate, sistemul draw-back, traficul de perfecționare pasivă etc.

Intrucît în promovarea cooperării economice un rol important îl joacă stimulentele și eliminarea restricțiilor netarifare — cum sînt restricțiile cantitative, formalitățile vamale, restricțiile la exportul pe terțe piețe, costul și condițiile achiziționării tehnologiei, standardele și normele tehnice, formalitățile și condițiile de ambalare și etichetare ș.a. — trebuie subliniat efectul pozitiv pe care-l poate avea eliminarea unora dintre aceste restricții. Un exemplu îl oferă tot R. F. Germană, care — nesupunînd la restricții cantitative produsele rezultate din acțiunile de cooperare cu România — a facilitat activitatea de cooperare dintre cele două țări. În general, însă, trebuie întreprinse eforturi în continuare, alături de celelalte țări în curs de dezvoltare, în special în cadrul unor organisme

internaționale, pentru eliminarea totală și de către toate țările a restricțiilor netarifare.

Activitatea de cooperare antrenează importante mijloace financiare; ultimii ani a crescut rapid costul surselor de finanțare, iar situația valutară a multor țări în curs de dezvoltare înrăutățit. Apare, deci, necesară intensificarea eforturilor pentru realizarea unui sistem valutar mai echilibrat, chitabil și cu o stabilitate mai mare. Activitatea de cooperare poate fi facilitată prin acordarea și, respectiv, rînirea de credite în condiții avantajoase și însoțite de o serie de facilități de plată, utilizarea ca sursă de finanțare a compensațiilor, internaționalizarea surselor de finanțare prin folosirea de credite de la bănci mondiale și regionale, organizarea de bănci mixte, extinderea livrărilor și prestațiilor pe plată amînată etc.

Ca formă complexă de export-import, activitatea de cooperare antrenează nu numai importante mijloace financiare și materiale, ci și tehnologii și instalații noi, pe care adesea un singur partener nu le poate asigura în totalitate. De aceea, multe obiective de cooperare — în special exporturile complexe în țări în curs de dezvoltare — se realizează prin operațiuni tripartite, la care participă cel puțin doi parteneri externi și unul local. Pentru promovarea acestei forme de cooperare tripartite sau pe terțe piețe s-a făcut încă destul de puțin. Multe dintre acțiuni pot fi realizate în viitor prin cooperare, alături de firme din țări în curs de dezvoltare, cu firme din alte țări socialiste sau din țări capitaliste dezvoltate. Pentru a putea demara astfel de acțiuni este necesară însă o intensă activitate de prospectare și de stabilire de contacte, în care un aport substanțial pot aduce agențiile economice române din străinătate.

O dificultate în calea cooperării economice o constituie încă modul diferit și costul ridicat al garantării creditelor și investițiilor. Pe linia reducerii și eliminării efectelor negative ale acestor situații, pot fi marcate următoarele direcții de acțiune: încheierea de acorduri de promovare și garantare reciprocă a investițiilor, folosirea sistemului de garanții practice de societățile de specialitate din străinătate, acoperirea prin asigurare a întregii durate a creditului, introducerea unor prime de asigurare preferențiale etc. Acorduri pentru garantarea investițiilor contra riscurilor necomerciale au fost semnate de țara noastră cu R. F. Germania, Statele Unite etc., iar convenții pentru evitarea dublei impuneri — cu R.F.G., S.U.A., Franța etc.

Țara noastră este, de asemenea, semnatară a Convenției pentru reglementarea diferendelor internaționale în probleme de investiții, fapt ce stimulează climatul de încredere reciprocă în acțiunile de cooperare internațională și permite rezolvarea unor probleme divergente cu partenerii.

Promovarea cooperării economice internaționale pe căile și cu mijloacele prezentate, poate contribui la orientarea în continuare a schimburilor noastre externe spre forme de colaborare economică pe termen lung, care asigură valorificarea pleneră a avantajelor diviziunii internaționale a muncii.

dr. I. NIȚĂ
I. GEORGESCU

binii ale specialiștilor

ACTIVITĂȚILE DE CONCEPȚIE, INTEGRATE ORGANIC CU PRODUCȚIA

AVANTAJE ale unei noi forme de organizare a cercetării și proiectării la nivelul centralei industriale : ● scurtarea ciclului cercetare-proiectie ● verificarea industrială operativă a noilor produse și tehnologii ● asistență tehnică de înaltă calificare în procesul de fabricație ● moza cadrelor între sectoarele de concepție și cele de producție

PERFECTIONAREA organizării și conducerii la toate nivelurile, în toate domeniile a devenit în prezent o cerință de prim ordin pentru sporirea generală a eficienței economice. În acest context, domeniul prioritar al preocupărilor îl constituie perfecționarea organizării activităților de cercetare-proiectare, valorificarea rapidă a rezultatelor muncii de concepție, considerate ca activități hotărâtoare, menite să contribuie în mod decisiv la realizarea măreșelor obiective ale actualului cincinal. Pe linia acestor preocupări, la Centrala industrială pentru produse refractare (C.I.P.R.) din Brașov a fost elaborat un studiu privind perfecționarea activităților de cercetare-proiectare la nivelul centralei.

C.I.P.R.-BRAȘOV, specializată în fabricația materialelor refractare și abrazive (în cca. 500 de sortimente calitative și peste 20 000 de tipomensiuni), are în componența sa un număr de 10 unități de producție — fabricii și întreprinderi, precum și un centru de cercetare și proiectare (C.C.P.). Acesta este grefat pe structura organizatorică a întreprinderii „Răsăritul” — Brașov, unde funcționează și C.C.P.

Centrala și unitățile sale se confruntă în prezent cu probleme și sarcini deosebite privind asigurarea unui mare număr de noi sortimente, impusă de dezvoltarea impetuoasă a siderurgiei și celorlalte ramuri din economie, de aplicarea de tehnologii și procedee noi de lucru, caracterizate prin faptul că solicită produse refractare și abrazive cu un nivel calitativ din ce în ce mai ridicat. În acest cincinal urmează a fi cercetate și asimilate în producție 74 de sortimente de produse și 13 tehnologii noi; vor fi puse în funcțiune încă 25 de capacități de producție, ceea ce va face posibil ca sectorul de materiale refractare să asigure cantitativ, dar mai ales sortimental un necesar de produse noi într-o continuă dinamică și modificare structurală, conform cu necesitățile apărute. De aici rezultă, ca unul din obiectivele prioritare, **dezvoltarea și perfecționarea activității de concepție în general, a activităților de cercetare și proiectare proprii.**

STUDIUL întocmit în acest sens, pornind de la analiza critică a situației din ultimii ani, propune soluții de remediere a deficiențelor existente, urmărind ca deziderate majore : îmbunătățirea sistemului de planificare a lucrărilor de cercetare și proiectare ; luarea în considerare în tot mai mare măsură a elementului „eficiență economică” în momentul introducerii lucrărilor în plan ; creșterea gradului de aplicabilitate a lucrărilor efectuate ; scurtarea ciclului cercetare-producție ; urmărirea riguroasă a valorificării cercetărilor încheiate etc. Din întreaga analiză efectuată rezultă pregnant necesitatea găsirii celui mai adecvat cadru organizatoric. Ca atare, au fost propuse variante organizatorice diferențiate ca formă, dar toate având ca argument major comun integrarea cercetării cu producția.

Ideea de bază este aceea ca **una din unitățile de producție din subordinea centralei — și anume „Răsăritul” — Brașov — să fie cuprinsă în structura de organizare a Centrului de cercetare și proiectare al Centralei**, care funcționează în aceeași incintă. S-ar forma astfel o unitate complexă de cercetare-proiectare și producție — unitate de tip nou, dar care se poate constitui cu respectarea prevederilor actelor normative (decretele nr. 162 și nr. 297 din 1973) care stabilesc normele unitare de structură pentru unitățile de cercetare și proiectare.

Integrarea cercetării-proiectării cu producția nu este gândită ca o simplă comasare a unor activități. Ceea ce urmărește este, de fapt, ca producția realizată într-o asemenea unitate să reprezinte sub toate aspectele **producția de vîrf a ramurii, realizată în premieră ca rezultat direct al muncii de concepție și care, după testare și verificare industrială, să fie supusă generalizării, cu rezultate sigure și în timp minim.** Adăugînd și o organizare exemplară, apreciem că există argumente de fond pentru a se crea cu adevărat o unitate model.

AVANTAJELE prezumate ale realizării unei unități complexe de cercetare-proiectare și producție sînt multiple.

● **Ciclul cercetare-producție s-ar scurta cu peste 20%**, datorită faptului că s-ar crea condiții optime pentru efectuarea experimentărilor industriale, pentru realizarea unor loturi reprezentative din produsele noi cercetate, precum și pentru testarea și perfecționarea noilor tehnologii, ceea ce ar permite asimilarea, omologarea și introducerea rapidă a rezultatelor cercetării în producția celorlalte unități. În acest mod, cercetările nu vor mai fi predate unităților de producție ca simple studii de multe ori neverificate industrial, ci ca lucrări complete, verificate pe loturi mari și conținînd toate elementele pentru o aplicare certă și rapidă în orice unitate.

● S-ar rezolva integral problema asigurării bazei materiale, a deservirilor și lucrărilor auxiliare pentru activitățile de cercetare și microproducții prin ateliere laboratoare și personalul specializat de care dispune noua unitate.

● Nivelul calitativ, gradul de realism și aplicabilitate al lucrărilor de cercetare și proiectare, de concepție, ar crește considerabil, intrucît cercetătorii și proiectanții ar avea un contact permanent cu producția atît pe timpul elaborării lucrărilor, cît și în fazele de finalizare, experimente industriale, realizare de prototipuri etc.

● Unitatea integrată ar beneficia de conducere și asistență tehnică de cel mai înalt nivel, asigurate de către cei mai buni specialiști (cercetători și proiectanți). De altfel, actuala unitate de producție de la Brașov urmează să sufere unele transformări privind structura fabricației, reducîndu-se simțitor producția de masă a unor sortimente inferioare și introducîndu-se concomitent noi sortimente de refractare, cu valori ridicate. În acest mod, păstrînd și chiar ridicînd la un nivel superior indicatorii tehnico-economici și financiari ai actualei unități, se va crea și rezerva de capacitate necesară experimentărilor și testărilor noilor produse și tehnologii.

● Funcția de producție nu numai că nu s-ar diminua, ci dimpotrivă, s-ar consolida, prin aceea că producția obținută aici se presupune a fi realizată la un nivel tehnic ridicat, urmînd a constitui modelul tehnologic de generat în restul unităților.

● Realizarea unei unități complexe de cercetare-proiectare și producție este de natură să asigure o permanentă îmbunătățire a cadrelor, sub două aspecte :

— dintre inginerii stagiați care își vor efectua stagiul în producție în cadrul acestei unități, ar putea fi selecționați și îndrumați către sectoarele de concepție cei cu înclinații și aptitudini corespunzătoare, secția de producție devenind astfel o pepinieră permanentă pentru cercetare și proiectare ;

— rotația cadrelor din sectoarele de concepție în cele de producție și invers s-ar putea face în mod organizat și fără dificultăți.

VARIANTĂ organizatorică propusă are în vedere grefarea centralei pe structura organizatorică a unității complexe de cercetare-proiectare și producție de la Brașov, ca unitate reprezentativă, care ar oferi centralei și unităților sale : sprijin efectiv, coordonare și asistență tehnică competentă pe linia introducerii noului în tehnologie, a mecanizării și automatizării, în general a progresului tehnic ; lucrări de cercetare încheiate, cu tehnologii omologate și aplicabile, temeinic verificate industrial ; documentații diverse, începînd de la piese de schimb pînă la investiții ; prototipuri de utilaje și dispozitive noi, realizate în atelierele proprii.

Tipul de unitate complexă propus ar putea constitui o bază a întreprinderii viitorului, dar în același timp o întreprindere adecvată actualității imediate, dezideratelor majore ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, o modalitate concretă de aplicare a indicațiilor secretarului general al partidului privind asigurarea unei lăgături strînse — și nu fictive — a cercetării, a proiectării, a conducerii cu viața, cu producția.

Bujor ROȘCA
Brașov

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

CRIZA GENERALĂ A CAPITALISMULUI

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică” în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat consultații pe anumite teme selecționate din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

PROCESUL ISTORIC al adîncirii contradicției dintre forțele de producție și relațiile de producție burgheze a generat intrarea capitalismului în criza sa generală, perioadă în care legitățile obiective ale dezvoltării societății „cer fîurirea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat, cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general“).

I. Conținutul crizei generale a capitalismului

ÎN LUME au loc ample transformări revoluționare naționale și sociale, tehnico-științifice și economice, pe planul intern al fiecărei țări și pe plan mondial.

Epoca contemporană se caracterizează prin profunde transformări cu caracter revoluționar în structura economico-socială a lumii, atît pe plan național, cît și pe plan mondial. Ea este epoca istorică ce cuprinde perioada revoluțiilor socialiste, a revoluțiilor de eliberare națională, precum și a revoluționării forțelor de producție pe baza științei și tehnicii noi, epoca trecerii omenirii la socialism, a triumfului socialismului și comunismului pe plan mondial.

Începutul epocii contemporane a fost marcat de victoria primei revoluții socialiste din lume care a pus capăt existenței sistemului capitalist ca sistem atotcuprinzător. Ea se va încheia atunci cînd socialismul va deveni atotcuprinzător, cînd revoluția socialistă victorioasă se va înfăptui în toate țările lumii.

„Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie 1917 în Rusia și constituirea primului stat muncitoresc-tărănesc din istorie — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru — au arătat lumii, îndeosebi claselor exploatate și popoarelor subjugate, că vechea societate bazată pe inegalitate și nedreptate națională și socială nu este veșnică, că ea a intrat în faza dispariției, inaugurîndu-se o nouă eră, era fîuririi orînduirii socialiste, era eliberării naționale a popoarelor“).

Una din componentele (laturile) distinctive ale epocii contemporane o formează apariția și accentuarea crizei generale a capitalismului, adîncirea caracterului perimat al orînduirii burgheze în ansamblul ei, limitarea sferei de acțiune a imperialismului.

Criza generală a capitalismului reprezintă procesul istoric complex și multilateral al prăbușirii efective a capitalismului, în ansamblul său, și al nașterii societății socialiste.

Pentru înțelegerea concrețită și pînă la capăt a conținutului crizei generale a capitalismului este necesar să fie subliniate cîteva caracteristici ale procesului.

Esența crizei generale a capitalismului este unică. Aceasta înseamnă că prăbușirea capitalismului și nașterea socialismului, împreună luate, definesc pretutindeni și întotdeauna procesul, indiferent de formele concrete prin care el se manifestă.

În al doilea rînd, procesul crizei generale a capitalismului este ireversibil. Acest caracter decurge legic din adîncirea continuă a contradicțiilor proprii capitalismului, care reprezintă cauza principală și directă a apariției și dezvoltării crizei generale.

În al treilea rînd, criza generală are un caracter complex și multilateral, ea cuprinzînd toate laturile vieții sociale și afectînd profund economia, activitățile social-politice, ideologice, relațiile dintre țările capitaliste, sistemul mondial capitalist în ansamblul lui.

Criza generală a capitalismului are anumite trăsături care, de fapt, sînt identice cu acele fenomene specifice crizei, prezente, într-o formă sau alta, în toate fazele existenței acesteia. Trăsăturile principale respective sînt următoarele:

— restrîngerea progresivă a sferei de dominație a capitalismului pe plan mondial;

— criza sistemului colonial al imperialismului, destrămarea și prăbușirea acestui sistem sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională, lupta tinerelor state suverane pentru dobîn-

direa și consolidarea independenței lor economice și p

— adîncirea instabilității economice capitaliste, a planul intern al fiecărei țări, cît și în planul relațiilor naționale;

— criza politicii imperialiste de dictat, de folosire a și de amenințare cu forța;

— criza ideologiei burgheze, criza tuturor componentelor suprastructurii burgheze, în special, a celei politice etc.

Criza generală a capitalismului reprezintă un proces în Ea a început în timpul primului război mondial, în ș odată cu victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie adîncit continuu, și se va încheia atunci cînd toate popo lumii vor trece la socialism. Dar, procesul respectiv cur în anumite momente, asemenea modificări calitative (ev pe direcția trăsăturilor principale arătate mai sus), care chează trecerea de la o fază la alta a crizei generale. Pe unei asemenea viziuni, se consideră că în desfășurarea generale a capitalismului au fost parcurse, pînă în pre două faze, în anii '70 ea intrînd într-o fază nouă.

II. Noua fază a crizei generale a capitalismului Congresul al XI-lea al P.C.R. despre conținutul și formele noii faze

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, secretarul său gen tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție remarc la clarificarea unor probleme fundamentale ale societății gheze, ale lumii contemporane, în ansamblul ei. Un exen concludent în acest sens îl constituie teza adoptată la gresul al XI-lea al Partidului nostru, conform căreia „în zent ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistem capitalist“. În concepția partidului nostru, toate crizele au cuprins sistemul capitalist în anii '70, toate manifest profunde — vechi și noi — ale contradicțiilor capitalism au marcat trecerea la o nouă fază a crizei sale generale. caracteristică a epocii noastre — subliniază tovarășul Nic Ceaușescu, — o constituie noua fază a crizei generale a cap lismului, care cuprinde toate sferile vieții economico-soci și în care se ridică pe un plan superior trăsăturile anterio ale procesului, apar noi fenomene și procese specifice.

Pornind de la trăsăturile generale, permanente ale cr generale a capitalismului și țînînd seama de manifestările în ultimii ani, formele actuale de manifestare a noii faze fi grupate astfel:

— restrîngerea progresivă a sferei capitalismului pe p mondial, îngustarea bazei de acțiune a imperialismului;

— dezvoltarea mișcării de eliberare națională și soci intrarea luptei tinerelor state suverane într-o nouă etapă;

— adîncirea și diversificarea fără precedent a instabilit economice în țările capitaliste;

— criza capitalismului monopolist de stat;

— criza politicii și ideologiei burgheze;

— criza vechii ordini economice și politice internaționa

— apariția unor probleme mondiale grave, a căror cau ultimă se află în relațiile de producție burgheze, în polit imperialistă și neocolonialistă.

a) Restrîngerea progresivă a sferei de dominație a capital mului pe plan mondial

PRIN victoria revoluției socialiste în Rusia și crearea p mului stat socialist din lume, capitalismul a încetat de a m fi un sistem unic și atotcuprinzător. Alături de sistemul mon dial capitalist, aflat în declin, a apărut sistemul econom socialist, în continuă dezvoltare și înflorire. După al doil război mondial, revoluția socialistă a învins într-o serie alte țări din Europa, Asia și America Latină, țările respectiv ieșînd pentru totdeauna din sfera de exploatare a capitalulu Ele au încetat deci să mai fie folosite pentru scopurile d profit ale marilor monopoluri sau ca sfere de influență pol tică ale puterilor imperialiste.

ltimii ani, au survenit unele schimbări de ordin calitativ rtul dintre dezvoltarea țărilor socialiste și a celor capi- În întreaga perioadă 1971—1975, ritmul mediu anual de a producției industriale în țările socialiste a fost de ori mai înalt decât în țările capitaliste, ceea ce a făcut lerea țărilor capitaliste în producția materială mondială educă simțitor. Tendința proprie imperialismului de a se a în largime a încetat în ultimele decenii, el pierzându-și predominantă în economia mondială. Capitalismul în nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție n mondial, el nu mai oferă soluții acceptabile probleme- plexe ce preocupă lumea contemporană. Socialismul s-a t a fi singura orinduire capabilă să lichideze urmările i de inegalitate din trecut, să asigure progresul multilate- armonios al tuturor națiunilor, să pună bazele unei vieți ice internaționale cu adevărat echitabile. De aceea, în ani, contradicția fundamentală a epocii contemporane — dicția dintre sistemul mondial capitalist și sistemul mon- socialist — se rezolvă tot mai mult în defavoarea capita- lui, sistem perimat din punct de vedere istoric. Această eristică a noii faze a crizei generale a capitalismului este olală, întrucât decurge direct din esența epocii contempo- și exercită o influență hotărâtoare asupra tuturor celor- orme.

Noua fază a luptei tinerelor state suverane

za sistemului colonial al imperialismului a început încă perioada primului război mondial și s-a manifestat sub di- forme și intensități în toți anii interbelici. După al doilea război mondial, procesul respectiv a intrat nouă fază, manifestându-se prin **destrămarea și prăbuși- stemului colonial** sub loviturile revoluțiilor de eliberare ală. Pe fondul agravării contradicțiilor dintre metropole onii, dintre popoarele care trăiesc în țările și teritoriile dezvoltate economic și marile monopoluri internaționale, eroică a acestor popoare a luat o mare amploare, ele sprijinite politic, diplomatic, moral și material de țările iste, de toate forțele progresiste contemporane.

deceniul al 8-lea, lupta popoarelor din fostele colonii, se- onii și teritorii dependente a intrat într-o nouă fază. Car- actistica principală a acesteia constă în **prioritatea luptei pen- ndependență economică** în ansamblul eforturilor acestor și popoare pentru dezvoltarea de sine stătătoare. În acest e forțele progresiste din aceste țări promovează programe lexe menite să ducă la schimbarea structurilor social-eco- ce anacronice, la restrângerea și eliminarea exploatării lor onialiste de către marile monopoluri internaționale, de e puterile imperialiste, la valorificarea resurselor materiale pane, de care dispun, în concordanță cu interesele naționale Unele dintre popoarele acestor țări, în frunte cu forțele re- gionare, se orientează spre calea necapitalistă de dezvoltare. e plan internațional, țările în curs de dezvoltare, și slab oltate se afirmă tot mai puternic ca națiuni libere și inde- ente, ridicându-se cu hotărâre împotriva vechilor relații de itate, pentru o nouă ordine economică și politică interna- lă. Toate aceste aspecte confirmă teza conform căreia cri- enerală a capitalismului a intrat într-o nouă fază a evolu- sale.

Adâncirea instabilității economiei capitaliste

n perioada crizei generale a capitalismului, s-au accentuat e contradicțiile acestei orinduirii. S-au produs asemenea fe- ene, care au evidențiat caracterul perimat al relațiilor de luctie burgheze: roadele revoluției tehnico-științifice sînt site cu precădere de către o minoritate monopolistă; se iro- cantități enorme de resurse pentru înarmări; ia proporții ebite dezvoltarea inegală; se manifestă cu deosebită acu- e problema piețelor; apar o multitudine de crize economice ice și neciclice; iau amploare luptele de clasă etc.

Procesul ireversibil al adâncirii instabilității economiei capi- ste a intrat recent într-o nouă fază, așa cum se va putea tasta din cele ce urmează.

În ultimii ani, capitalismul s-a confruntat cu una dintre cele i puternice crize economice ciclice din istoria sa. Masa pro- utului național brut al țărilor capitaliste dezvoltate a scăzut, anul 1975, cu 2,4%, comparativ cu anul precedent. Pentru na dată în perioada postbelică, producția materială a lumii italiste a înregistrat stagnări și scăderi doi ani consecutiv e economică ciclică respectivă a cuprins aproape toate țā e capitaliste dezvoltate, ceea ce nu a mai permis unora dîntre ste țări să iasă din criză pe seama altora, cum s-a întîmpla cîteva ori în perioadele anterioare. Scăderea relativă a capa- tății de absorbție a pieței, în raport cu posibilitățile de a pro- ce, a dus, de fapt, la folosirea incompletă a capacităților de ducție, deci la o mare risipă de resurse, concretizate îndeosebi mijloace de muncă perfecționate.

Un alt aspect al noii faze a crizei sistemului capitalist, cu efecte deosebit de grave pentru masele de oameni ai muncii respectiv al adâncirii contradicțiilor capitalismului, îl constituie **șomajul cronic — total și parțial — de mare amploare**. În ul- timii ani numărul șomerilor a crescut considerabil, în țările ca- pitaliste dezvoltate, cu toate pronosticele optimiste ale oficiali- tăților burgheze și în pofida măsurilor întreprinse de statele respective. Se apreciază că, în anul 1975, au existat peste 25 milioane de șomeri în țările capitaliste dezvoltate, față de apro- ximativ 14 milioane în anul 1970. La această imensă armată industrială de rezervă, din țările capitaliste dezvoltate, se ada- ugă șomerii totali și parțiali din țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate. Se mărește baza socială a șomajului. Crește ponderea tineretului în totalul șomerilor. Asemenea fapte atestă, fără putință de tăgădat, că orinduirea burgheză nu poate asigura satisfacerea unui drept elementar și, în același timp, funda- mental al omului — dreptul la muncă.

Inflația, de o amploare fără precedent în avii de pace, consi- tituie o altă componentă principală a instabilității economiei capitaliste contemporane. În unele țări capitaliste dezvoltate, ritmul anual al inflației a fost, în ultimul timp, de peste 20 la sută. Amplourea deosebită a inflației, împletirea laturilor și de- terminărilor ei naționale cu cele internaționale (legate de func- ționarea sistemului valutar internațional), ieșirea procesului in- flaționist de sub controlul statelor burgheze, sînt trăsături ale inflației contemporane și, în același timp, aspecte distincte ale noii faze a crizei sistemului capitalist, a instabilității economiei țărilor capitaliste.

Fenomenul inflaționist a devenit un proces structural, care definește contradicțiile de fond, permanente ale capitalismului contemporan. Departea de a fi un factor de creștere economică, inflația, scăpată de sub controlul statului, înrăutățește climatul conjunctural, grăbește apariția crizelor economice. Inflația este folosită de statul burghez ca instrument de redistribuire a veni- tului național în avantajul capitaliștilor, îndeosebi al mono- poliștilor. Ca urmare are loc creșterea prețurilor bunurilor de consum și scumpirea serviciilor, care, corelate cu menținerea salariilor nominale sau cu o creștere mai lentă și întîrziată a lor, se concretizează în creșterea costului vieții și înrăutățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii.

Noua fază a crizei sistemului capitalist este marcată și de **criza ordinii economice și politice internaționale generate de imperialism**. Ea cuprinde întreg ansamblul de schimburi eco- nomice dintre statele capitaliste, sistemul monetar internațional, mecanismul formării prețurilor pe piața mondială, schimburile internaționale de mărfuri și servicii, toate gravele perturbații din relațiile interțări, care vin în contradicție flagrantă cu ce- rințele și avantajele cooperării internaționale.

Domeniul valutar-financiar este terenul celor mai evidente manifestări a crizei ordinii economice și politice internaționale generate de imperialism. Sistemul valutar capitalist, bazat pe etalonul aur și devize, a cărui structură și mecanism reflectă raportul de forțe, existent la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în lumea capitalistă, practic, în ultimi ani, a încetat să mai funcționeze. Efectele ample pe care le-a generat criza valutar-financiară asupra comerțului internațional, asupra relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și disputele înverșunate cu privire la reorganizarea sistemul- lui valutar internațional, au scos în evidență că această criză are la bază contradicțiile antagoniste ale economiei capitaliste, agravate continuu de adâncirea crizei generale.

DIN CELE ARĂTATE mai sus rezultă că în lumea contem- porană continuă să se mențină anumite stări de lucruri anacro- nice care contravin noilor forte de producție, intereselor forțelor sociale și naționale progresiste. Rezolvarea de fond a tuturor acestor probleme este posibilă în socialism, chiar dacă și capita- lismul mai dispune încă de anumite posibilități de adaptare la cerințele progresului, de soluționare a unora dintre problemele arătate. De aceea „nădejdea omenirii se îndreaptă tot mai mult spre idealul comunismului a cărui misiune istorică este elibe- rarea popoarelor, a întregii omeniri de exploatare și asuprire socială și națională, realizarea unei lumi a dreptății și egalității pe plan național și internațional...”

prof. dr. N. DOBROȚĂ

) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comu- nism. Editura politică, 1975, p. 188.

) Nicolae Ceaușescu — Expunere cu privire la activitatea politi- co-ideologică și cultural-educativă... prezentată la Congresul edu- cției politice și al culturii socialiste. Editura politică, 1976, p. 18.

) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilate- rale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, București, Editura poli- tică, 1975, p. 729.

Centenarul independenței

INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ ȘI UNITATEA
ECONOMICĂ A ROMÂNIEI REFLECTATE ÎN PRESA
TRANSILVĂNEANĂ DIN SECOLUL TRECUT

ANIMAȚI DE IDEALURI NAȚIONALE ȘI PATRIOTICE, preocupați de soarta întregului popor, indiferent de granițele despărțitoare vremelnice, publiciștii transilvăneni din secolul trecut au adus o contribuție remarcabilă la fundamentarea ideii de unitate și independență economică, națională și politică a României. Publicistica a constituit principalul mijloc pe care l-au putut folosi intelectualitatea înaintată pentru a sprijini, încă înainte de 1848, atît lupta de eliberare națională a ardelenilor cît și mișcările de unire și eliberare de sub suzeranitatea turcească a Moldovei și Țării Românești.

Dreptul inalienabil la unitate națională

GEORGE BARIȚIU, cel mai mare publicist transilvănean al secolului trecut, considera cauza românilor atît de evidentă, încît ea începuse să fie sprijinită chiar de cercurile înaintate ale Europei. El scria: „De n-am fi români simțitori cum sîntem, de am cunoaște numai marile impilări și cumplitele catastrofe ce au ajuns pe românime din veacuri, singuri ca oameni fără vreun interes și fără vreo patimă, am simți un fel de datorie a privi mai de aproape la starea socială și politică a unei nații, cu care astăzi au început a simpatiza sau a-i compătimi partea mare a Europei“¹⁾

Dacă oamenii obiectivi, lipsiți de patimi politice, iubitori de adevăr din alte țări sprijineau lupta moldovenilor și muntenilor, pentru transilvăneni, care erau de același neam, aceasta devenea o datorie patriotică. Dar această datorie patriotică ei și-au îndeplinit-o în secolul trecut în condiții speciale. În timp ce moldovenii și muntenii au avut posibilitatea să se unească la 1859, transilvănenii au mai continuat să fie despărțiți de celelalte părți ale teritoriului românesc, fiind încă menținuți sub dominația imperiului habsburgic. Referindu-se la situația specială a ardelenilor „Observatoriulu“ din 1881 scria că soarta istorică, deși deosebit de vitregă cu ei, le-au mai „rezervat o patrie și încă cu mult mai liberă“ decît Transilvania cea „îngenunchiată și copleșită de datorii“, această a doua patrie „o știe lumea și o știu și românii că este România liberă“²⁾. Iar pentru alt publicist, care observa unitatea economică și națională a românilor din Transilvania cu cei din România, amenajarea Oltului pentru navigație însemna realizarea celei mai însemnate artere „de comunicațiune între aceste două țări surori“³⁾.

Demonstrînd dreptul românilor la unitate națională publiciștii transilvăneni se întemeiau pe date și fapte istorice; toți românii — indiferent de granițele politice artificiale — sînt urmași ai dacilor și romanilor. Românii transilvăneni și bănățeni — se releva în presa timpului — aveau patria pe care au moștenit-o de la Traian și Decebal, aici vroiau ei să ajungă la libertate națională și politică. Pentru aceasta era însă nevoie de unitate națională, — care constituia și puterea ce garanta viitorul țării. „Unirea și unimea națională sînt bunuri mari, importante și însuflețitoare, care nu cer mai mult decît voința tare de a fi și a rămîne un singur popor... toți frați vorbitori ai unei limbi păstrate de străbuni și veacuri, toți fii ai unui popor păzitor de legile morale, înflăcărat de libertatea patriei, iubitori ai semenului său, iubitor al străinului pînă unde suferă independența națională“⁴⁾. Publiciștii transilvăneni au continuat să susțină Unirea națională, suveranitatea și independența și după realizarea Unirii Moldovei și Țării Românești. De altfel, în numeroase studii și articole din presa transilvăneană, de după 1859, s-a explicat adeseori că Unirea Moldovei și Țării Românești, crearea Principatelor Unite n-a însemnat desăvîrșirea statului național unitar român, care va cuprinde și Transilvania.

Comunitatea economică
și spirituală

COMUNITATEA DE VEDERI a transilvănenilor cu românii de peste Carpați, care reflecta, în realitate unitatea de interese, s-a manifestat pe scară largă în preajma cuceririi independenței de stat de către România, în timpul convenției vamale mâno-austro-ungare (1876—1886) și pe durata războiului v (1886—1891) care a urmat convenției. Publiciștii transilvăneni se preocupau de soarta și progresul fiecărei părți a teritoriului românesc indiferent de statutul său politic. Preocupîndu-se de exemplu, de Dobrogea „Observatoriulu“ reproducea cuvintele unui corespondent al său care scria: „Acei ce cunosc Dobrogea mai de aproape îi prezic un mare viitor“⁵⁾. Dar acest „mare viitor“ ca și cel al Transilvaniei — demonstra redacția „Observatoriulu“, cu alte ocazii — este legat de acela al tuturor celorlalte părți ale pămîntului românesc.

Într-o referire la strînssele legături dintre Dobrogea și Transilvania se scria: „Nu sute, ci mii de familii transilvănenesc-bănățene se află și pînă acum în Dobrogea... Pe lângă această economie de vite, purtată din vechime în Dobrogea de către cuceritorii ardeleni de sub munți, cît ține de la Brețcu și Covaci (șapte sate), Bran (11 sate), altele din districtul Sibiu ca Boiția, Rășinari, Săliște, Poiana etc. Tăcem de numeroase și prea importante monumente naționale străvechi, de care află și dezgropat mereu la Constanța și pe aiurea, spre marea bucurie a istoricilor noștri, ne mărginim numai la afacerile economice și comerciale de care se interesează o parte considerabilă a locuitorilor de aici“⁶⁾. Dar nu numai ardelenii, muntenii și moldovenii se „așezaseră“ în Dobrogea și dobrogenii, muntenii și moldovenii se „așezaseră“ în Transilvania. Peste jumătate din comerțanții brașoveni — ne informează tot „Observatoriulu“ — erau veniți din celelalte părți ale teritoriului românesc.

Argumentelor de ordin economic „Observatoriulu“ adăuga, cu altă ocazie, altele de ordin istoric. „Să nu uitați un român — scria „Observatoriulu“ într-un număr al său din 1883 — adevărul istoric că naționalitatea noastră s-a conservat de la 274 înainte în mai bine de 1600 de ani mai virtos în munții Daciei, pe insulele și între bălțile Dunării de altă parte. Cîștigarea războiului de independență din 1877/88 de către România va avea ca efect — prevedeau publiciștii transilvăneni — creșterea frecvenței relațiilor dintre România și Transilvania. Unitatea și interdependența dintre ele va deveni și mai evidentă datorită faptului că victoria asupra imperiului turcesc permite României să-și manifeste pe deplin independența și suveranitatea economică.

Dar analizînd situația stabilită în Europa după ce România și-a cîștigat independența și suveranitatea de stat, militanții transilvăneni au sesizat tendințe de a fi nesocotite luptele jertfele poporului român de-a lungul veacurilor. Independența și suveranitatea de stat a României erau amenințate, în primul rînd, de Austro-Ungaria care depunea, printre altele, mari eforturi pentru cucerirea Dunării pînă la gurile de vărsare. Interesați în păstrarea independenței României, publiciștii transilvăneni au atras atenția asupra acestui fapt. Ei nu excludeau posibilitatea ca Dunărea să fie, din punctul de vedere al comunicațiilor economice, un fluviu internațional, dar nu și din punct de vedere politic. România trebuie să fie suverană pe porțiunile de Dunăre ce-i revenea. Interesele vitale ale Transilvaniei și

na transilvănenii să militeze și ei pentru păstrarea suveranității României asupra Dunării. „În loc de oricare altă chestie și revistă de peste mări și țări, chestiunea Dunării — în Baritiu pe contemporanii săi compatrioți — trebuie să intereseze dincoace și dincolo de Carpați, acum doar ca atât pe toți locuitorii acestor țări și cu atât mai virtuos în mâni. Ea este în sensul genuin al cuvântului chestiune de viață și de moarte”⁸⁾.

bliniind importanța acestei suveranități a României, Baritiu că problema Dunării „este una din cele mai importante în toată Europa, iar pentru România și națiunea română întreagă, adevărată chestiune de viață. Acesta este un lucru cunoscut de mult tuturor patrioților sinceri și luminați, ceea ce l-am repetat și noi la mai multe ocazii. Să nu zică în ardelen sau sălăjean că Dunărea nu curge de la poarta fără Dunăre liberă nu poate exista România”⁹⁾. Deci criza de viață și de existență a industriei și comerțului transilvănen era legăturile și deschiderea căilor libere spre toate celelalte părți ale teritoriului românesc.

Evenimentele din secolul trecut în timpul cărora s-au făcut schimbări de a conturba strânsele relații economice, normale și anormale între România și Transilvania, relații formate de-a lungul secolelor, s-au soldat cu pierderi pentru ambele părți. Semenea eveniment a fost și războiul vamal dintre România și Austro-Ungaria din perioada 1886—1891. Deși războiul vamal nu urmărește deosebit de negative pentru economia Transilvăniei, publiciștii săi, dând dovadă de patriotism și grijă față de viitorul patriei, au descifrat adevăratele cauze și forțe sociale care l-au declanșat, au justificat atitudinea României, politica de independență, demonstrând că nu ea a fost aceea care a declanșat acest război. România doar s-a apărat cu mijloacele corespunzătoare. Atacul a fost declanșat de unele interese sociale interesate în închiderea granițelor dintre România și Austro-Ungaria.

De fapt multe din consecințele războiului vamal dintre România și Austro-Ungaria au fost prevăzute de publiciștii transilvăneni încă din perioada când se duceau convorbiri pentru reînnoirea convenției vamale. Ei au susținut încă în această perioadă că era necesară prelungirea acesteia, dar în condiții onorabile pentru România. În cazul când nu vor fi satisfăcute interesele României și se va încerca din nou încălcarea independenței și suveranității ei de către Austro-Ungaria, prevedea o renunțare la reînnoirea convenției. România — susțineau publiciștii transilvăneni — va ști să-și apere interesele sale de stat independent și suveran. Va prefera să închidă granițele decât să reînnoiască o convenție prin care Austro-Ungaria, în fond, voiau să-și înfeudeze interesele lor. Dar în ceea ce privește legăturile economice dintre România și Austro-Ungaria se va solda — demonstau ardelenii — cu pierderi deosebite de mari pentru Transilvania. În fond se atrăgea atenția asupra unuia din aspectele echilibrului economic între România și Transilvania determinat de unitatea lor economică.

Argumentarea măsurilor de protecție economică a României

DÎND dovadă de obiectivitate și totodată de patriotism publiciștii transilvăneni au justificat măsurile de apărare ale României atît în timpul convenției comerciale 1876—1886 cît și în timpul războiului vamal 1886—1891. Deși transilvănenii, așa cum am arătat, au suferit unele pierderi din măsurile de apărare a României, totuși dîndu-și seama de justiția lor și de caracterul de apărare le-au justificat. Interesul suprem, național și fundamental al țării, a primat asupra unor interese economice imediate. Martori oculari ai pierderilor suferite de România în timpul convenției comerciale (1876—1886), publiciștii transilvăneni au analizat pe larg aceste pierderi, le-au adus la cunoștință opiniei publice. Ei au explicat că încheierea convenției de către România a fost o încercare a ei de a-și demonstra emanciparea față de Turcia.

Stîindu-se pe poziții realiste transilvănenii au înțeles în mod just tendințele României de a încheia tratate prin care să-și păstreze independența și suveranitatea națională. Observînd mișcarea spre protecție a industriei românești redacția „Telegrafului Român” scria: „În România partidul protecționist condus de dl-l Aurelian, preferă războiul față de o convenție păgubitoare”¹⁰⁾. Este vorba de opțiunea unor oameni de stat pentru război vamal în locul unei convenții în continuare înrobitoare. P.S. Aurelian făcea parte, după publiciștii transilvăneni, din rîndurile acelor bărbați de stat care analizînd efectele negative ale convenției cu Austro-Ungaria „...văd că importul depășește la ei exportul și dă un pasiv în comerțul exterior, ba ce e mai mult, omoară industria abea în fașe și ei au dreptul de a se apăra de o criză economică”¹¹⁾.

Publiciștii transilvăneni demonstau, chiar în timp ce se desfură războiul vamal cu Austro-Ungaria, că România n-ar fi

mers atît de departe dacă n-ar fi fost provocată și chiar silită să-o facă. Pe de o parte România se apăra împotriva unor tendințe care încercau să-o înrobească din punct de vedere economic, pe de altă parte ea și-a dat seama de necesitatea dezvoltării din punct de vedere economic. De aici tendința să firească de a-și dezvolta o industrie proprie, fundamentul progresului oricărei economii. În sprijinul acestei dezvoltări România — demonstă un publicist transilvănean — „a pus în lucrare tariful autonom, un tarif care nici de cît nu era chemat să provoace ruperea negocierilor, ci să înlesnească, cu timpul, peste zece și sute de ani, crearea unei industrii naționale române, iar nici de cît așa peste noapte și în fuga mare, și din punctul acesta de vedere nu poate fi condamnată procederea guvernului român”¹²⁾.

Măsurile și curentul în favoarea războiului vamal au fost susținute atît de publiciștii din Transilvania, cît și de publiciștii transilvăneni care, după ce au militat în Transilvania, au trecut într-o anumită perioadă în România. Este cazul lui Ștefan Pop care trecînd din Transilvania în România în anul 1882 se alătură curentului protecționist al lui P.S. Aurelian. El scrie în apărarea curentului protecționist lucrarea intitulată „Politica noastră comercială și convențiunea cu Austro-Ungaria”.

Bazat pe date statistice și pe fapte reale, Ștefan Pop a demonstrat cum convenția comercială încheiată de România, stat agrar înapoiat economic, cu Austro-Ungaria, stat mult mai dezvoltat din punct de vedere industrial, în perioada 1876—1886 a avut efecte dezastruoase pentru economia românească. În timp ce România importa tot mai mult din Austro-Ungaria, aceasta importa tot mai puțin din țara noastră. Înainte de convenție trecea în Austro-Ungaria 36,5% din exportul total al României, în timpul convenției imperiul habsburgic a scos din România numai 33,5% din exportul acesteia. Exportul Austro-Ungariei în România a crescut în perioada amintită cu 37%.

În condițiile în care convenția cu Austro-Ungaria s-a dovedit ruinoasă pentru comerțul României, Ștefan Pop demonstrează că țara noastră era obligată să ia măsuri urgente de protecție a economiei și de stimulare a dezvoltării industriei naționale. În cererile burgheziei din Austro-Ungaria făcute României de a desființa taxele asupra tuturor produselor industriale ce le importa din imperiul habsburgic Ștefan Pop descifra tendințele imperialiste de încălcare a independenței și suveranității țării. El scria că cererile dominante habsburgice sub „pretextul unei convențiuni comerciale voese să ne delatureze toate legile, pină și legea legilor, constituțiunea, pretînd să le punem la dispozițiunea lor toate căile ferate; să transporteze toate mărfurile lor pe nimic, vor să ne supunem și politiceste nu numai materialiceste”¹³⁾.

Publiciștii transilvăneni au demonstrat că s-au înșelat aceia care credeau că guvernul român va ceda presiunilor austro-ungare și va părăsi programul de industrializare și dezvoltarea economică independentă. Războiul vamal, cu toate efectele negative asupra României, a stimulat-o să găsească noi pietele de desfacere. Ramurile sale industriale ruinate de concurență s-au refăcut una după alta. Au apărut noi industrii care în timpul convenției nu puteau fi întemeiate din cauza concurenței mărfurilor austriece.

Dar demonstrînd că România a luat în mod justificat măsuri de apărare a economiei naționale, că războiul vamal (1886—1891) s-a soldat cu rezultate nesentate de cererile austriece, publiciștii transilvăneni au arătat, totodată, că reluarea legăturilor reciproce avantajoase între România și Austro-Ungaria era o necesitate vitală pentru Transilvania. Era o cerință la care adevăra întregă populație transilvăneană care a trăit de-a lungul veacurilor în strînse legături economice cu toți ceilalți români.

prof. dr. N. IVANCIU
conf. dr. T. IONESCU

⁸⁾ George Barițiu, Pămîntul Moldo-Românesc, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, anul III, nr. 25, 1840.
⁹⁾ Junii români, în „Observatoriul”, anul IV, nr. 11 din 14/26 februarie 1881.
¹⁰⁾ La situațiunea economică a Ardealului, în Gazeta Transilvaniei, anul III, nr. 206 din 14/26 sept. 1889.
¹¹⁾ George Barițiu, Naționalitate, în Foaie pentru minte, inimă și literatură, anul VII, nr. 51 din 1844.
¹²⁾ Dr. Drăcescu, De pe Malul Mării Negre, în „Observatoriul”, anul IV, nr. 14 din 14/26 ianuarie 1881.
¹³⁾ Din Dobrogea, în „Observatoriul”, anul V, nr. 43 din 2/14 iunie 1882.
¹⁴⁾ Din Dobrogea, în „Observatoriul”, anul VI, nr. 15 din 27/7 martie 1883.
¹⁵⁾ George Barițiu, A cui să fie Dunărea?, citat după volumul, George Barițiu, Scrieri social-politice, E.P. Buc. 1962, pag. 343.
¹⁶⁾ Luc. cit. pag. 358.
¹⁷⁾ Convențiunea comercială cu România, în Telegraful Român, anul XXXV nr. 5 din 15/27 ianuarie 1867.
¹⁸⁾ Convențiunea comercială cu România, în Telegraful Român, anul XXXIV, nr. 38, din 10/22 august 1886.
¹⁹⁾ Sibiu, 10 iunie, în Telegraful Român, nr. 62 din 11/23 iunie 1880.
²⁰⁾ Vezi: Ștefan Pop, Politica noastră comercială și convențiunea cu Austro-Ungaria, București, 1886, pag. 18—20.

FORȚA ECONOMIEI SOCIALISTE — FACTOR DE ACCELERARE A PROCESULUI DE OMOGENIZARE SOCIALĂ

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că puternica mișcare de întrajutorare și solidaritate manifestată de poporul nostru în zilele de după cutremur oglindește — după cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu „caracterul relațiilor noi statornicite în orinduirea noastră, afirmarea tot mai viguroasă a principiilor eticii și echității socialiste, manifestarea conștiinței noi, revoluționare a oamenilor muncii, a trăsăturilor moral-politice ale celor ce muncesc”.

S-a demonstrat în fapte de fierbinte solidaritate umană legătura de sentimente, aspirații dintre toți locuitorii țării, fără deosebire de naționalitate. S-a dovedit trăinicia și forța societății noastre socialiste, eroismul constructorilor acestei societăți, uniți în jurul partidului, forța sa conducătoare, fermă în umanismul ei, plină de dinamism și de puterea de a depăși momentele grele, așa cum au fost calamitățile naturale care au izbit orbește țara și au pus la grele încercări întreaga națiune. Cu atât mai condamnabile apar încercările celor care calomniază și deformează realitatea socială și economică românească, denigrează patria noastră în care întregul popor, și-a dovedit unitatea, patriotismul și adevărul deplin la întreaga politică a partidului nostru.

Unitatea dovedită de întregul popor român în întreaga sa muncă de construcție, ca și în cea de reconstrucție din aceste zile, confirmă în același timp, mutațiile calitative profunde ale societății românești contemporane, înaintarea viguroasă spre omogenizarea socială — acest proces complex în cadrul căruia fenomenele sociale esențiale le constituie **formarea unei structuri sociale calitativ superioare și**, ceea ce este deosebit de important, **făurirea unei personalități de tip nou, multilateral dezvoltată.**

Omogenizarea socială ne apare ca un efect major de o deosebită semnificație umană, exprimând conținutul scopului fundamental al socialismului : omul cu cerințele sale. În acest sens, omogenizarea socială este un rezultat necesar al ansamblului transformărilor calitative implicate de restructurarea socialistă și, ulterior, comunistă a societății.

Dintre factorii principali ai procesului de omogenizare desprindem : dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție socialiste, creșterea nivelului de instrucție și cultură a maselor, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, revoluția tehnico-științifică și progresul tehnic, perfecționarea și adâncirea democrației socialiste, rezolvarea consecventă a problemei naționale.

Elementul determinant : dezvoltarea unitară a forțelor și relațiilor de producție

1 Se cuvine a menționa caracterul unitar al acțiunii acestor factori, interacțiunea ce are loc între ei. Caracterul sistemic, unitar și global al omogenizării sociale rezultă și din inter-

dependența tuturor factorilor care determină înaintarea României în cadrul acestui proces.

Ca în orice relație dialectică de interacțiune, există în domeniu un element determinant care structurează în ierarhic ansamblul factorilor, le dă o valoare relativă rezultând din rolul specific pe care-l joacă fiecare. Pe fundalul interacțiunii tuturor factorilor, elementul determinant îl constituie dezvoltarea forțelor de producție în unitate cu perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste.

După cum se știe există mai multe puncte de vedere privind raportul dintre omogenizarea socială și structura socială în general. Literatura nemarxistă se concentrează, în această direcție, pe două direcții principale, aparent contrare :

a) postularea veșniciei inegalităților sociale în toate condițiile prezente și viitoare și — prin aceasta — negarea posibilității omogenizării sociale atât în capitalism cât și în socialism și comunism ;

b) afirmarea faptului că, în condițiile capitalismului, avea loc de pe acum un proces de dispariție a unor inegalități sociale și — prin aceasta — considerarea omogenizării sociale ca un proces propriu atât capitalismului cât și socialismului.

Cu toată aparența de contrarietate, cele două orientări au un substrat politico-ideologic comun : ruperea procesului de omogenizare de analiza structurii sociale concrete a orânduirilor sociale, omiterea rolului determinant al structurii sociale în determinarea evoluției sistemelor de diferențe sociale.

Pornind de la analiza de fapt a realităților oferite de practica social-istorică, procesul de omogenizare socială reprezintă o dimensiune **definitorie specifică doar orinduirii socialiste**, deoarece numai aceasta — pe baza noilor relații de producție, a lichidării claselor exploatoare și a exploatării createază condițiile și factorii necesari lichidării treptate și consecvente a tuturor inegalităților și diferențelor sociale esențiale. **Inegalitățile sociale, asuprirea și injustiția socială sunt determinate de inegalitățile de clasă și sint permanent reproduse și consolidate prin reproducerea structurii de clasă societățile bazate pe exploatare și proprietate privată.**

2 Dar lichidând clasele exploatoare, exploatarea și asuprirea socială, socialismul nu înlătură dintr-o dată toate inegalitățile și diferențele sociale esențiale. Lichidarea treptată consecventă a tuturor acestor inegalități și diferențe sociale esențiale, **în scopul instaurării egalității de tip comunist**, constituie în fapt conținutul procesului de omogenizare socială. Acest proces este global, unic și neîntrerupt, având în vedere că el rezultă direct din mersul ascendent „pe întregul front” de României spre edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate și, ulterior, spre comunism. Arătând că omogenizarea socială se realizează treptat, se cuvine a remarca, totodată **caracterul stadijal al procesului**, detașarea unor etape calitative în corelație cu stadiile fundamentale ale transformărilor socialiste.

3 Căutând a da o caracterizare generală, putem spune că omogenizarea socială reprezintă — în opinia noastră — un

unitar, permanent și stadial, specific socialismului, de țite treptată a inegalităților și deosebirilor sociale esențiale, sat-oras), activități umane fundamentale (munca — munca intelectuală, munca agricolă — munca industrială, etc.), și de creare a poporului muncitor unic.

problema vii discutată în prezent este: **paralelismul procesului de omogenizare cu cel de diversificare.** În general, procesul diversificării, după cum este cunoscut, se referă la deosebit la diversificarea socio-profesională, fenomen și dependent direct, pe de o parte, de creșterea economică și impetuoașă pe care o realizează țara noastră, pe de altă parte, de faptul că aceasta se petrece în condițiile în care munca se înscrie tot mai amplu în marele flux al rețelei științifice și tehnice contemporane, proces cu influențe puternice asupra adâncirii diviziunii muncii pe plan național și internațional. Procesul de diversificare și fenomenele pe care le prezintă (respectiv creșterea numărului de profesioniști, apariția unui număr de profesii care au fost invalidate de tehnica modernă, apariția de profesii noi etc.) nu numai că contrazic procesul fundamental de omogenizare socială, ci, dimpotrivă, se circumscriu lui.

În contextul acestei circumscrieri ar consta, în opinia noastră, în primul rând că provocând un proces continuu de mobilitate profesională pe linie ascendentă, el contribuie în fond la realizarea și consolidarea din laturile principale ale omogenizării sociale și umane — creșterea nivelului de pregătire generală și tehnică, la creșterea gradului de participare la conducerea societății, la creșterea plenară a creativității umane, la creșterea continuă a productivității muncii și calității produselor și serviciilor.

În acest context se manifestă, cu toată claritatea, justetea poziției partidului nostru în problema integrării cercetării, învățămîntului și producției, a necesității reciclării periodice a cadrelor. Privind dintr-un punct de vedere mai general decât cel al creșterii nivelului de pregătire profesională sau al promovării la noile cerințe ale tehnicii moderne, constatăm că **socialismul este vorba de o creștere a nivelului de cultură generală și tehnică și prin aceasta o latură a procesului de omogenizare în societatea noastră, care se referă la necesitatea de a crea și afirmare a personalității omului ca producător, dar și ca proprietar-beneficiar al mijloacelor de producție și al mijloacelor de consum.**

Indicări calitative de natură umanist-socialistă

PRIMUL A RESUBLINIA că omogenizarea socială este specifică numai socialismului — care determină și natura acțiunii factorilor care o impulsionează. Cei ce susțin posibilitatea omogenizării sociale și în capitalism denaturează sensul și valoarea al acestui proces, legîndu-l de simple modificări cantitative în ceea ce privește unele aspecte de ordin tehnic, dar neglijînd din punct de vedere social. Astfel se arată că revoluția tehnico-științifică duce la dezvoltarea învățămîntului și la sporirea nivelului de cunoștințe al oamenilor, tot așa cum și revoluția duce — în unele ramuri ale producției — la sporirea ponderii efortului fizic în cadrul activității productive. De asemenea, se aduc unele date referitoare la sporirea nivelului populației care trăiește în oraș, îmbunătățirea gradului de înzestrare a satelor etc. Toate aceste aspecte, reale în ceea ce privește — dar cu profunde și grele consecințe privind condiția umană — nu rezolvă problemele de fond ale inegalităților sociale, nu duc la lichidarea contradicției fundamentale între muncă și capital, după cum nu le lichidează nici pe cele dintre munca fizică și intelectuală, dintre sat-oras, industrie-agricultură, nu contribuie la rezolvarea inechităților sociale, care, din contră, așa cum am arătat, realitățile capitalismului contemporan se agravează în mod deosebit.

Omogenizarea socială în țara noastră reprezintă un proces de transformare calitativă în structura socială și — în primul rând — în structura de clasă. Ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală în socialism nu se referă la asemenea aspecte cantitative, menționate anterior, ci la schimbarea calitativă a structurii sociale, ajungînd la treapta

superioară a poporului muncitor unic, așa cum se prevede în Programul partidului nostru. În acest sens, dispariția diferențelor dintre munca fizică și intelectuală se realizează ocozidental cu dispariția claselor. La fel, dispariția deosebirilor esențiale dintre sat și oraș nu se reduce la simpla îmbunătățire a condițiilor de trai la sate și la dispariția deosebirilor rezultate din modul de structurare a grupurilor sociale în raport cu tipul de proprietate. În capitalism, satul e exploatat de oraș, ceea ce generează o contradicție antagonică între acestea. Socialismul nu numai că lichidează antagonismul, ci, mai mult, nu mai menține nici unele inegalități ca urmare a modului diferit de viață rezultat din structurile de clasă diferite a orașelor în comparație cu satele. Lichidarea diferenței esențiale dintre sat și oraș implică și ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre clase.

Desigur, omogenizarea socială este un proces care nu se desfășoară de la sine. Ca orice societate, socialismul are o serie de contradicții care — deși neantagoniste — pot duce la unele dezechilibrări în sistem care însă pot fi prevenite — și în practica țării noastre sînt în realitate prevenite — printr-o politică științifică, corectă, adecvată necesităților și posibilităților reale.

În concepția P.C.R. pornind de la sarcina trasată de Congresul al XI-lea de a transforma acest cincinal în cincinalul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, se impune să se intensifice eforturile în toate unitățile de producție, în întreaga noastră economie națională, pentru asimilarea unui mare număr de instalații, materiale și bunuri de consum, perfecționarea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, promovarea largă și rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii avansate. Amploarea acestei sarcini este ilustrată de faptul că pînă la sfîrșitul cincinalului circa 45 la sută din producția industrială trebuie să o reprezinte produsele noi și reproiectate, în covîrșitoarea lor majoritate pe bază de concepție științifică și tehnică românească.

Astăzi, cu atît mai mult se impune, pentru lichidarea atît a efectelor seismului cît și pentru asigurarea progresului general planificat — după cum a arătat **tovarășul Nicolae Ceaușescu** în recenta sa expunere — „să se acționeze cu toată forța pentru ridicarea continuă a nivelului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, reducerea volumului de muncă la operațiile auxiliare, pentru organizarea științifică a producției și muncii în fiecare unitate economică, la fiecare loc de muncă. Sporirea productivității muncii trebuie să fie rezultatul introducerii largi a progresului tehnic, al ridicării calificării oamenilor muncii, al conducerii moderne a proceselor de producție“.

Evident, toate acestea sînt elemente și ale adîncirii în perspectivă a omogenizării societății noastre socialiste, a creșterii calității vieții tuturor oamenilor.

Omogenizarea socială ne apare, astfel, ca un proces al dezvoltării umane, al creării unui mod superior de viață. Pe măsură ce societatea românească devine tot mai omogenă, ea capătă capacități noi de stimulare a progresului — dezvoltarea forțelor de producție, adîncirea democrației etc. — se creează asemenea condiții de viață care determină o activitate mai amplă și eficientă a oamenilor.

Cercetarea rolului activ al omogenizării ca factor al progresului social în socialism aduce în centrul discuției problematica omului, ca adevăratul creator al istoriei, cel chemat nu numai să fie unicul beneficiar al rezultatelor evoluției ascendente a României, ci și cel care este făuritorul tuturor acestor înfăptuiri.

Omogenizarea socială se subsumează transformărilor fundamentale implicate în crearea modului de viață comunist și totodată, reprezintă un factor stimulator al realizării acestor transformări — un subsistem — al macrosistemului societății socialiste — fapt cărui viața i-a dat deplina ei confirmare. În acest fel apare limpede și de ce întreg poporul nostru dă un răspuns ferm, lipsit de echivoc tuturor celor ce încearcă să defăimeze pe diferite căi sistemul nostru și țara noastră socialistă și ar voi să ne abată de la drumul nostru, de la țelurile noastre pentru care am luptat conștient, cu devotament și patriotism toți ca unul și cu toate puterile noastre fizice, intelectuale și, cînd a fost nevoie, cu tot spiritul nostru de sacrificiu

prof. dr. Constantin IONESCU

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

GINDIREA economică românească din perioada interbelică n-a cunoscut o altă problemă care să fi suscitât atâta interes, să fi mobilizat atâtea pasiuni și să fi stîmmit atîtea controverse, ca problema agrar-țărănească. „Nu este zi — scria un ziar din epocă — să nu se vorbească de soarta țărănilor; nu este ceas în care viața celei agrare să nu pătrundă în discuția obștească.”)

Problema agrar-țărănească făcea parte integrantă din structura constituită a economiei românești. Limitele reformei agrare dintre 1918—1921 grevau puternic asupra realității. Această reformă n-a operat o schimbare esențială a structurii proprietății funciare, capabilă să deschidă din temelii cale largă progresului în agricultură. Regimul agrar anacronic persista, contradicțiile din lumea satelor amenințînd reeditarea aprigelor și singeroaselor ciocniri din anul 1907. Economia României cu o structură net precumpănitor agrară și cu o industrie slab dezvoltată pășea astfel în perioada interbelică cu probleme serioase și de natură complexă în agricultura țării.

Panorama confruntărilor de idei în jurul problemelor din agricultură scoate la iveală o largă varietate de concepții și teorii agrare corespunzătoare grupărilor social-economice existente. Ea reflectă, totodată, aspecte specifice ale crizei gândirii economice burgheze din România și anume abandonarea de către economiștii burghezi a luptei antif feudale, compromisul dintre capitaliști și moșieri pentru salvarea sistemului social bazat pe exploatarea muncitorilor și țărănilor, pentru conservarea marii proprietăți private.

Se poate spune că aproape toate curentele nemarxiste de gândire în problemele agriculturii pornesc nu de la geneza și cauzele problemei țărănești, ci de la descrierea diferitelor ei efecte (extensivitatea și randamentul scăzut al agriculturii, starea materială și culturală foarte înăpoiată a țărănimii etc.). În mod explicit sau implicit, gînditorii nemarxiști deturneză, de fapt, analiza de la conținutul social-economic al acestei probleme spre analiza unor aspecte nedefinitorii — tehnice

Problemă AGRARĂ sau problemă AGRICOLĂ?

temă de aprinse confruntări doctrinare în perioada interbelică (II)

sau organizatorice. Cu un cuvînt, de la analiza cu precădere a problemei agrare la analiza problemei agricole. Trebuie precizat de altfel că încă din momentul intrării economiei românești în epoca contemporană în gîndirea reprezentanților claselor exploatatoare referitoare la problema agrar-țărănească se conturau cu precădere soluții tehnico-agricole, reforma fiind adeseori socotită nu ca o necesitate obiectivă ci, mai degrabă, ca o concesie făcută țărănimii. Nu puțini doctrinari ai claselor exploatatoare au căutat să arate după reformă că starea grea a agriculturii și a țărănimii s-ar fi datorat reformei ce ar fi... „fărîmîtat pămîntul”!

Pentru evidențierea orientării astfel a cercetării și gîndirii economice nemarxiste din perioada interbelică, caracteristice sînt dezbaterile care au avut loc în cadrul „Asociației generale a economiștilor”. De exemplu, în contextul crizei economice — dar și social-politice — din 1929—1933 atunci cînd acuitatea problemei agrar-țărănești a crescut amenințător, în raportul despre „Criza agricolă și criza agrară”, prezentat de prof. N. Cornățeanu în cadrul acestei asociații problema agriculturii este tratată atît de tehnicist încît însuși Victor Slăvescu, președintele asociației, a ținut să-i atragă atenția autorului asupra neglijării aspectului agrar. „Dvs. cu foarte mare competență, deja cunoscută nouă — menționa V. Slăvescu — ne-ați arătat criza agricolă sub aspectul ei tehnic. Ne-ați arătat că agricultura noastră nu e suficient

pregătită. Dar nu v-ați întrebat: va pe lîngă elementul tehnic agrar și un element economic, adînc, ca tribuie la această criză? Și anume al prețurilor bunurilor agricole”?) intervenția lui V. Slăvescu a avut însăși atunci cînd se punea problema grară ca o problemă social-economică nu doar tehnic-economică — se o abordare unilaterală, mai mult specte derivate, ca prețul produselor agricole, sau în alte cazuri, caracterul nel al exploatării pămîntului, realizarea către țărani a unei producții mic-proastă calitate, nepriceperea țărăromân de a lucra pămîntul după cele moderne metode agrotehnice, etc. între starea agricolă și cea agrară criza agricolă și cea agrară a produs agrar-țărănești existau întinse legături interdependență, economiștii burghezi le-au surprins. Ei nu aveau interes să orienteze atenția opiniei publice la unele probleme și așa destul de evitate problema repartiției necorespunzătoare pămîntului chiar în perioada de după forma din 1918.

Cu totul altfel au abordat marxistii problema agrar-țărănească. Pornind de la aprecierea realistă potrivit căreia, în perioada interbelică, economia românească avea un caracter capitalist — avînd vederea proporția crescîndă a muncii luate nu numai în industrie, ci și în agricultură — de la aprecierea dezvoltărilor anevoioase a acestui capitalism în condițiile persistenței unor puternice rămășițe feudale, precum și ale crizei generată de capitalismul, ale penetrației capitalului străin în economia României, gînditorii marxisti în tripla ei existență de atitudine comunistă, unitaristă și social-democratică — a oferit puternice și convingătoare argumente științifice concepțiilor nemarxiste vindicînd esența și soluția problemelor din agricultură. În ciuda unor vremelnice aberații — inerente procesului de clarificare ideologică — tezele și concepțiile ale acestor gînditori români s-au do-

FIȘE

INVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC DE PARTID

Socialismul științific și problemele dezvoltării economice sociale a României

● În colecția „Învățămîntul politico-ideologic de partid” a

apărut în Editura politică volumul Socialismul științific și problemele dezvoltării economico-sociale a României (București, 1977, 168 p.). În lucrare sînt cuprinse următoarele studii: 1. Revoluția contemporană în știință și tehnică și implicațiile ei social-politice, de Valter Roman; 2. Activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilaterale dezvoltate și al comunismului în România, de M. Ion; 3. Politică culturală a Partidului Comunist Român, cerințele ridicării nivelului cultural-științific al întregului popor, de Petru Berar; 4. Programul Partidului Comunist Român despre principiile fundamentale ale trecerii în viitor spre societatea comunistă, de A. Golanu; 5. Concepția Partidului Comunist Român cu privire la noua ordine economică și politică internațională, de Ilie Olteanu; 6. Poli-

ca Partidului Comunist Român de dezvoltare consecventă a prieteniei și colaborării cu țările socialiste, de Vasile Crișu, George Serafin, Ilie Șerbănescu.

Masă rotundă pe tema producției și desfacerii bunurilor de consum

● Nr. 3, din martie 1977, al revistei VOPROȘI EKONOMIKI reproduce, sub titlul Razvitie proizvodstva i torgovli predmetami narodnogo potrebleniia v desiatoi piatiletke, o dezbateri organizată de redacțiile revistelor „Voprosi Ekonomiki” și „Planovoe hoziasstvo” în problema producției și desfacerii obiectelor de larg consum. Dezbaterile a fost condusă de T. S. Hacıaturov, redactorul șef al revistei „Voprosi Ekonomiki”.

Încheind dezbaterile, T. S. Hacıaturov a arătat că principala concluzie a constăturii constă în faptul că neajunsurile economiei

sovietice reflectă dificultățile creșterii și nu semne de stagnare.

În unele domenii, ca tehnici, frigider, aspiratoare, sături, încălziminte ș.a. necesitățile sînt bine acoperite. Există totuși și aici neajunsuri importante — multe produse sînt concepute învechită, necorespunzătoare din punct de vedere litativ și sortimental. Se produce de refrigeratoare, mașini de calcul de buză, perfecționarea mașinilor de țesut, de cusut, a confecțiilor bătăști și a încălzimintei. Trebuie evidențiat direcții de acțiune: asigurarea industriei cu materii prime, materiale, vopos etc. de bună calitate; dezvoltarea bazei tehnice a construcției de mașini pentru industrie ușoară și alimentară; perfecționarea corelării dintre industrie și comerț; instituirea serviciilor de informare sau pederat la dispoziția consumatorilor.

...tă juste, fiind confirmate de praci-
pial-istorică.

...a trăsături se impun precizate în
cadru. Concluziile teoretice și solu-
actice ale gânditorilor marxști asu-
oblemelor țărănești au reprezentat
ri solide, bazate pe travaliul știin-
eobosit, în care scop au fost folo-
dițiile progresiste ale gândirii agra-
arxiste și marxiste de pină la pri-
zboi mondial, tehnici statistice și
ogice de investigare a satului româ-
n. În contrast, gândirea nemarxistă în-
că, din dorința de a permanentiza
de lucruri existente, a pornit aproa-
deauna de la imaginea unui sat
at, „privit din tren sau din automo-
n. Ziar din epocă observa, pe bună
te, că, „țărănul e cunoscut din con-
ii. Peisajul economic și social e a-
t după felul de judecată al fiecărui
ctual... Teorii și judecăți apriorie —
ești, lipsind însă tocmai esențialul —
entarea asupra realității”.³⁾

...de altă parte, cugetătorii marxști
bordat problema agrară în **primul**
prin prisma conținutului ei social, al
lor de producție, situind analiza pro-
ții funciare din punctul de vedere al
ei, evoluției, structurii, consecințelor și
ectivelor istorice în centrul preocup-
r, așa cum procedase, la vremea sa,
Dobrogeanu-Gherea.

...elind la ideea superiorității econo-
mării producții asupra celei parce-
...„conservatorii progresiști” au susți-
ă în esență problema țărănească
ea un caracter agrar, ci agricol, de
ră organizatorică. Evenimentele i-au
rins pe aceștia, după cum se știe, la
otarea unor sacrificii pentru a salva
nului social: exproprierea, pe bază de
ăgubiri, a marilor latifundii (conside-
neconomice pentru o moșie compac-
e peste 500 ha.). În fața acestui pro-
eplica marxistă a fost, însă, promptă
tegorică, ecou al gândurilor lui Băl-
a. „Pentru pământul acesta furat, azi
blată — scria cu revoltă îndreptățită
manifest comunist. În loc ca ei (mo-
— n.n.) să fie puși la plată pentru
jurile scoase din lucrarea pământurilor

care nu erau ale lor, ci din jefuirea țără-
nilor, ei vor să se îmbogățească din nou
din vânzarea cu prețuri mari a loturilor de
improprietărire și vor să vă lege pe zeci de
ani cu plata ratelor de despăgubire.”⁴⁾

Sintetizând procesul clarificărilor ideolo-
gice din mișcarea comunistă, cu privire la
problema agrară — la care și-au adus din
plin contribuția Alexandru Dobrogeanu-
Gherea, Lucrețiu Pătrășcanu, Petre Beje-
naru, Eugen Rozvan și alții —, Congresul
al V-lea al P.C.R. **aprecia, în mod just,**
că „esența chestiunii agrare în România
de azi constă în împărțirea antidemocrati-
că a pământului. Lupta pe care o duce
țărănul român este pentru pământ, lupta
contra proprietății mari moșierești asupra
pământului și contra tuturor rămășițelor de
ordin semifeudal și de organizare a mun-
cii legate de dinsa”.⁵⁾ Din acest conținut,
profund social, al problemei agrare se
relează că derivă și starea tehnică și eco-
nomică precară a agriculturii sau situația
materială și culturală înapoiată a țără-
nimii.

Confruntate cu aceste aprecieri, ne apar
cu toată claritatea, în postura lor conser-
vatoare numeroase teorii — nu numai mo-
șierești — referitoare la esența proble-
mei țărănești. Fie că aceste teorii porneau
de la supraaprecierea procesului de dez-
voltare capitalistă a țării și, respectiv, de
la ignorarea rămășițelor feudale din eco-
nomie (ca neoliberalii și legionarii), fie
că se bazau pe aprecierea, tot eronată, a
țărăniștilor cu privire la caracterul necapi-
talist al economiei. De exemplu, unii neo-
liberali contestau categoric existența vre-
unei probleme agrare în România. „Cu
reformele din anul 1918 — scria astfel
Stefan Zeletin — „...revoluția burgheză
română poate fi privită ca pășind spre în-
cheiere”.⁶⁾ vechiul nostru regim agrar
fiind „desființat pînă în ultimele sale ră-
mășițe” marea proprietate fiind și ea
„desființată iar perspectivele împărțirii de
pământ” luind și ele „sfârșit”. Considerind
că „mizeria rurală, pe care o provoacă
revoluția agrară, (capitalistă — n.n.), nu
e pricinuită de lipsurile improprietăririi”,
esența problemei țărănești consta, după

opinii neoliberale, în „industrializarea a-
griculurii”...

Nu mai puțin complici ai perpetuării,
sub forme deghizate, a marii proprietăți
feudale și a exploatării țărănimii munci-
toare, s-au dovedit legionarii. Corespun-
zător concepției fasciste, satul românesc
suferea doar de „lipsa elementului etnic
autentic național”, a tradiționalului „sist-
tem patriarhal de producție”.⁷⁾ În scopul
instaurării acestui sistem era vehiculată
ideea „corporatismului integral și pur”,
prin care ar fi urmat să se realizeze „ar-
monia socială”, dintre țărani și marii pro-
prietari „etnici”, într-un stat totalitar fas-
cist (prezentat în chip demagogic, ca an-
ticapitalist, dar, în fond, o formă aparte
și atroce a capitalismului monopolist de
stat).

Ura față de comunism, teama obsedan-
tă de alianța muncitorilor cu țăranii în
lupta împotriva exploatătorilor de orice fel
făcea totodată ca poziția fascistă sau
fascizantă față de ideea rezolvării proble-
mei agrare să apeleze intens la misticis-
mul religios, la elogiul „paseismului pas-
toral”. În afara acestor idei social-politice
insipide, fascismul n-a adus în literatura
socială a timpului, nici o altă descoperire
în materie agrară.

În literatura economică a vremii, cele
mai aprinse dezbateri pe tema țărănească
au gravitat, însă, în jurul soluțiilor practi-
ce preconizate, deoarece acestea depă-
șeau cadrul unor simple considerații ab-
stracte, devenind direct tangibile față de
interesele economice și sociale ale com-
batanților. Este o problemă asupra căreia
vom reveni.

prof. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU
lector dr. Gheorghe CIULBEA

- 1) „Cuvîntul liber” nr. 10, 12 ian. 1935.
- 2) Aspecte ale crizei românești în cadrul
crizei mondiale, București, 1937, p. 71.
- 3) „Cuvîntul liber”, nr. 10, 12 ianuarie 1935.
- 4) Arhiva C.C. al P.C.R., fond 96, fila 50.
- 5) Congresul al V-lea al P.C.R., partea a
II-a. Ed. P.C.R., 1932, p. 20.
- 6) Șt. Zeletin, Burghezia română. Originea
și rolul ei istoric, București, 1925, p. 52.
- 7) Traian Brălleanu, Teoria comunității
omenești, București, 1941, p. 378—379.

...rilor; perfecționarea re-
nei mărfurilor noi, intro-
erea în magazine de ațișe,
pecte; luarea unor măsuri
să asigure ca mărfurile ne-
spunzătoare să rămînă în
sprînderi și nu în magazine;
ducerea unui sistem mai
tic de prețuri cu amănuntul;
mbarea pe alocuri a retri-
ei, a sistemului premial ș.a.,
nd seama de faptul că în in-
tria ușoară munca este une-
tot atât de încordată ca și
industria grea. S-a observat
institutele de cercetare eco-
nică se ocupă puțin de pro-
mele bunurilor de consum.

James Tobin
și Harry Johnson
despre laureatul Nobel
pentru economie în 1976

● Hebdomadarul „Problèmes
onomiques” din 2 martie a.c.
publică după THE ECONO-
ST opiniile lui James Tobin și

...ale lui Harry Johnson asupra o-
perei lui Milton Friedman, lau-
reat al premiului Nobel pentru
economie în 1976. După James
Tobin (Yale University), cunoscut
critic al concepțiilor lui Friedman,
premiul este pe deplin meritat,
avînd în vedere „contribuția la
știința economică”. Dar, spune
J.T., Friedman este cunoscut în
lumea întregă în special pentru
două „cruciade” paralele: pen-
tru limitarea intervenției statului
și pentru monetarism. Admițînd
punctul de vedere al lui M. F.
că intervenția de stat reprezintă
unei ori „remediu fals”, J.T. ob-
servă că economistul de la Chi-
cago nu acordă suficientă im-
portanță „imperfecțiunilor și de-
fectelor pieței”, că teoria sa
ultraliberală „nu lasă nici un fel
de loc aspirației spre egalitate”
ș.a. În ce privește „cruciada
monetaristă”, Friedman ar fi reac-
tualizat „credința prekeynesiană
în automatismul stabilizator al
sistemului economic”. Harry
Johnson, profesor ca și Fried-

...man, la Universitatea din Chi-
cago și, în mare măsură, de a-
cord cu concepțiile sale, conside-
ră că acordarea premiului
constituie pentru M.F. recompensa a
trei mari contribuții: aplicarea
teoriei neoclasică a capitalului și
a opțiunii între consumul imediat
și cel amînat la explicitarea unei
relații în care Keynes s-a mulțu-
mit să vadă o lege fundamenta-
lă a psihologiei; orientarea teo-
riei, cercetării aplicate și întregi
economii monetare spre me-
tode și concepte care permit
o mai bună înțelegere a fenom-
nelor ultimului deceniu; demon-
strarea faptului că politica eco-
nomică este o artă foarte dili-
cilă. Pe teren strict științific,
Johnson face totuși rezerva că
concluziile lui Friedman sînt a-
desea nesprîjinite de argumente.

Implicații educaționale
ale progresului tehnic

● Revista MANPOWER JOUR-
NAL, editată de Institutul de cer-

FIȘE

...cetări aplicative asupra forței de
muncă din New Delhi, publică
articolul Technological Change
and Its Impact on Manpower in
Power Generation Industry (Pro-
gresul tehnic și influența sa a-
supra forței de muncă în indus-
tria energetică), de M.K. Khan-
jo și Y. L. Ahuja. Autorii studia-
ză influența modificărilor techno-
logice asupra ocupării forței de
muncă în general, asupra struc-
turii forței de muncă ocupate și
asupra instrucțiunii. După cal-
cule, o dată cu creșterea unită-
ților de la mici la foarte mari,
numărul proporțiile personalu-
lui tehnic operativ și de întreție-
nere cresc. Proporțiile diplomați-
lor universitari ar crește de la
6 la 14 la sută, iar cel al absol-
venților unei școli medii de la
9 la 57 la sută.

PERSISTENȚA PROCESULUI INFLAȚIONIST — EXPRESIE A CRIZEI DIN ECONOMIA CAPITALISTĂ

IN CIUDA multiplelor formule de politică antiinflaționistă care au fost promovate de guvernele țărilor capitaliste dezvoltate în ultimii ani, inflația continuă să rămână o problemă centrală a economiilor occidentale. Previziuni efectuate nu demult de experții O.C.D.E. indică menținerea unui ritm relativ ridicat al inflației și în 1977, creșterea prețurilor la bunurile de consum în cazul principalelor șapte țări occidentale urmînd să fie în acest an, ca și în 1976, de circa 7%. Pe țări, vor continua să se manifeste diferențieri notabile de ritm, creșteri mai ridicate de preț urmînd să se înregistreze în Italia (circa 20%), Anglia (circa 12%) și Franța (circa 10%), în timp ce în R. F. Germania și S.U.A. creșterile urmează să fie de 4—6%.

Oglinda unor dezechilibre esențiale

ANALIZA procesului inflaționist pe care l-a cunoscut economia capitalistă în întreaga perioadă postbelică, dar în special în ultimii zece ani, evidențiază accentuarea treptată a unor trăsături noi ale acestui fenomen. În literatura de specialitate, inflația este caracterizată tot mai frecvent ca structurală și mai puțin ca ciclică, iar teza cu privire la rolul stimulator al inflației în depășirea fazelor de recesiune economică este contestată de tot mai mulți economiști occidentali. Încercînd să facem unele estimări referitor la procesul inflaționist din economiile occidentale în următorii ani, pornim în cele ce urmează de la analiza corelației dintre inflație și ciclul economic capitalist.

După cum se știe, în perioada postbelică evoluția prețurilor interne în țările capitaliste dezvoltate a urmat pînă în anii 1965—1968 — cu decalaje destul de scurte de timp (cîteva luni) — fazele ciclului economic. Respectiv, în perioadele de avînt conjunctural creșterea prețurilor se accentua, iar în perioadele de recesiune prețurile deveneau stabile sau chiar înregistrau unele scăderi (în special la nivelul prețurilor cu ridicata, prețurile bunurilor de consum fiind mult mai puțin flexibile în sensul scăderii). Corelația prețuri—creștere economică a fost, în acea perioadă, evidentă, astfel încît în lucrările de specialitate ale anilor '50 și '60 găsim de regulă prețurile cu ridicata tratate ca indicator al desfășurării ciclului.

Începînd cu a doua jumătate a deceniului trecut, asistăm la continuarea creșterii prețurilor și în faza de declin a activității economice. Fenomen care s-a accentuat și generalizat ulterior în toate țările capitaliste dezvoltate și a devenit cunoscut sub denumirea de stagflație. Apariția și răspîndirea stagflației reflectă valențele noi ale procesului inflaționist, faptul că inflația definește mai puțin evoluția ciclică și tot mai mult contradicțiile structurale, permanente ale societății capitaliste.

Considerarea inflației prezente din economiile occidentale ca un fenomen structural se bazează și pe compararea seriilor de date statistice, care atestă că, cel puțin în ultimii ani,

se poate observa o legătură tot mai strînsă între gravitatea procesului inflaționist și înrăutățirea unor dezechilibre esențiale ale economiilor capitaliste, precum agravarea deficitelor bugetare, creșterea excesivă a masei monetare etc. Astfel, accelerarea inflației în S.U.A. în ultimii ani nu poate să nu fie corelată cu faptul că între 1966 și 1975 deficitul cumulat al bugetului federal a fost de peste 155 miliarde dolari și că, în toată această perioadă, creșterea anuală a masei monetare (M_1 , adică masă monetară în sens restrîns) a fost de 6—8%, cu mult peste ritmul creșterii economice.

Creșterea excesivă, scăpată de sub control, a masei monetare a fost un factor inflaționist de primă importanță care, dereglînd echilibrul circulației bănești, a erodat continuu puterea de cumpărare a monedelor țărilor capitaliste. Trebuie remarcat că, în condițiile unei evoluții rapide a tehnicii de plată, formele tradiționale de instrumente de plată cunoscute sub denumirea de masă monetară în sens restrîns sau M_1 și care cuprind moneda divizionară, bancnotele și cecurile (depozitele bancare la vedere) suferă o diminuare relativă a ariei de utilizare, în favoarea unor instrumente de plată mai puțin lichide, precum depozitele bancare la termen (în terminologia de specialitate M_1 plus depozitele bancare la termen poartă denumirea de M_2). Analiza datelor statistice relevă faptul că tocmai formele de plată cu o mai largă utilizare — M_2 — înregistrează o creștere mai rapidă, scăpată de sub control, ceea ce a mărit potențialul inflaționist din economiile occidentale (vezi graficul). În același timp, se observă un anumit decalaj în timp (de 1—3 ani) între majorarea masei monetare (cauză) și agravarea procesului inflaționist (efect), ceea ce face ca „ciclul” de creștere a prețurilor să capete o mișcare relativ independentă, atît de ciclul e-

conomic, cît și de măsurile de politică economică.

Asincronismul inflație—creștere economică

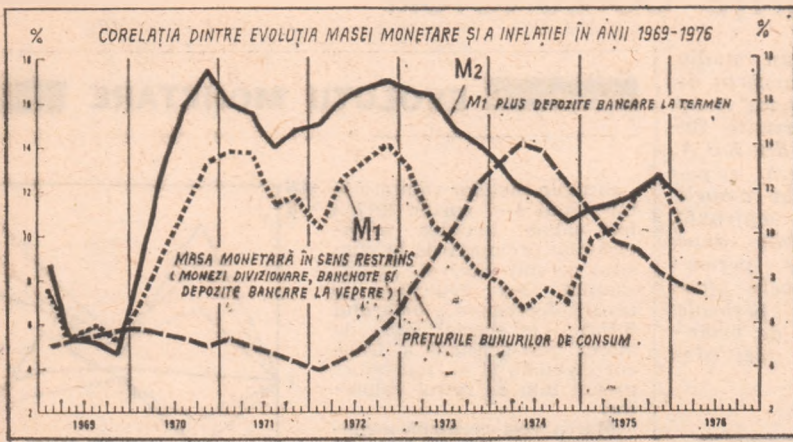
ÎN AFARA stagflației, respectiv a existenței inflației cu recesiunea, fondul unei slăbiri sensibile a corelației dintre inflație și ciclul economic procesul inflaționist din economia capitalistă a căpătat, după 1970—1973, alte trăsături definitorii. În primul rînd, se observă conturarea mai evidentă a trăsăturilor de inflație galopantă, respectiv accelerarea creșterilor de prețuri — în diferite țări și în diferite perioade — la peste 10% pe an. În al doilea rînd, agravarea procesului inflaționist nu mai este însoțită de scăderea șomajului sau de o creștere economică mai susținută, ci, de multe ori, de evoluția nefavorabilă și a acestor indicatori. Transformarea inflației din factor expansionist în factor recessionist a generat anumite reevaluări în politica economică occidentală, în speță apelarea în mai mică măsură la instrumentele inflaționiste ca mijloc de stimularea a activității economice.

În al treilea rînd, se remarcă o particularitate nouă, conturată în anii 1974—1976, care însă ar putea să rămînă numai o excepție în ceea ce privește comportamentul prețurilor în economia capitalistă. Este cunoscut că, în anii de criză 1974—1975, scăderea puternică a activității economice în țările capitaliste dezvoltate nu numai că nu a fost însoțită de scăderea prețurilor interne, ci, dimpotrivă, creșterea prețurilor s-a accelerat tocmai în faza de recesiune. De asemenea, pentru prima oară în perioada postbelică, relansarea economică începînd de la mijlocul anului 1975 pînă în prezent a fost însoțită nu de accelerarea inflației ci, de regulă, de o atenuare a ritmului de creștere a prețurilor interne (vezi tabelul).

Acest asincronism între inflație și creșterea economiilor occidentale, mergînd pînă la o mișcare aproape inversă a celor două procese în 1974—1976, se explică, pe de o parte, prin caracterul nou, structural al inflației, prin faptul că ea a devenit un însoțitor evasipermanent al economiilor occidentale. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că majorarea substanțială a prețu-

Evoluția comparată a creșterii economice și a inflației în principalele țări capitaliste dezvoltate membre ale OCDE

	Creșterea anuală a produsului național brut real					Creșterea anuală a prețurilor interne de consum						
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Total OCDE din care :	3,7	5,4	6,1	0,1	-1,1	5	5,3	4,7	7,9	13,4	11,2	8,1
S.U.A.	3,3	6,2	5,9	-2,2	-1,8	6,2	4,3	3,3	6,2	11,0	9,1	5,3
Japonia	6,7	9,0	10,9	-3,7	2,1	6,0	6,1	4,5	11,8	24,5	11,8	8,6
R.F. Germania	2,0	3,4	3,4	0,4	-3,2	5,5	5,2	5,6	6,9	7,0	6,0	3,8
Franța	5,4	5,4	6,0	3,9	-1,2	5,0	5,5	5,9	7,3	13,5	11,7	9,9
Anglia	2,3	3,0	5,3	-0,6	-1,8	1,0	0,4	7,2	9,2	16,0	24,2	14,7

(După PERSPECTIVES ÉCONOMIQUES DE L'O.C.D.E. Nr.20 XII 1976)

și țifeiului și al celorlalte materii prime în 1973 a avut un anumit efect inflaționist, dar în același timp plățile petroliere suplimentare de mare amplitudine pe care au trebuit să le facă țările capitaliste dezvoltate în 1974, echivalând cu realocarea a 2—4% din produsul lor național brut, au agravat presiunea economică.

Probabilități ale anilor apropiați

INCERCĂRILE de a prevedea evoluția inflației în economiile capitaliste trebuie să pornească de la evaluarea gradului în care trăsăturile de până acum ale procesului inflaționist occidental vor continua să se manifeste și în următorii ani. Ținând cont de actuala pantă descendentă a capitalismului se poate lua ca punct de plecare aprecierea că majoritatea trăsăturilor care au caracterizat inflația în ultimii ani vor apărea și în anii apropiați într-o formă asemănătoare.

În acest sens, este rezonabil să se stabilească în vedere un ritm mediu anual de creștere a prețurilor interne pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate de circa 5—7%, cu diferențieri notabile de la o economie la alta. În țările care în prezent cunosc un ritm rapid de majorare a masei monetare (Anglia, Italia, Franța) inflația ar putea să rămână la niveluri ridicate în anii următori; de asemenea, presiunile inflaționiste vor fi, probabil, mai accentuate în țările care au înregistrat deficite bugetare consecutive de mare amplitudine (în această categorie intră și S.U.A.).

Având în vedere continuarea, în general, a actualelor tendințe în ceea ce privește rata inflației, se poate aprecia, că, în 1980, prețurile de consum pe ansamblul O.C.D.E. vor fi cu circa 35—40% mai ridicate decât în 1975, aproape duble comparativ cu 1970 și cu circa 130% mai ridicate decât în 1965.

O problemă deosebită ridicată de încercarea de a prevedea amploarea creșterii prețurilor în țările capitaliste în următorii ani este aceea dacă și particularitatea anilor 1974—1976 (asincronismul inflație-creștere economică) se va repeta în anii următori. Este cunoscut că, după opinia multor economiști occidentali, relansarea economică va continua în 1977 și în prima jumătate a anului 1978, pentru ca în a doua jumătate a anului viitor și în 1979 să se

înregistreze o încetinire sensibilă a creșterii economice. În aceste condiții se pune problema dacă inflația va urma, într-o anumită măsură, ciclul economic (în limitele impuse de caracteristicile stagflației), sau va evalua invers, ca în 1974—1976.

Se poate aprecia drept probabilă menținerea aceluiași asincronism inflație-creștere economică și în anii 1977—1980, în acest sens acționând o serie de factori. Astfel, anumite efecte ale politicilor antiinflaționiste promovate în anii 1975 și 1976, cum sînt restrîngerea creșterii masei monetare, limitarea cheltuielilor guvernamentale ș.a., se vor diminua treptat pînă în 1978—1979, ceea ce înseamnă că în perioada de recesiune creșterile de prețuri s-ar putea accentua. De asemenea, este de așteptat ca, odată cu slăbirea activității economice, statul capitalist să introducă măsuri de stimulare, care au de regulă efecte inflaționiste; așa-numita „pauză” economică din semestrul II 1976 a determinat deja guvernele principalelor țări occidentale — S.U.A., R.F. Germania și Japonia — să prevadă, încă pentru prima parte a acestui an, noi programe de stimulare economică.

Totuși, în lipsa unui factor cu efecte duble concomitente — inflaționist și recesionist — de genul majorării substanțiale a prețului țifeiului, asincronismul inflație-creștere economică va fi mai puțin evident în perioada următorilor ani decât a fost în 1974—1976. Inflația din țările capitaliste dezvoltate va rămîne în această situație un fenomen mai mult structural decât ciclic și, în consecință, mișcarea prețurilor va avea o anumită independență față de ciclul

Agravarea proceselor redistributive

EXPERIENȚA postbelică a dovedit că dezechilibrul constituie, în continuare, un mod de existență al societății capitaliste, și strădaniile de a reechilibra unele sectoare dau naștere inevitabil la dezechilibre în alte sectoare. Încercarea de a combate șomajul a generat inflația galopantă, iar politicile antiinflaționiste din ultimii ani au contribuit la menținerea șomajului la niveluri ridicate. Mai mult, în ultimii ani s-a ajuns, așa cum am mai relevat, la coexistența inflației cu un șomaj ridicat și scăderea producției.

Abordînd problema gradului în care politica economică postbelică a statelor occidentale a reușit să-și atingă cele trei obiective fundamentale — creșterea producției, combaterea șomajului și stabilizarea prețurilor — un raport prezentat Congresului S.U.A. menționează: „Istoria a arătat că atingerea acestor obiective fundamentale nu a fost regulă, ci mai degrabă o excepție” (Economic Policy and Inflation in the United States. Joint Economic Committee, U.S. Congress, p. 83).

Inflația are profunde și nefaste consecințe sociale. Ea erodează treptat — sau rapid în cazul inflației galopante — puterea de cumpărare a oamenilor muncii, în special puterea de cumpărare a păturilor cu venituri reduse sau venituri fixe (pensionari ș.a.). Chiar dacă salariile nominale, ca urmare a luptei maselor populare, a presiunilor sindicatelor, cresc într-o anumită măsură, în condițiile agravării procesului inflaționist din economiile occidentale salariul real stagnează sau chiar înregistrează scăderi, marea masă a angajaților avînd de suferit de pe urma scumpirii vieții. Deosebit de nocivă este caracteristica actuală a procesului inflaționist occidental care constă în creșterea mai rapidă a prețurilor la unele bunuri de consum de uz curent, în special alimente.

Ca impozit nedeclarat asupra încasărilor, inflația este astfel un proces a-dînc de redistribuire a bogăției și veniturilor, care favorizează clasele și păturile sociale dominante, în defavoarea celorlalte categorii și clase sociale, contribuind, pe această cale, la ascuțirea conflictelor sociale și la amplificarea mișcărilor revendicative ale maselor populare. Odată cu amplificarea și permanentizarea fenomenului inflaționist, inegalitățile specifice vieții economice și sociale a țărilor capitaliste capătă note tot mai grave, îngreunînd situația oamenilor muncii, făcînd tot mai vizibilă adevărata esență a „societății de consum”. Inflația, cu caracteristicile ei noi (inflație galopantă și stagflație), a devenit o componentă aparte, definitivă, a crizei actuale a capitalismului monopolist de stat.

Pe plan internațional, perpetuarea relațiilor anacronice, inechitabile dintre națiuni, accentuarea manifestărilor de criză și instabilitate, duc la impulsivizarea fenomenului inflaționist, la transmiterea presiunilor inflaționiste prin mecanismele schimburilor internaționale, contribuie la adîncirea decalajelor economice, la menținerea unui climat de nesiguranță în sfera relațiilor economice și politice dintre state.

Fenomenele de criză, care cuprind astăzi toate sferile vieții economico-sociale a orînduirii bazate pe exploatare, relevă cu tot mai multă pregnanță că vechile raporturi de inegalitate, a-suprire și dictat generate de imperialism și colonialism s-au perimat din punct de vedere istoric și sînt sortite dispariției inevitabile, că nimeni și nimic nu vă putea împiedica triumful noii ordini economice în lume, făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

Mugur ISĂRESCU

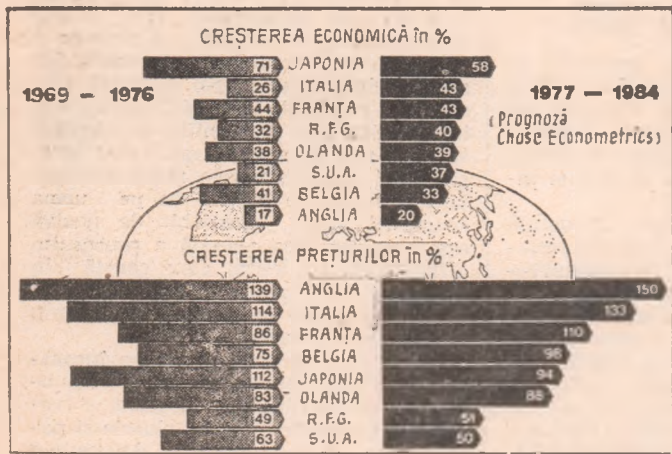
Institutul de economie mondială

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Perspectiva rămâne inflaționistă

ȘI ÎN ANII care urmează, ritmul creșterii economice din țările capitaliste dezvoltate va fi devansat în proporții considerabile de ritmul creșterii prețurilor. Aceasta este una din concluziile principale care

se desprind dintr-un studiu recent întocmit de experții de la „Chase Econometrics”, unul din cele mai importante institute de prognoză din S.U.A. Studiul îmbrățișează o perioadă de 7 ani în ambele sensuri, adică se confruntă rezultatele previzibile după experții citați pe perioada 1977—1984 cu cele efectiv înregistrate în perioada 1969—1976. O serie de evoluții diferențiate pe țări sînt redată în grafic.

Turismul internațional în 1976

POTRIVIT estimărilor preliminare făcute de Organizația Mondială a Turismului, în 1976 numărul total al turiștilor străini sosiți în diverse țări s-a ridicat la 218 milioane, ceea ce a însemnat o creștere de 2% comparativ cu anul precedent și revenirea la nivelul anului 1973. Încasările din turismul internațional au ajuns la peste 40 miliarde de dolari, fiind cu peste 20% mai mari decît cele din anul 1975.

Pe regiuni geografice, sosirile de turiști au crescut cu peste 5% în Africa, cu circa 5% în America de Nord și de Sud, cu 10—15% în țările din Orientul Mijlociu (cu excepția Libanului), cu aproximativ 10% în țările din zona Orientului Îndepărtat și a Pacificului, precum și în țările din sudul Asiei. În Europa, creșterea a fost de 2%. În această parte a lumii este semnalată existența unor tendințe contradictorii: spre anumite țări din Europa meridională, fluxul turistic nu a cunoscut

nici o majorare, pe cînd spre unele țări din nordul Europei creșterea a fost sensibilă, în special ca efect al sostrilor de turiști din America de Nord.

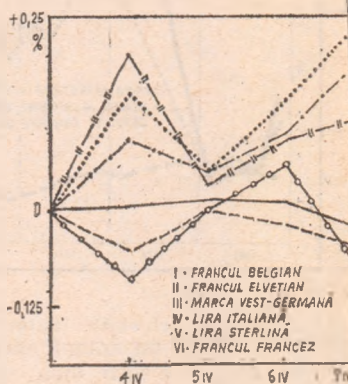
Numărul falimentelor în creștere

ÎN LUNA IANUARIE 1977 s-a înregistrat în Japonia o creștere a numărului falimentelor cu 19,5 % față de ianuarie 1976. Evoluția pe ani arată că de la 8 200 falimente declarate în 1973 s-a ajuns la 12 600 în 1975, pentru ca în 1976 să se înregistreze 15 600. Explicația dată de economiștii de la Sumitomo Bank este durată neașteptată de lungă a crizei economice. Aceasta a făcut ca numeroase firme să nu mai poată ieși din dificultăți cu ajutorul creditelor, care au devenit scumpe și greu de obținut, în timp ce vânzările produselor stagnau. Procentul falimentelor datorate stagnării vânzărilor a crescut de la 20,1% în 1973, la 32,6% în 1976.

Mulți specialiști se așteaptă ca numărul falimentelor să continue să crească în lunile următoare între altele pen-

EVOLUȚII MONETARE

Situația piețelor valutare în intervalul 4—7 aprilie 1977 a fost calmă, înaintea weekend-ului prelungit de la sfîrșitul acestui interval. În ansamblu, s-a evidențiat o ușoară depreciere a dolarului S.U.A., în special față de marca vest-germană și francul elvețian, și o reprecieere ușoară față de restul valute-

Marca vest-germană a manifestat o ușoară tendință de reprecieere. Această evoluție a fost sprijinită de continuarea mișcării de trecere a capitalurilor din monedele țărilor scandinave în marcă și a avut un efect colateral negativ (de depreciere) asupra dolarului S.U.A., care a avut, și în acest caz, funcția de „monedă vehicul”. Marca cursurile din ziua de 1.IV.1977.

Evoluția cursurilor principalelor țări occidentale față de dolarul S.U.A. perioada 4—7 aprilie, dolarul se ca

chidere. Pentru un dolar, față de circa 2,3880 mărci pentru un dolar în

Francul elvețian a realizat o reprecieere de circa 0,3% în raport săptămîna precedentă, terminînd la circa 2,5330 franci pentru un dolar, față de cursul de deschidere de 2,5405 franci pentru un dolar.

Lira sterlină a oscilat în jurul nivelului de 1,7195 dolari pentru liră. Ca un element favorabil, observatorii notează creșterea de circa 1,7 miliarde dolari a rezervelor valutare ale Marii Britanii luna martie 1977, care au atins astfel un nivel record de circa 1,7 miliarde dolari, mai ales datorită aflului de capitaluri străine vestite în titluri guvernamentale britanice. La 7 aprilie, Banca gliei a modificat, pentru a opta oară în acest an, dobînda minimă de împrumut la 9,25%, cel mai redus nivel din ultimele 12 luni.

Yenul japonez și-a continuat mișcarea de depreciere în raport dolarul S.U.A., cu o creștere de peste 1% (contînd la închidere cu 272 yeni pentru un dolar, față de circa 275 yeni la sfîrșitul săptămîni precedente). Această evoluție a fost încurajată de anunțarea unei creșteri de 2,8 miliarde dolari în anul fiscal încheiat la 31 martie rezervelor valutare ale Japoniei care, totalizînd aproape 1,7 miliarde dolari, se situează la cel mai înalt nivel din ultimii patru ani.

Dobînzile la eurodepozite în dolari S.U.A. la șase luni au fost înregistrat o ușoară tendință de scădere, situîndu-se la circa 5,62% mișcarea urmată atît de cele în franci elvețieni (negociate la circa 3,5%) cît și de cele în mărci vest-germane care la închidere s-au situat la circa 4,5%.

După anunțarea rezultatelor ultimei licitații organizate de F.M. prețul aurului a avut o tendință descendentă, cotînd la închidere 148,70 dolari/uncie, față de 149,25 dolari/uncie la deschidere.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEA

tru că numeroase întreprinderi (industriale, comerciale și de servicii) au încheiat anul 1976 cu deficit, iar efectele măsurilor stimulatorii luate de guvern nu vor putea încă să dea roade.

Producția de petrol a țărilor OPEC în 1976

ÎN ANUL 1976, producția de petrol pe ansamblul țărilor membre ale O.P.E.C. a atins circa 1,53 miliarde tone, înregistrînd o creștere cu

12,4% în comparație cu 1975. Potrivit datelor publicate la 31 martie la Viena de către Secretariatul O.P.E.C., cea mai mare creștere a producției s-a înregistrat anul trecut în Libia (cu 30,6%), extracția de petrol brut ajungînd la 74 milioane tone în 1976. Alte țări membre au realizat o producție după cum urmează (în milioane tone): Arabia Saudită 35,5 (+21,2%), Iran 267,5 (+10,1%), Venezuela 117,3 (-2,3%), Irak 113,1 (+0,8%), Kuwait 104,2 (+0,5%), Nigeria 89,2 (+15,9%), Indonezia 66,5 (+15%), Algeria 51 (+5,3%). În Gabon, producția a scăzut cu 0,1%, atîngînd 11,1 milioane tone.

S.F. Iugoslavia

DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE - PRIORITATE NAȚIONALĂ

IN CADRUL orientării pe termen lung, de transformare structurală a economiei iugoslave, extinderea susținută a bazei energetice capătă semnificația unui element hotărâtor pentru eliminarea disparităților între diferitele ramuri industriale sau sectoare de activitate.

Dezvoltarea accelerată a bazei energetice și de materii prime, în concordanță cu tendințele din economia mondială, vizând reducerea dependenței de import și creșterea premiselor pentru creșterea dinamică a producției în ramurile prelucrătoare, devine o premisă decisivă pentru atingerea ritmului de creștere a produsului social brut stabilit pentru actualul cincinal, respectiv de 7% în medie pe an.

Politică selectivă în domeniul investițiilor

EFORTUL investițional permanent, orientat către consolidarea bazei naționale energetice și de materii prime, deține locul principal printre mijloacele de atingere a acestui obiectiv prioritar.

Industria energetică concentrează o treime din volumul de investiții destinat domeniilor de interes comun pentru toate republicile federației, fixându-se ca obiective prioritare dezvoltarea capacităților de producție a energiei electrice, lărgirea extracției de cărbune, dezvoltarea industriei petrolului și gazelor naturale.

Se urmărește ca, pînă la finele deceniului, consumul național de energie electrică să fie în întregime asigurat din producția internă, creîndu-se totodată în centralele electrice rezerve de capacitate, echivalînd cu 15% din volumul scontat al consumului. Realizarea acestui obiectiv presupune majorarea producției de energie electrică de la 40 miliarde kWh în anul 1975 la 67 miliarde kWh în 1980 pe baza construcției, în centrale hidro și termoelectrice, de capacități totalizînd 7 900 MW. Dimensiunile parametrilor preconizați pot fi apreciate prin raportarea la volumul capacităților construite în industria energiei electrice din Iugoslavia în cursul primelor trei decenii de dezvoltare socialistă a țării, capacități totalizînd 9072 MW.

La jumătatea anului 1976 se aflau în construcție 17 centrale termoelectrice cu o capacitate însumînd 4 010 MW, între care se disting centralele Obrenovac III și IV (însumînd 1 240 MW), Šoštanj (335 MW), Rijeka (320 MW), Ugljevik (300 MW) și Tuzla III (215 MW). Preocupările pentru valorificarea hidroenergiei se concretizează în cele 8 centrale aflate în prezent în construcție, cu o capacitate totală proiectată de 2 144 MW, printre care se numără cea de la Bajina Bašta (de 614 MW), de la Capljina și Bauk Bijela (de 420 și, respectiv, 450 MW).

Activul balanței energetice iugoslave va fi sporit și prin contribuția centralei nucleare de 632 MW, aflată în construcție la Krsko.

Paralel cu crearea de noi capacități de producție, efortul investițional desfășurat în cadrul ramurii vizează dezvoltarea rețelei de transport a energiei electrice în scopul formării unui sistem energetic unitar, care să confere siguranță

în aprovizionarea centrelor de consum, să permită exploatarea optimă a capacităților existente și alegerea rațională a amplasamentului în construcția de noi capacități și care, în același timp, să poată fi conectat cu sistemele țării vecine.

Pînă la finele deceniului urmează să fie construite linii de înaltă tensiune de 380, 220 și 110 kV, cu o lungime totală de 10 200 km. Principalul proiect în acest domeniu îl reprezintă rețeaua de linii de 380 kV, cu o lungime de 3 600 km și prevăzută cu 20 substanți de transformare.

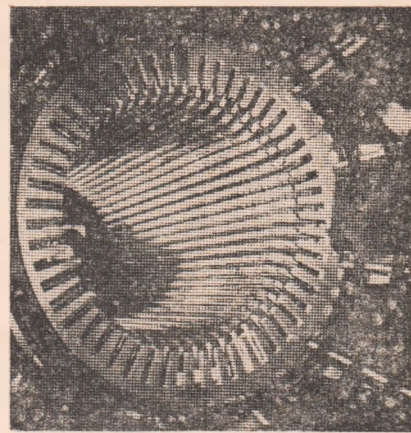
O mai bună valorificare a resurselor interne

POLITICA DE CONSOLIDARE a bazei energetice naționale vizează de asemenea intensificarea prospectării cărbunelui, țițeiului și gazelor naturale, valorificarea lor mai eficientă.

În condițiile în care 90% din rezervele de cărbune ale țării sînt constituite din lignit, se urmărește extinderea capacităților de extracție, în scopul satisfacerii necesarului de consum al industriei energiei electrice și al altor ramuri ale economiei naționale. Capacitățile de extracție a cărbunelui vor fi majorate în cursul actualului cincinal cu 27 milioane de tone (cu circa 70%), astfel încît în anul 1980 să poată fi asigurată o producție de 55—58 mil. tone, comparativ cu 36,6 mil. tone în anul 1975. Paralel cu dezvoltarea extracției, se depun eforturi, îndeosebi pe planul cercetării științifice și al dezvoltării tehnologiei, pentru a se ajunge la participarea într-o proporție sporită a cărbunelui din producția proprie la acoperirea consumului unor ramuri orientate încă sensibil spre aprovizionarea din import, ca siderurgia.

Se diversifică gama eforturilor întreprinse în vederea sporirii, în actualul cincinal, a producției anuale de țiței de la 3,7 la 4,6 milioane tone, iar a celei de gaze naturale de la 1,6 la 3 miliarde mc — de la lucrări de foraj sub-marin (cum sînt cele efectuate sub conducerea întreprinderii „Iugopetrol” în partea de sud a Mării Adriatice) și pînă la cercetări vizînd valorificarea sîsturilor bituminoase (de lîngă Aleksinac, în R.S. Serbia).

Ample lucrări de investiții sînt angajate în domeniul construcției de rafinării, spații de depozitare a țițeiului, conducte petroliere și de gaze. Între

Se finalizează un nou agregat energetic destinat să sporească zestrea ramurii.

proiectele importante ale actualului cincinal se remarcă acela al conductei iugoslave unice, cu o lungime de 740 km, care să asigure fluxul continuu al țițeiului. Ca obiective importante se înscriu, totodată, construcția rețelei de conducte magistrale și de distribuție pentru transportul gazelor naturale, cu o lungime de 2 400 km, precum și dezvoltarea capacităților de rafinare ale țării de la 13 milioane tone de țiței în anul 1975 la 23,5 mil. tone în 1980.

Sub semnul colaborării

DEZVOLTAREA bazei energetice reclamă și se concretizează, de asemenea, într-o largă cooperare în producție, științifică, tehnică și financiară a Iugoslaviei cu străinătatea. În acest cadru un loc însemnat revine acțiunilor întreprinse în vederea valorificării în continuare, în colaborare cu țara noastră, a potențialului hidroenergetic al Dunării.

În luna februarie a.c., la București au fost semnate o serie de documente importante, și anume: Acordul între guvernul R.S. România și guvernul R.S.F. Iugoslavia privind condițiile extinderii colaborării pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al Dunării, Contractul privind realizarea și exploatarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II și Contractul privind colaborarea în utilizarea potențialului suplimentar al Dunării la Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Realizarea, în perioada următoare, prin eforturile comune ale specialiștilor români și iugoslavi, a acestor proiecte de amploare reflectă — alături de adîncirea cooperării și specializării în producție, în domeniul științei și tehnicii — intensificarea continuă a relațiilor prietenești, reciproc avantajoase, dintre România și Iugoslavia.

Alexandru OLTEANU

Institutul de economie mondială

Femeile — candidate prioritare la șomaj

PE FONDUL GENERAL al agravării șomajului în țările capitaliste dezvoltate, acesta se manifestă deosebit de virulent în rândurile populației feminine active. Și aceasta, în ciuda faptului că în numeroase cazuri femeile sînt nevoite să accepte posturi inferioare calificării și capacității lor, precum și salarii mai mici decît ale bărbaților cu funcții similare.

Făcînd sinteza unor anchete efectuate în Franța pe această temă, revista „L'Usine Nouvelle” releva recent că, față de situația din 1974, numărul femeilor sub 25 de ani în căutarea unui loc de muncă a crescut într-un ritm mai rapid decît cel al bărbaților din aceeași categorie. Considerînd toate vîrstele active, ponderea șomerilor este mult mai ridicată în rîndul femeilor decît în cel al bărbaților; după statisticele Ministerului muncii din Franța, în ianuarie a.c. se numărau 570 546 șomere, la o populație feminină activă de 8,5 mil. persoane, și 497 902 șomeri, față de circa 14 milioane de activi.

Mai prelungită este pentru femei și perioada pînă la găsirea unui nou loc de muncă. Aceleași statistici evidențiază că femeile sub 25 de ani trebuie să aștepte un interval de timp de două ori mai lung pînă reușesc să se reangajeze, decît bărbații din aceeași categorie de vîrstă.

Cibernetica în transporturi

PERFECTIONAREA și raționalizarea transporturilor în R. P. Bulgaria constituie obiectul activității unui centru de cercetări științifice, creat în urmă cu un deceniu la Sofia. La activul său se numărau, la începutul acestui an, circa o sută de soluții privind, între al-

tele, utilizarea rațională a parcului de locomotive și vagoane care circulă pe teritoriul bulgar, îmbunătățirea sistemului de elaborare a proiectelor de autostrăzi, căi ferate, piste pentru avioane și canale navigabile etc., economiile realizate oscilînd între cîteva sute de mii și cîteva milioane de leva, pentru fiecare soluție în parte. În cazul proiectelor menționate, este vorba de un întreg sistem tehnologic, cu o amplă gamă de dotări — de la calculatoare electronice și pînă la fotografierea terenurilor din avion, ceea ce permite să se execute pînă la 5—6 variante pentru fiecare proiect.

În cursul acestui an centrul de cercetări lucrează la elaborarea sistemului automatizat-tip de transport cu taximetre în Sofia, precum și a unui sistem analog pentru transporturile internaționale auto din Bulgaria.

Principalul factor — intensificarea agriculturii

ÎNTR-UN RAPORT oficial american, dat nu demult publicității, se apreciază că — pentru a face față cererii de consum din partea unei populații în continuă creștere — producția mondială de alimente va trebui să se dubleze în următorii 25—30 de ani. Lucru pe deplin realizabil, opinează experții americani, dacă se acționează într-o serie de direcții prioritare.

Se consideră de pildă că, deși suprafața terenurilor cultivate pe glob a sporit — în perioada 1958—1970 — de la 1,38 la 1,48 miliarde ha, suprafețele cultivabile neutilizate încă însumează circa 1,7 miliarde ha. În America Latină terenurile propice pentru cultură nu sînt folosite decît în proporție de

Energia solară și clima

DUPĂ CUM S-A APRECIAT la loculul internațional asupra perspectivelor utilizării energiei solare, care s-a ținut nu de mult la Nisa, această problemă a depășit stadiul său inițial, intrînd în prezent în etapa rezolvării industriale. Deocamdată, au fost puse la punct patru orientări în utilizarea energiei solare, toate bazate pe conversiunea sa termică directă, și anume: pentru încălzirea apei necesare instalațiilor casnice sanitare, optimizarea regimului climatic în sere, desalinizarea apei marine sau din lacuri sărate, precum și pentru pomparea din subteran a apei pentru irigații.

În prezent, apreciază specialiștii, în țările nordice și cu climă temperată asemenea instalații nu sînt competitive,

un sfert, iar pe ansamblul țărilor curs de dezvoltare — în proporție de 55%.

Utilizarea rațională, complexă a surselor de apă, îndeosebi în zone secetoase, constituie o altă sursă de extindere a agriculturii și creșterii animalelor.

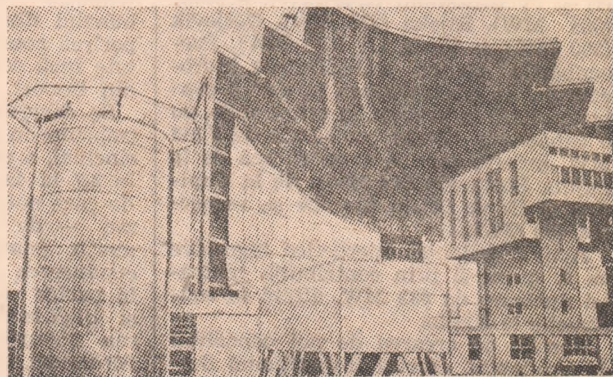
Dar, subliniază specialiștii, accentul trebuie pus pe ansamblul metodelor agrotehnice avansate, a căror extindere pe terenurile deja cultivate ar permite dublarea sau chiar triplarea recoltelor.

Operație dificilă

SCHIMBAREA conjuncturii pe piața petrolului și restructurările intervenite în ultimii ani în balanța energetică a numeroase țări au avut repercusiuni între altele, asupra industriei corespunzătoare din țările Pieței Comune vest-europene, regiune tradițional importatoare de țiței și dispunînd de ample capacități de rafinare. Or, la începutul anului trecut capacitățile rafinăriilor erau utilizate în proporție de 70% în Franța, de 67% în R.F.G. și Belgia, de 66% în Anglia, de 62% în Olanda și de numai 47% în Italia.

Considerînd că situația, nu se va îmbunătăți într-o perspectivă apropiată, Comisia Pieței Comune — care publică datele de mai sus — apreciază drept necesară o reducere cu 16,5% (respectiv cu 140 mil. tone) a capacităților de rafinare din țările membre, atît prin sistarea construcțiilor în curs, cît și prin oprirea instalațiilor marginale, mai puțin eficiente. Soluții a căror aplicare ridică însă probleme delicate în fața guvernelor țărilor respective, ținîndu-se seama de nivelul și așa ridicat al șomajului.

comparativ cu instalațiile termice clasice. Altfel se pune însă problema în țările unde radiația solară este mai puternică, mai ales dacă acestea nu dispun de alte resurse de energie (cărbune, petrol, gaze etc.). Se consideră posibil, între altele, ca în următoarele două decenii în zonele respective să fie instalate pînă la 40 000 de centrale solare (cu o putere unitară de 3—5 MW).

Centrala solară de la Odeillo (de 64 kW), inaugurată anul acesta în Franța, a fost conectată la rețeaua publică de alimentare cu energie electrică

Foto: Nouvelles de France

OSAR

Banca Reglementelor Internaționale

BANCA Reglementelor Internaționale (B.R.I.), cu sediul la Basel (Elveția), a fost citată în presă în ultima vreme din cauza unor operațiuni cu caracter unicat: este singura bancă internațională admisă să dețină drepturi speciale de tragere (D.S.T.), instrument monetar emis de Fondul Monetar Internațional, precum și să se prezinte la licitațiile publice de aur organizate de același organism internațional, pentru propriul său cont sau pentru cel al unei bănci centrale. Această situație se datorează caracterului de unicat al însăși băncii în cadrul aparatului bancar internațional.

Creată în 1930, odată cu noua reglementare a relațiilor de război pe care Germania învinsă urma să le presteze țărilor din Antantă după primul război mondial (așa numitul Plan Young), B.R.I. a fost inițiată de băncile centrale din principalele țări interesate în această reglementare: Belgia, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Japonia și un grup de bănci americane). Rolul acestui organism a fost acela de a sprijini cooperarea dintre băncile centrale, a înlesni operații financiare internaționale și a acționa ca impunerător sau garant în ce privește aranjamentele financiare concluzionate între părți și încredințate ei.

Întrucât Japonia s-a retras în 1951, B.R.I. poate fi considerată — cu excepția pachetului de acțiuni deținut de americani — drept o bancă a băncilor centrale europene. România participă la B.R.I., prin Banca Națională, încă din anul înființării.

Capitalul băncii a fost fixat la 1500 milioane franci elvețieni aur, împărțit în 600 000 acțiuni. Operațiunile prevăzute în statut sînt: cumpărarea și vânzarea de aur pentru contul său și al băncilor centrale; deținerea de aur sau deținerea în custodie a aurului băncilor centrale; acordarea de credite sau primirea de credite în relațiile cu băncile centrale, garantate cu aur sau cu obligațiuni pe termen scurt; scontarea, reescontarea, cumpărarea și vânzarea de cambii, ecure și alte titluri de credit pe termen scurt, inclusiv bonuri de tezaur; cumpărarea și vânzarea de devize pentru contul propriu sau al băncilor centrale; primirea de depuneri la băncile centrale etc. Operațiuni interzise: misiunea de bancote, acordarea de credite guvernale, obținerea unei poziții dominante într-un comerț de afaceri etc.

B.R.I. este condusă de un consiliu compus din 6 directori (guvernatorii băncilor centrale din cele șase țări fondatoare), din 6 reprezentanți ai finanțelor, industriei și comerțului, numiți fiecare de câte unul în guvernatorii care fac parte din consiliu, precum și din cel mult 9 persoane alese de consiliu dintre guvernatorii băncilor centrale din țările în care au fost subscrise acțiuni ale băncii, dar care nu se leagă din oficiu directori în consiliu.

Consiliul alege dintre membrii săi un președinte și unul sau mai mulți vicepreședinți, un președinte al băncii și un director general.

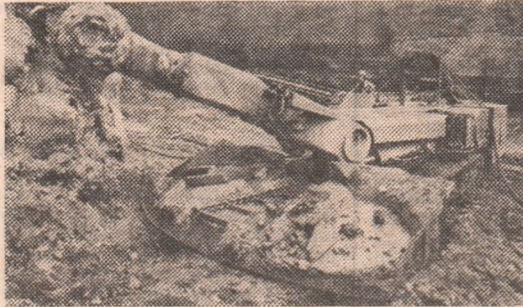
Începîndu-și activitatea cu un rol istoriceste determinat, limitat în timp, Banca Reglementelor Internaționale a dovedit că este deosebit de utilă băncilor centrale, devenind unul din principalele organisme bancare internaționale, o „bancă a băncilor centrale“.

C. K.

financiare ale Fondului în eventualitatea că asistența sa conduce la începerea extracției în următorii 30 de ani de la începerea explorărilor. Cota de participare este de 2% din valoarea producției anuale realizate, timp de 15 ani. Aceste contribuții urmează să facă ca Fondul să devină autonom din punct de vedere financiar pînă spre sfîrșitul acestui secol. Deocamdată însă

operațiile Fondului sînt finanțate prin contribuții voluntare (din Belgia, Canada, Irak, Japonia, Olanda, S.U.A. etc.).

În prezent sînt în curs proiecte de explorare în Bolivia (pentru cupru, cositor, tungsten, plumb, zinc, metale prețioase), în Sudan (pentru metale de bază), în Ecuador (pentru argint, aur, metale de bază) și în alte țări.

Și în industria extractivă asistența tehnică contribuie la accelerarea dezvoltării

Cercetări

Răzvan Pană, București

— 1) Coordonatorul echipei de 130 de cercetători, din diverse țări, între care România, care a elaborat raportul „Obiective pentru omenire“ către Clubul de la Roma, este Ervin Laszlo, actualmente profesor de filozofie la Universitatea din New York. El a debutat ca pianist concertist, după cum relatează de curind Aurelio Pececi. Acest studiu — care își propune să fie un „raport asupra noilor orizonturi ale comunicațiilor internaționale“ — a

fost prezentat presei și unor înalți funcționari internaționali la Geneva, la 11 martie a.c.

2) Fundația Volkswagen din Hanovra (R.F.G.), care a finanțat elaborarea primului raport către Clubul de la Roma („Limitele creșterii“), finanțează în prezent, între altele, realizarea unui studiu consacrat problemelor actuale și perspectivelor relațiilor Est-Vest. Tema respectivă formează obiectul cercetărilor comune ale Societății vest-germane de politică externă din Bonn și ale Centrului de studii strategice și internaționale al Universității Georgetown din Washington.

Tarife

pe autostrăzi

Gheorghe Ghinea, Hirsova. — Situația la care vă referiți nu este generală. Dacă într-adevăr în țări ca Franța, ca și în Spania sau în Italia, utilizarea autostrăzilor presupune plata unei taxe (vezi tabelul), în altele

utilizarea autostrăzilor este gratuită. Inflația își spune cuvîntul și în privința evoluției costului construcției de autostrăzi: în Franța, de pildă, costul construirii unui kilometru de autostradă într-o regiune de cîmpie se situa în 1965 între 3 și 4 milioane franci, pentru ca acum să depășească 7 milioane. Această creștere explică de altfel deosebirile regionale ale cuantumului taxei, care rezultă din tabel.

Lungimea rețelei de autostrăzi (în km)	Taxa (în centime/km)
R.F.G.	6 000
Anglia	2 160
Italia	5 500
Belgia	1 100
Olanda	1 450
Spania	1 100
Franța	3 983

Sursa: Le Monde, 12 martie 1977.

Rentabilitate

Septimiu. Popa, Timișoara — 1) Dacă ruta

Paris — New York și retur, pe care o folosesc anual 300 000 pasageri ai companiei Air France, nu le va fi deschisă în acest an, cele patru avioane Concorde ale companiei amintite nu vor efectua

fiecare, în 1977, decît 835 ore de zbor. Or, se apreciază că pentru a fi rentabile, avioanele Concorde trebuie să aibă un coeficient de ocupare de 65% și să zboare fiecare cite 2 750 ore pe an. Avionul Concorde ar scurta durata traversării Atlanticului pe ruta amintită de la 8 ore în prezent, la 3 ore și jumătate. 2) În urma unui vot favorabil în Camera Reprezentanților, Administrația Națională pentru Aeronautică și Cercetarea Spațiului Cosmic (NASA) a fost autorizată să întreprindă un studiu de fezabilitate privind eventuala construire în S.U.A. a unui avion supersonic de transport (SST) în prima parte a deceniului viitor. Fondurile pentru realizarea unui asemenea tip de avion au fost suspendate de Congres în 1971, la presiunea unor grupuri de apărare a mediului inconjurător.

Apimondia

Florica Vlădescu, Slătina — Federația internațională a asociațiilor de apicultură, cunoscută sub numele de APIMONDIA, grupind astăzi circa 4 milioane de membri din 60 de țări, a fost înființată în 1897.

Deși în România există numai 60 000 stupari (organizați în 1 350 centre apicole comunale și orașenești), țara noastră ocupă locul întâi din Europa sub raportul exportului de miere și este a șasea „putere apicolă“ de pe glob. O recunoaștere a acestui fapt o reprezintă înființarea la Băneasa a Institutului internațional de tehnologie și economie apicolă.

Numărul familiilor de albine din țara noastră se ridică la un milion, fiecare familie cuprinzînd circa 5—6 000 albine.

Prima asociație apicolă românească s-a înființat în Banat la 1873, iar prima lucrare românească în domeniul științei și tehnicii apicole a fost „Economia stupăritului“ de Ioan Piuariu-Molnar, apărută în 1875, la Viena.

Președintele APIMONDIEI este, din 1965, prof. dr. ing. V. Harnaj (România), cunoscut cititorilor noștri din convorbirea publicată în nr. 7/1976. În legătură cu istoricul apiculturii în România și cu activitatea APIMONDIEI vă recomandăm volumul „O discuție la masa tăcerii și alte convorbiri subiective“, realizat de Romulus Rusan în colaborare cu Ana Blandiana și apărut nu demult în Editura Eminescu, din care am extras datele citate.

Fond reînnoibil

Andrei Szabo, Tirgu Mureș — Fondul reînnoibil al O.N.U. pentru explorarea resurselor naturale, a cărui denumire în limba engleză este „United Nations Revolving Fund for Natural Resources Exploration“, a fost creat de Adunarea Generală a O.N.U. în luna decembrie 1973 și

este administrat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.). Acest Fond are rolul de a finanța asistența tehnică necesară țărilor în curs de dezvoltare pentru a identifica prezența unor resurse minerale, a le determina volumul și calitatea și a le estima valoarea economică.

Principiul de funcționare al Fondului este următorul: guvernele care primesc asistență se angajează să contribuie la reconstituirea resurselor

SANDIU N. NICULESCU, București. — Perioada cât ați fost încadrat ca planificator principal se ia în considerare la stabilirea vechimii în funcții economice medii și nu în funcții tehnice. Ca atare, având studii medii de cultură generală, fiind și absolvent al școlii profesionale, nu puteți ocupa funcția de tehnician și — cu atât mai puțin — aceea de tehnician principal.

I. HĂLĂLAI, Săvinești — În situația muncitorului promovat în funcția de maestru, atunci când retribuția majorată se situează între două clase de retribuție se aplică art. 194 din Legea nr. 57/1974. În exemplul dv., muncitorul cu retribuția tarifară lunară de încadrare de 2365 lei urmează să fie încadrat la clasa 24 de retribuție, așa cum ați opinat și dv.

CORNEL NISTOR, Romaș, Hunedoara — Indemnizația acordată personalului transferat în altă localitate, în interesul serviciului, se acordă numai în cazul în care acest personal își mută domiciliul în localitatea respectivă. Din scrișoarea dv. rezultă că nu v-ați mutat domiciliul nefiind, deci, îndeplinită o condiție esențială a legii.

GHEORGHE POPA, Comuna Helegiu Bacău — În Legea nr. 57/1974, nu este

prevăzută acordarea unui spor la retribuție conducătorului auto care are și calificarea de mecanic agricol. Pentru orele lucrate peste programul unității, aveți dreptul la recuperarea timpului de muncă suplimentar, în condițiile legii.

EMIL IONESCU, Bistrița — Din scrișoarea dv. rezultă că ocupați, în condițiile legii funcția de șef contabil al I.J.G.C.L. fără a îndeplini condițiile de studii. În această situație, aveți dreptul la retribuția prevăzută pentru contabilul șef cu studii superioare, mai puțin două clase de retribuție. Diminuarea cu o singură clasă se aplică numai în cazul celor care au beneficiat de aprobarea derogării de la condițiile de studii în temeiul H.C.M. nr. 1053/1960.

VASILE CĂTINARU, București — Pentru promovarea în funcția de desenator tehnic principal este necesară o vechime de patru ani, așa cum se prevede în Nomenclatorul ce se aplică în baza H.C.M. nr. 44/1970. Neavând vechimea minimă necesară de patru ani, nu puteți fi admis să vă prezentați la concursul sau examenul instituit în vederea ocupării funcției de desenator tehnic principal, condițiile de studii și vechime trebuind să fie îndeplinite înaintea concursului (examenului).

SPECIALIZAREA ȘI COOPERAREA INTERUZINALĂ

(Urmare din pag. 14)

constructoare de mașini se folosește un sistem de reparații preventiv planificat. Aceasta presupune însă aplicarea unui ansamblu de măsuri tehnico-organizatorice de întreținere, control și reparare a mașinilor și utilajelor, în scopul prevenirii uzurii excesive și menținerii lor în bună stare de funcționare. În practică, însă, se menține în continuare așa-zisul sistem de reparații „după nevoie”. La majoritatea întreprinderilor centralei planificarea reparațiilor se bazează în cea mai mare parte pe aproximații statistice sau pe normative elaborate de forul tutelar coordonator, departe de a oglindi actualele caracteristici ale structurii ciclului de reparații. Or, se știe că uzura diferitelor părți componente ale mașinilor diferă în funcție de regimul de lucru, de nivelul indicilor de folosire, de complexitatea produselor prelucrate. În aceste condiții, prelucrarea mecanică a datelor din normative cu privire la ciclul de reparații, a structurii acestuia, a duratei de funcționare a utilajului, nu este suficientă pentru fundamentarea planului de reparație.

Plecându-se de la asemenea concluzii, la I.A. Brașov s-a propus și urmează să se aplice o metodă de planificare controlată a reparațiilor, ca o variantă superioară a sistemului de reparații preventiv planificat. Pe baza controlului planificat al stării utilajului, se constată uzura fiecărei piese componente și se determină volumul lucrărilor de reparații, aducându-se corective planificării inițiale. În acest context, data și costul reparațiilor se stabilesc de către o comisie permanentă formată din muncitorul care deservește mașini, tehnologul secției, mecanicul-șef de secție și inspectorul de utilaj din cadrul serviciului mecanic-șef. Concluziile sînt preluate apoi de grupele de pregătire anticipată — spe-

cializate în reparații capitale pentru sectoare calde, pentru sectoare de prelucrare mecanică, partea electrică și piese de schimb — care au misiunea să urmărească realizarea proiectelor și a pieselor de schimb solicitate.

O altă cale de accelerare a execuției reparațiilor este aceea a *utilizării schimbului de agregate sau subansamble*. Prin această metodă, în locul subansamblului defect se montează un altul din așa-numitul fond de subansamble de rezervă. Față de amploarea pe care a luat-o în diferite țări industriale introducerea unor metode eficiente în domeniul întreținerii și reparării mașinilor și utilajelor, considerăm că și în întreprinderile noastre trebuie acționat în acest sens mai organizat, mai rapid.

În interesul sporirii eficacității reparațiilor se impun *măsuri pentru specializarea întreprinderilor la nivel național sau cel puțin teritorial — pe genuri de reparații, feluri de mașini, utilaje, instalații, linii de fabricație, dotarea lor cu mijloace tehnice, piese de schimb și agregate de rezervă, domenii în care se așteaptă mai multă inițiativă, în special din partea M.I.C.M.* Pînă atunci, însă, ar fi bine ca întreprinderile producătoare de mașin-unelte să asigure tuturor beneficiarilor interni o asistență tehnică sub forma unor „servicii” și piesele de schimb și agregatele de rezervă solicitate de reparații. De altfel, într-o serie de țări dezvoltate, firmele furnizoare garantează livrarea operativă a pieselor de schimb pe o perioadă medie de 10—12 ani de la fabricarea produsului.

AȘADAR, o primă condiție a optimizării specializării și cooperării producției de autovehicule o constituie stabilirea unui raport optim între specializarea pe verticală, pe orizontală și a sectoarelor auxiliare, o dezvoltare proporțională a lor.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 15 din 15 aprilie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Congresul țărănimii, expresie a democrației socialiste

— Politică agrară a partidului, componentă de bază a politicii de făurire a economiei socialiste, de creștere a bunăstării poporului (prof. dr. O. Parpală)

— Țărănimea și progresul economico-social al României (III) (prof. dr. Mircea Bulgaru)

— Creșterea nivelului de trai al populației rurale (conf. dr. Dumitru Patriche)

— Valorificarea superioară a tuturor resurselor, condiție de bază a creșterii producției agricole ● Zonarea — instrument de raționalizare a structurilor agricole (dr. Ion Bold) ● Performanțe de excepție în cercetare, generalizate rapid în producție (dr. Stelian Dinescu) ● Horticultura în economia cooperativilor (Ion Rădulescu)

La indemnul inflăcărat al partidului — amplă mobilizare a eforturilor pentru progresul economico-social al patriei

— Producții suplimentare, calitate ridicată (I. Soare)

— Dimensiuni și priorități în construcția de locuințe (Dorin Constantinescu)

— Optimizarea specializării și cooperării interuzinale (I) (Marin Stoianovici)

— Promovarea cooperării economice internaționale (dr. I. Niță, I. Georgescu)

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Activitățile de concepție, integrate organic cu producția (Bujor Roșca)

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Criza generală a capitalismului (prof. dr. N. Dobrotă)

TEORII ● IDEI

— Independența națională și unitatea economică a României reflectate în presa transilvăneană din secolul trecut (prof. dr. N. Ivanciu, conf. dr. T. Ionescu)

— Forța economiei socialiste — factor de accelerare a procesului de omogenizare socială (prof. dr. Constantin Ionescu)

— Școli ● curente ● economiști. Problema agrară sau problema agricolă? (I) (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, lector dr. Gheorghe Ciulbea)

ECONOMIA MONDIALĂ

— Persistența procesului inflaționist — expresie a crizei din economia capitalistă (Mugur Isărescu)

— R.S.F. Iugoslavia. Dezvoltarea bazei energetice — prioritate națională (Alexandru Oltănu)

— Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69. Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.511.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Întreprinderea AMBALAJUL METALIC

Timișoara, bdul. 6 Martie nr. 43

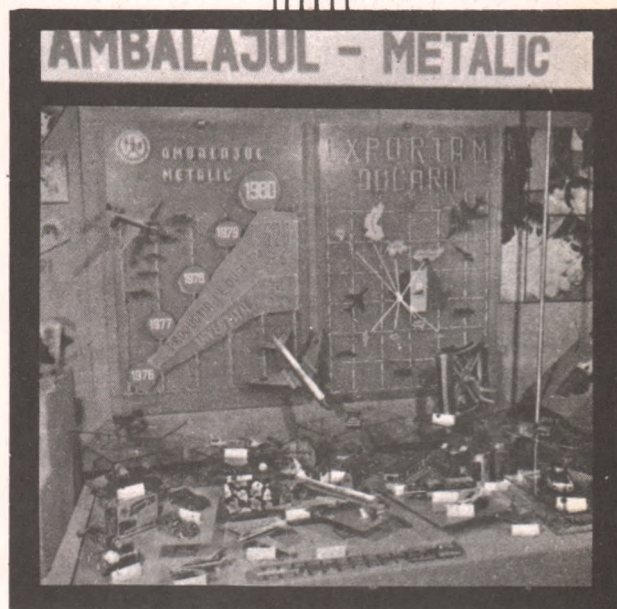
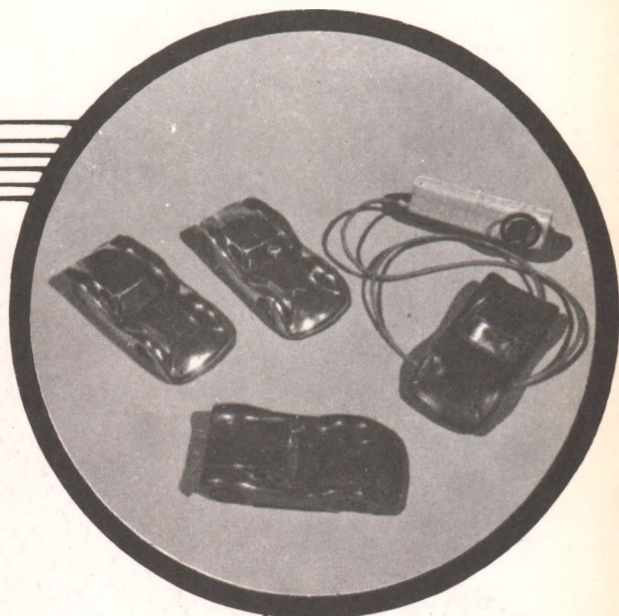
Colectivul de creație al secției de jucării din cadrul Întreprinderii „Ambalajul metalic” din Timișoara depune eforturi susținute pentru realizarea unor produse noi — pe baza unei tehnologii moderne și complexe — care să satisfacă gusturile din ce în ce mai exigente ale copiilor. Preocupările actuale urmăresc diversificarea sortimentelor de jucării și ridicarea calității acestora.

Directorul întreprinderii ne-a informat că, în afară de un vehicul de teren, au intrat în fază de prototip încă două jucării mecanice de mare complexitate: autoturismul autocomandat și trenul semiminiaturizat.

Autoturismul este conceput în așa fel încât redă fidel detaliile reale. Pe lângă ornamentele metalizate ale carcasei, autoturismul are și bord cu volan, manetă schimbător viteză, iar farurile în formă de scoică sînt asemănătoare celor ale mașinilor ultra moderne. Tipul mașinii este sport, avînd următoarele dimensiuni: 30 cm lungime, 12 cm lățime și 9 cm înălțime. Autovehiculul mai prezintă o noutate: evită singur obstacolele din calea sa.

Trenul semiminiaturizat, o adevărată bijuterie a colectivului de creație de la „Ambalajul metalic”, este făcut din material plastic, prevăzut cu elemente și subansambluri metalizate, avînd o formă aerodinamică. Setul trenului cuprinde două locomotive cu cîte două vagoane. Sistemul de comandă cu care este prevăzut trenul se poate decupla prin împărțirea cutiei de comenzi, în așa fel încît fiecare tren să poată fi acționat separat, înainte și înapoi, chiar dacă nu sînt așezate paralel. Șinele se pot monta și pe terenuri accidentate, fiind prevăzute cu suportși. Vagoanele trenului se cuplează de locomotivă prin contact și se decuplează printr-un sistem ingenios pus la baza șinei și acționat manual. Viteza maximă — 20 km/oră.

Eugen Victor TOADER

STELA

Întreprinderea de săpun

STELA

B-dul Ion Șulea 315, sect. IV,

telefon:

telex